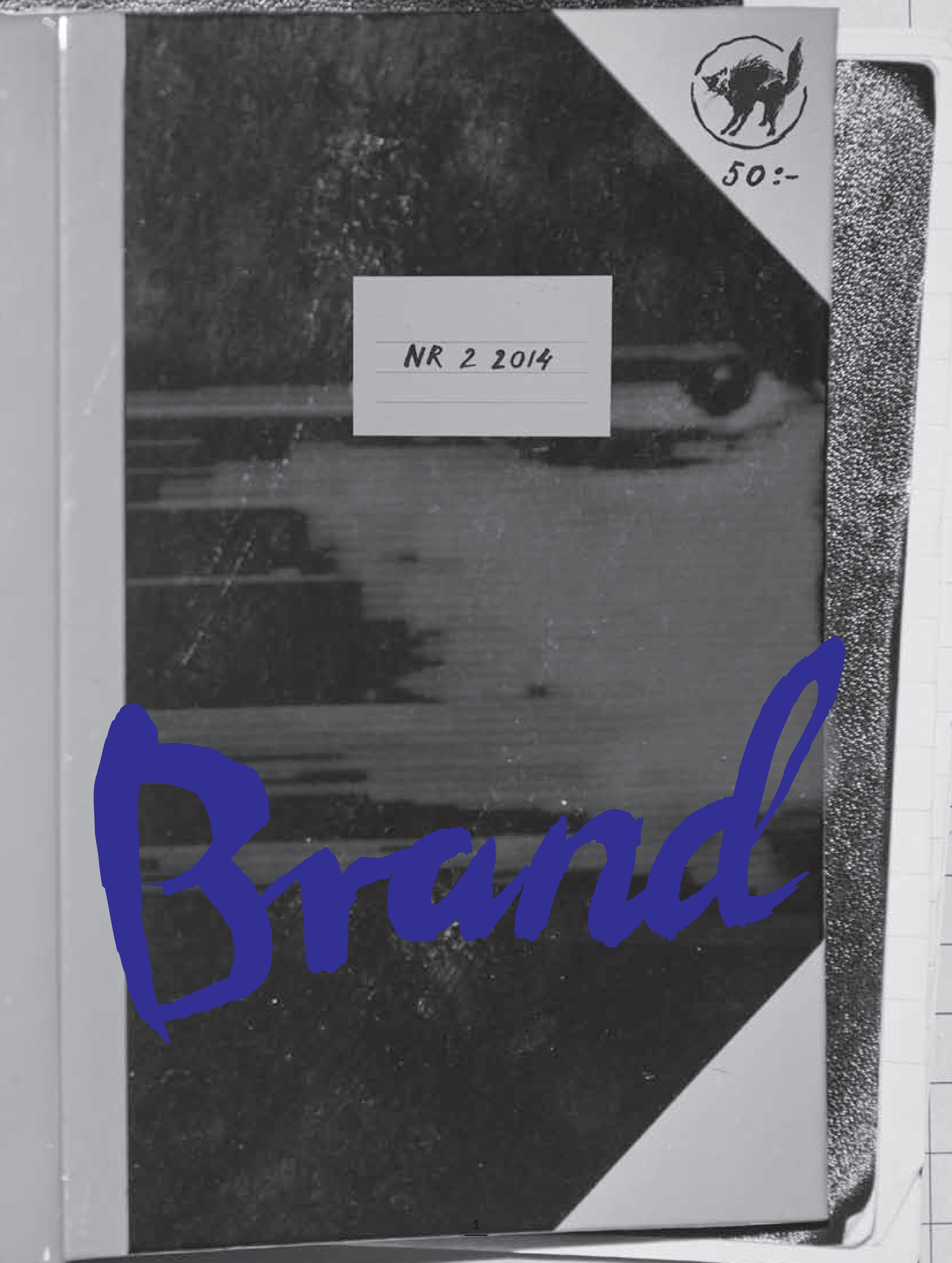

50:-
NR 2 2014
Brand

Brandtal

Den som inte undersökt har ingen talan, ropade de gamla maoisterna. Och visst tusan hade de rätt. När vänstern glidit iväg utanför kartan, försvunnit i svulstig propaganda, ortodoxa dogmer, snäva teoretiska byggen eller meningslöst tyckande har undersökningen alltid varit kompassen som lett oss på rätt kurs igen. Genom att systematiskt beskriva våra erfarenheter, på våra arbetsplatser och i våra vardagsliv, synliggörs de strukturer och de motsättningar vi måste utgå ifrån.

Bara vi utgår från våra erfarenheter så kan vi inte hamna fel. Eller? Är det verkligen så enkelt? Räcker det att sätta ord på de maktstrukturer vi upplever för att förändra situationen? Är våra upplevelser verkligen delade med andra? Riskerar vi att hamna i en position där alla bara kan tala utifrån sig själva, med erfarenhet av "sitt förtryck", reducerade till en position i en privilegiehierarki?

Det här numret handlar om militanta undersökningar. Militanta i bemärkelsen aktivistiska och deltagande. Det handlar om självundersökningar, men även om hur vi går bortom "självet" i undersökningarna och hittar ett "vi" - delade erfarenheter. Att undersöka maktstrukturer och kapitalismens dominans kräver att vi både utgår från oss själva - men också kan stiga utanför oss själva och tillsammans pussla upp en helhetsbild.

Militanta undersökningens syfte är inte att förstå eller beskriva, dess syfte är inte att sätta ord eller synliggöra. Målet är att förändra. Undersökningen är bara ett moment i ett organisatoriskt arbete, att lyfta - ofta osynliga och isolerade - praktiker och hjälpa dem uppnå kollektiva sammanhang. I det steget blir det personliga politiskt.

De militanta undersökningarna i detta nummer skiljer sig åt i form, subjekt och innehåll. Det är flyktingar som berättar sina flyktberättelser om hur de i praktiken undergrävt Fort Europas murar, kvinnogrupper som samlas för genom att diskutera sina personliga erfarenheter nå ett kollektivt medvetandehöjande, fackliga verkstäder och arbetsplatsberättelser hur man undandrar sig chefens styrning, om hur berättande underifrån i subversiva salonger kan utmana maktens tolkningsföreträde, undersökningar om hur vår lydighet utformas, undersökningar där kulturen avkläder kommunala byråkratins maktutövning och demokratiska fasad. Och många fler metoder, berättelser, kamper i det lilla och stora. Som alla har det gemensamma att de undersöker för att förändra. Därigenom har vi inte bara rätt att tala. Utan även att kämpa.

Brandredaktionen

KAMP PÅGÅR

På vår arbetsplats har facket en egen anslagstavla. Men den är nästan tom. På en lapp står det information om medlemsavgifter och på en annan om hur du som medlem kan få köpa vårdkurslitteratur för ett rabatterat pris. Sedan finns det även en liten handskriven lapp där det står varför facket behövs. Men den håller på att tyna bort. Och när anslagstavla plötsligt flyttades till en betydligt sämre plats var det ingen som klagade. Den fackliga kampen är nästan obefintlig.

Nedskärningarna avlöser varandra. Det äts från alla håll och kanter. Vi står redan med ryggen mot väggen. Att få en tillsvidareanställning är något väldigt avlägset. Som något du inte ens vågar fråga om. Vilket har försvårat möjligheterna till att ställa kollektiva krav på arbetsplatserna. Det gäller att inte ställa till med bråk när du även under dina arbetspass måste agera rollen som ett positivt CV för att bli uppskriven för kommande arbetspass.

Vi är tacksamma för minsta lilla. I en sådan här situation är det många som dödförklarar klasskampen. Att det inte längre sker någon kamp på våra arbetsplatser. Visst stämmer det att den formaliserade klasskampen – i form av starka fackförbund, strejker och blockader – länge varit på nedgång. Men tar man en närmare titt på arbetsplatserna ser det annorlunda ut.

Små kamper pågår hela tiden på en arbetsplats. Kamp är arbetsplatsens naturliga tillstånd. Ständigt pågående i olika former. Inget undantag som det ofta framställs. Dock är dessa kamper är mer dolda, utan ansikte, autonoma, nästan maskerade. Istället för att vänta på långdragna fackliga förhandlingar där vi knappt vinner något alls, så placeras det direkta resultatet i första rummet. Omedelbart och informellt. I stunden. Som gör arbetspassen mer uthärdliga. En pågående kamp mot själva arbetet. Som att till exempel stämpla ut varandra, skapa egna små raster genom schemaändringar eller snacka ihop sig med kollegorna på ett fik innan arbetsplatsmötet med ledningen.

Självundersökningar är helt enkelt små försök att synliggöra, lyfta fram och analysera de här kampmetoderna. Att själv undersöka hur det ser ut på arbetsplatsen. Och på så sätt kunna visa hur klasskamp faktiskt inte alls är något ovanligt. Utan något som hela tiden pågår.

Elliot Baron är en del av Brandkollektivet.

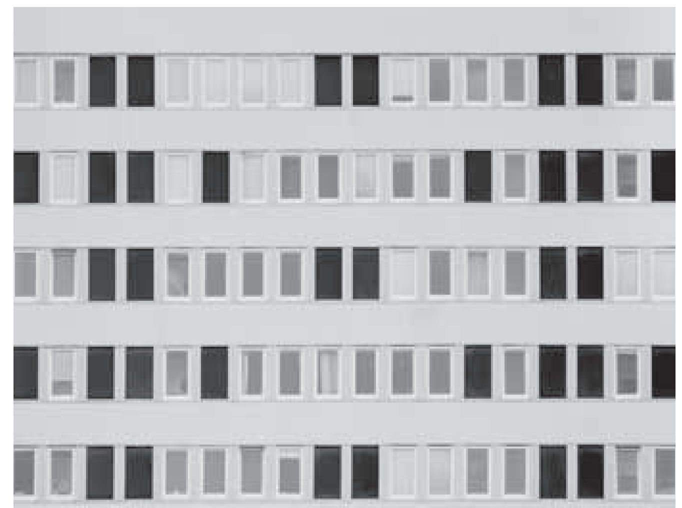
INNEHÅLL

Konsten att skapa förändrade tillstånd
Läs mer på sid. 34

Åsa Franck, Makt
Läs mer på sid. 44

Feel-good och mjuka filtar
Läs mer på sid. 56

Tåg och självmord
Läs mer på sid. 72

"OM VI VISSTE HUR VÅRA EGNA LIV HÄNGDE SAMMAN MED KVINNORS ALLMÄNNA VILLKOR SÅ SKULLE DET GÖRA OSS TILL BÄTTRE KÄMPAR FÖR ALLA KVINNORS SITUATION. VI ANSÅG DET NÖDVÄNDIGT ATT ALLA KVINNOR SÅG KVINNOKAMPEN SOM EN KAMP FÖR DEM SJÄLVA OCH INTE FÖR ATT HJÄLPA 'ANDRA KVINNOR."
LÄS MER OM MEDVETANDEHÖJANDE BASGRUPPER PÅ S. 38.

3 FRÅGOR JOKERN

Det sägs att du står för ett kollektiv som är trött på allt kring det sk valet. Kan du utveckla?
Ja, Jokern är ett kollektivt subjekt, och jag anser att politik sker dagligen, inte något en kan rösta fram. Självklart gör det skillnad vilka som ”vinner valet”, men vilka dom än är som firar den dagen, kommer vi att vara förlorarna. Kampanjen kommer jag ta upp frågor som migrationspolitik, om alla dåliga beslut som tas över våra liv, över oss som patienter, personal, barn eller boende till exempel. Om hur alla partier främst arbetar i egenintresse och för ökad tillväxt.

Vad hoppas du sprida?
Att fler ser problemen i samhället och att folk engagerar sig till ännu större grad i sin vardag och tillsammans kämpar!

Du är en mytisk figur som dyker upp i tid och otid, varför nu?
Även om många inte lägger märke till mig är jag ständigt närvarande. Jag är med i leken men inte i spelet. Jag finns med bakom kulisserna i det parlamentariska spelet och rör om. Dagens beslutsfattare har inga lösningar, de sätter sig emot riktig politk, riktiga förändringar. Jag sätter ord på tankar, handling och känslor. Jag säger ifrån när någon blir felbehandlad, jag organiserar mig med mina kollegor på jobbet för bättre arbetsvillkor, jag gör det jag kan, här och nu, i de olika rum jag befinner mig. Mitt engagemang tar sig inte uttryck i valbåsen, för genom att begränsa våra val dit har vi redan förlorat möjligheten att realisera våra visioner om bättre liv och samhällen.’

Vi ses!

Läs mer på 365rorelsen.se

3 FRÅGOR KÄMPA TILLSAMMANS

Varför startade ni som grupp?
1997 började vi sätta samman ett häfte med texter från den autonoma rörelsen i västeuropa, i egenskap av redaktion blev vi intervjuade. De frågorna, och svaren vi hastade ihop, tvingade oss att försöka förstå vad som hänt i och med den ekonomiska krisen i början av nittiotalet och därmed nyliberalismens framväxt. Från det flyttade vi också vårt fokus mot arbetsplatskampen. Och sedan dess kan man säga att det varit våra huvudfrågor: arbete, klasskamp och kris.

Vad är på gång hos er?
Förra året gav vi ut antologin Sakernas tillstånd och tillståndet för sakernas förstörelse och nu har vi sammanställt en bok om arbetslöshet, kris och teknisk utveckling som Pluribus är på väg att ge ut. Under de senaste åren har vi alltmer fokuserat på krisen och de rörelser som den gett upphov till. Vi har exempelvis bjudit in många internationella gäster till Vår makt och andra möten för att få igång diskussioner om vad som bör göras i takt med att krisen fördjupas. Detta har inneburit att vi blivit mer och mer intresserade av kamper som sker utanför arbetsplatsen och den direkta produktionen. Proletären är som bekant den utan reserver, den som måste sälja sin arbetskraft för att överleva, inte nödvändigtvis den som har ”turen” att få ett jobb.

Spännande tips på någon ny militant undersökning?
Just nu pågår det väldigt spännande försök med militanta undersökningar av kamrater i de stora fabriksområdena i Indien. Ett bra exempel på detta är de militanta undersökningar som bedrivs av kamraterna kring Gurgaon Workers News. I USA har den militanta undersökningen plockats upp av det som var Occupy-rörelsen, Strike Debt har jobbat med undersökningen som metod kring skuldfrågor och aktivister har även gjort undersökningar av livet i staden, såsom de militanta undersökningarna som bedrivits i Detroit av Socialist Equality Party. Viewpoint Magazine gav nyligen ut ett nummer om den militanta undersökningens historia och rötter i den operaistiska och bordigistiska miljön.

Läs mer om arbetsplatskamp på s. 12-13.

HEMARBETARE VÄGRAR!

Kvinnors kamp i hemmet har lett till att man har minskat på det oavlönade arbetet. Men vad innebär arbete och fritid för kvinnor, och hur gick denna minskning till egentligen? Kvinnopolitiskt Forum gjorde en militant undersökning som ger oss några svar.

Under våren 2005 genomförde Kvinnopolitiskt Forum en undersökning av kvinnors tid. Syftet var dels att problematisera konceptet fritid, hur mycket fri tid kvinnor egentligen upplevde sig ha utifrån definitionen "tid som du har för dig själv", dels att diskutera innebörden av begreppet arbete. En annan avsikt var att undersöka och samla in eventuella erfarenheter av och praktiker för att frigöra tid. Metoden för undersökningen var att intervjua kvinnor i olika åldrar som vi mött på offentliga platser i Stockholm.

Många av de intervjuade kvinnorna upplevde att de inte fick betalt för allt arbete de utförde under en vanlig vardag. En del ansåg sig ha mycket fri tid medan andra tyckte att det var svårt att få tid för sig själv. Gemensamt för de flesta var att de hade tänkt på hur de skulle kunna förändra sin arbetssituation, det rörde sig om allt från att byta jobb och chef till att gå ner i arbetstid.

En av frågorna rörde den delen av arbetet som inte är officiellt reglerad men som man ändå förväntas utföra i sitt arbete. Det kan vara att komma till jobbet lite innan arbetsdagen påbörjas eller använda sociala och intellektuella färdigheter för att lösa problem utöver de obligatoriska arbetsuppgifterna. Inom vårdsektorn ingår det sällan i arbetsuppgifterna att ha en god relation till anhöriga men det är ändå en förutsättning för arbetet. Hur regleras arbetet med att skapa goda relationer till kunder?

Av intervjusvaren att döma var det tydligt att arbetaren förväntades utföra dessa extrauppgifter som varken regleras, ingår i arbetsbeskrivningen eller betalas för. Utan det extra arbetet skulle inte arbetsplatsen fungera.

En konsekvens av att inte utföra detta arbete kunde vara att bli utskälld av chefen, men vissa erkände att det händer att de skiter i vissa uppgifter ändå. Möjligheten att avstå från att utföra obetalt arbete bestämdes också av positionen och tryggheten på arbetsplatsen.

- Jag vet inte vad som skulle hända. Kanske inget? Det skulle bli konflikter?

- Det skulle bli jobbigt dagen efter. Mer att göra.

En annan av det intervjuade påpekade att bristen på arbetsplatsbeskrivning var ett faktum inom vården men att det både kunde betraktas som något positivt och negativt.

- det ger oss ett större inflytande över vårat arbete och gör det svårare för cheferna att kontrollera vad man faktiskt gör och hur lång tid det tar.

Undersökningarnas resultat pekar på att det vanligaste sättet för att utöka sin fritid är att minska hemarbetet. Många kvinnor berättade att de helt enkelt struntar i visst hemarbete som inte är direkt nödvändigt för livsföringen. Konsekvensen kunde vara att hemmet inte alltid var välstädat, att de obetalda arbetsuppgifterna inte blev minutiöst genomförda. Snabbmatskonsumtion var ett annat sätt att minska arbetstiden som det innebär att inhandla råvarorna, planera och genomföra matlagningen.

Det förekom också att man på betald arbetstid gjorde en del av det arbete som man förväntades göra efter den betalda arbetsdagens slut, som att handla hem mat, köpa kläder och träna.

Ett annat vanligt sätt att undslippa viss arbetsbörda var att minska den betalda arbetstiden och på andra sätt klara ekonomin. Detta sätt förutsatte i många fall andra människors deltagande i det obetalda arbetet eller ekonomiskt stöd från annan person. Genom kollektivt boende, där flera personer delar arbetsbördan och boendekostnaden, effektiviseras arbetet och frigörs tid. Å andra sidan uppgavs att ensamhushåll i vissa fall var ett medel för att förändra situationen med arbetsdelningen i hemmet i positiv riktning.

Undersökningens resultat speglas också i allmänt statistiskt material. Under 1990-talet minskade kvinnor sin hemarbetstid med ca 40 minuter, eller 15 %. Kvinnors tidsåtgång för matlagning, diskning, klädunderhåll och allmän städning har minskat. Män har tagit över en del av matlagningen men inget av städningen. Minskningen beror inte på att männen sammantaget har tagit ett större ansvar för arbetet i hemmet. Bilden av jämställdhet som gärna förmedlas i populär media motsägs av att mäns insats i hemmen inte visar någon ökning under samma period.

Statistiken och vår undersökning uppenbarar att det är kvinnors ändrade beteenden som ligger bakom dessa förändringar, inte männens ökade bidrag till det obetalda arbetet. Det är ett uttryck för en vägran att påföras obetalt arbete.

Hemmet som arbetsplats har visat sig erbjuda många möjligheter för kampen för mer fritid. Kvinnors förhållningssätt till arbete är ett dynamiskt förhållande mellan påförande av arbete och vägran. Hemmet som en arena för kampen om fritid och levnadsvillkor är något som sällan belyses. I betraktandet av kvinnan i detta sammanhang träder hon fram som ett aktivt subjekt.

Förändringen av hemarbetet beror på kvinnors vägran och de förändrade villkoren för kvinnors liv och arbete. Efter det massiva inträdet på arbetsmarknaden har en situation med dubbel arbetsbörda uppstått där kvinnor förväntas att effektivt vara förvärvsarbetande och välutbildade samt ansvariga för hem och familj. Att på ett flexibelt sätt förena betalt och obetalt arbete vilket intensifierar arbetstempot och skapar en extremt produktiv arbetskraft som avkrävs tillgänglighet dygnets alla timmar. De dubbla kraven framtvingar behovet av att på nytt formulera strategier mot arbete i ett patriarkalt samhälle.

Vi kan se, att många av de strategier de intervjuade kvinnorna använder sig av har en individuell karaktär, men är samtidigt så utbredda att man kan prata om dem som ett kollektivt fenomen. Vår undersökning tillsammans med det statistiska underlaget, tyder på en vilja att ha ett aktivt liv bortom arbetet och ett förkastande av den traditionella hemmafrurollen. Kvinnor är högst medvetna om hemarbetets betydelse och agerar därefter.

Vår undersökning visar på några tillvägagångssätt för att uppnå ett sådant liv, praktiker för tillägnandet av egen tid, oberoende av myten om det jämställda Sverige.

Kvinnopolitiskt forum bildades i början av 2000-talet. De sprider och utvecklar teorier kring kvinnors arbete och kamp. Läs fler gamla och nya texter av KPF och några av deras medlemmar påomintenu.wordpress.com

JUST IN TIME

Vi har öppnat kassagrindarna nu, vi har satt oss ner, vi har startat banden och börjar genast blippa varorna.

Vi har arbetsuniformer. Vi har namnbrickor. Vi ser våra ansikten speglas i glasväggar, metaller.

skriv om ljuden tiden gör när den rör sig genom kroppen

Vi hälsar, ler, vi tar påsarna och frågar om kunderna vill ha påsar. Vi slår in varorna och slår ut summorna. Vi tar emot pengarna, vi ler, vi matar in sedlarna i sedelfacken och mynten i mynttornet. Vi tar kvittona och frågar om kunderna vill ha kvitton.

skriv om glömskan som går att räkna på dina fem fingrar

Vi river av plasten från Europapallarna, vi lyfter femtonkiloskartongerna till stålplattor, bygger stuvar om fyra. Vi tar pirrorna och kör ut dem till olika hyllsektioner. Vi öppnar de översta kartongerna och plockar upp varorna.

Vi rensar gångarna från skräp, vi säger hej till åttio procent av kunderna, vi frågar om vi kan hjälpa till med något, vi frågar om någon behöver hjälp, vi frågar om alla hittat det de söker. Vi rör oss genom varugrupperna, passerar aktivitetstorget, infodisken, olika avlastningsytor och kundutrymmen.

skriv om dagarna som håller oss med sina tomma händer

Vi gör incidentrapporter. En kund i kassa ett kastade en ölburk på Tommy. En kund i kassa fem kallade Kanda för thaihora. Vi läser i månadsbrevet att ledningen utbildar myndigheter och företag i en ny ledarskapsmodell som ökat produktiviteten.

Vi läser inspiratörernas inlägg på bloggnätverket. ”Här går vi omkring med en härlig fredagskänsla och ser fram emot att äntligen möta våra kunder när vi öppnar” skriver Lina i Nässjö.

Vi slussar in kunderna i butiken eftersom den är för full. Köerna ringlar mellan hyllsektionerna. Vi är för få för att bemanna kassorna. Vi ljuger och säger att vi har många sjuka.

skriv makten till ett damm över våra blanka tankar

Vi får besöksrapporter från Better Business. Vi hälsade och var trevliga i kassan. Vi log. Vi hälsade inte alla kunder med glädje. Vi såg inte alla kunder som individer. Vi får våra individuella poäng. Vi får butikens ranking.

vi är ett ord som ser oss vi är en blick som lyfter fram oss genom luften

Vi släcker ned, vi låser dörren, vi larmar på. Ordningsvakten kommer fram och visar brickan. Han visiterar oss och kontrollerar att vi inte stulit någonting.

vi är en flod som drar med oss

Vi är fyra tusen butiksanställda samlade på Sveriges största medarbetarevent. Sjutton orter knyts samman via videolänk och bildskärmar visar kollegor i andra städer. Ovanför oss hänger ballonger med företagets logotyp.

Vi tittar på skärmarna. Cheferna i Karlstad har arrangerat personalen till en demonstration om Det Goda Kundmötet. Slagord. Banderoller. Knutna nävar i luften. ”Kämpa på. Kämpa på”. De sjunger en företagssång nu. ”Ack företag du gröna”. Vi får klockor att ha i kassan. Förutom tiden visar den våra tre kundlöften.

i en ny oöverskådlig ordning *i ett omslutande accelererande flöde*

Vi lyssnar på företagets peppcoach som berättar att verkligheten består av kvantfysiska partiklar. Det vi fokuserar våra tankar på förstärks via tankarnas fysiska vibrationer. Om vi fokuserar på de tunga lyften blir de tyngre. Om vi fokuserar på att vi är pigga blir vi piggare.

finns det ord som inte ökar hastigheten?

Vi sitter i medarbetarsamtal med vår närmaste chef. Vi går igenom våra kompetenser i ett tjugosidigt häfte. Hälsar vi alltid kunden med glädje? Tar vi ansvar för vår energi och arbetsglädje? Entusiasmerar vi varandra till att vara trygga i förändringsarbetet? Är vi äkta, oss själva, och stolta över det vi presterar?

i vilken del av oss finns makten?

Vi får nya unga kollegor i en ledningsgrupp som höjer våra prestationer. Vi får ett kundtecken. När ledningsgruppen gör tecknet ska vi minnas våra kundlöften. Vi tycker vi upp oss. Vi ler.

Vi kontrollerar vilka bås vi ska sitta i och går dit. Vi har öppnat kassagrindarna nu, vi har satt oss ner, vi har startat banden och börjar genast blippa varorna.

Bild: Lucas Lima & Anja-Lisa Rudka

Kämpa tillsammans!

Hur kan vi sprida våra erfarenheter mellan olika arbetsplatser? Vad kan självundersökningar spela för roll i att arbetare går ihop och tillsammans kämpar till sig bättre villkor? Samira Ariadad intervjuar författaren och arbetsplatsaktivisten Henrik Johansson.

Vad är din erfarenhet av militanta självundersökningar?
Jag har skrivit om att jobba på bageri, i kök och att vara arbetslös. Vi gjorde även en stadsdelsundersökning, med formulär och så vidare.

Hur stor del tror du det sociala, samtalet, har för självorganiserad arbetsplatskamp, och som roll i självundersökningen?
Samtalet på arbetsplatsen är grunden för undersökningen, sedan blir det en dokumenterad undersökning först när det formaliseras och skrivs ner. Det som sker i samtalet är ofta kunskapsöverföringen genom berättande, som ofta inte är fiktiv men har en fiktiv struktur. Det är ofta i formen av en anekdot om hur det gick till när man slutade stämpla ut rasterna eller när det blev slagsmål på firmafesten. Och hur det var på andra arbetsplatser, genom dem börjar folk inspireras att göra samma sak där man jobbar för stunden, som en kollega gjorde på en tidigare restaurang, eller få tips om vilka arbetsplatser man ska se upp för.

Samtal är till exempel viktigt att ha när det kommer direktiv uppifrån. Att då alltid diskutera dem. Om man ska vara arbetsplatsorganisatör (formellt/informellt) så tror jag att det viktigaste är att vara social, kommunikativ och prata framförallt med de nya på arbetsplatsen. Jag tror också det är lätt att glömma de nya, om man är ett tight gäng.

Några fler förutsättningar?
En minst lika viktig sak som samtalet, ja faktiskt viktigare, är att det måste finnas solidaritet även i det praktiska arbetet. Man måste på något vis hjälpa varandra först i arbetet. Arbeta tillsammans, vara solidarisk. Att ha kul tillsammans. Och därefter kan man börja göra motstånd tillsammans.

Interna hierarkier som drabbar de nyanställda, som att de ska laga maten eller ta disken för alla i laget, skapar splittring och orättvisa. På ett samhällsplan kan man se saker som RUT och hushållsnära tjänster som en variant av det här. Att folk blir alltmer ovana vid att inte ta hand om sin egen skit, så det här behöver motarbetas. Det ska ju inte låta som att vanliga köksslavar anställer folk för att göra hushållsnära tjänster. Det gäller att bryta uppdelningarna, inte tolerera dem. Och säga till de andra som tar sig rättigheter att köra med en praktikant till exempel.

Man förändrar ju inte något på en arbetsplats på en dag utan man får alliera sig i små grupper som får växa. Vid något tillfälle på bageriet lät vi en student som var där bli utstämplad av oss så han kunde gå hem. Då visste ju han sedan vilka han skulle alliera sig med.

I boken är det en nästan ideal sammanhållning som finns mellan arbetarna. Har du upplevt den själv?
Ja, på bageriet.

Varför bageriet och inte när du jobbade på kök?
Det beror på hur arbetsplatserna var organiserade. Det var 160 anställda på bageriet, inga praktikanter, färre andel timmisar, inte lika stor genomströmning. Där fanns det en annan kontinuitet, cheferna var längre bort, i köket var de närvarande.

Kruxet med till exempel restaurang är att jag jobbat på 10-12 olika ställen, där har det inte funnits samma kontinuitet, engagemanget och möjligheten att genomföra något försvinner när man byts ut så lätt eller jobbar på familjerestaurang.

Utan kontinuitet i arbetare, hur skapa kunskapsöverföring?
Jag tror vi måste ha högre allmän nivå istället för fokus på de enskilda arbetsplatserna, så att man vet vad som gäller när man kommer in. Det är mycket detta som var syftet med boken också.

Ingen misstror en när man skriver mer skönlitterärt heller, det blev jag förvånad av. Hade jag skrivit en facktext hade jag fått mycket mer misstro och ifrågasättande! Därför är det lättare att sprida erfarenheterna genom att skriva en roman om det, då blir det enklare att inte hålla sig till en viss arbetsplats utan kunskap kan spridas som går att applicera på de olika platserna folk jobbar på. Jag tror alltså att arbetare kan använda det skönlitterära skrivandet mer för att sprida ens arbetsplatssituation. Jag tror att anledningen till att det inte görs är att folk ju ofta är folk trötta på sin vardag, ens eget liv blir ointressant och folk vill inte skriva om det också. Men det fordrar att man ser konflikter, och ser ens vardag som given för en kollektiv grupp, och inte tror att problemen på ett ställe är unika. Snacka jobb med andra än bara de på arbetsplatsen. Det krävs inte många gånger för komma fram till vad som är det stora problemet på arbetsplatserna.

En annan fördel med att skriva fiktivt är att man kan skriva postulat utifrån en frågeställning, som: ”om det skulle bli strejk i svensk sjukvård på en svensk vårdcentral, vad skulle krävas”? Det är enklare lägga fram i en roman än en facklitterär bok eller text. Större utrymme för inspirerande spekulation.

Hur tror du vi kan förbättra och sprida de informella militanta undersökningarna?
Namnet militanta undersökningar är inte så lämpligt i Sverige, det är lite missvisande. Det handlar ju om en social aktivitet. Det är diskussioner med arbetskamraterna som står i centrum. Dokumentation behövs ju till en början inte mer än när det hänt saker på jobbet, t.ex. dagboksanteckningar. Sen finns det en slags tro på att ens problem är individuella, som att personer tror att de upplever på arbetsplatser är unika, vilket de till 99 procent inte är. En del av de bästa punkterna vi haft på Vår makt har just varit ”branschpaneler” där folk kunnat dela erfarenheter, tips och annat.

Hur skiljer sig din berättelse i Av kött och blod från annan arbetarlitteratur?
Dels dess kollektiva perspektiv, flera huvudkaraktärer, och i slutändan en arbetsplats, istället för enbart en huvudkaraktär som vi följer. Mycket arbetarlitteratur handlar rätt lite om arbete, mer om att vara arbetarklass och att växa upp som arbetarklass. En sak som är problematiskt är folk verkar tro att arbete knappt existera idag, därför jag tror att det är bra när dagens arbetarlitteratur beskriver arbete. Många som läser min bok tror inte att det här är Sverige idag, för de har ju stämpelklocka, i Sverige har man ju flextid. Folk kopplar det jag skriver om arbete på fabriken som beskrivning av 70-talet eller att det skulle handla om Litauen eller något annat land, och inte Sverige.

Den roman jag skriver på nu utspelar sig på en bagerifabrik, men jag skriver inte ut att det är Sverige idag, vilket har inneburit att många som läst utkast inte tror att det handlar om en svensk samtid, eftersom de jobbar på fabrik och har stämpelklocka, i Sverige har man ju flextid... Folk kopplar det jag skriver om arbete på fabriken som beskrivning av 70-talet eller att det skulle handla om Litauen eller något annat land, och inte Sverige.

Vilken roll tror du nätforum och annat kan ha för denna kunskapsspridning bortom arbetsplatsen?
Jag tror internet kan underlätta. Till exempel finns det ju forum och Facebook-grupper för kockar som är skitstora.

Det finns många och likartade diskussioner kring olika yrken där man har en kundrelation. Till exempel bloggarna restauranghyfs, konsumbloggen (nu nedlagd), bibliotekarietanten. Många är ju smått problematiska ur min synvinkel för att de riktar sig till hur folk ska bete sig som kunder, till exempel ”såhär ska du stapla varorna på rullbandet så det går snabbare”. Det innebär ju en slags effektivisering istället för att titta på bemanningen. Vad är egentligen chefernas roll? Problemet blir i deras fokus inte underbemanningen utan bråkiga kunder.

Vad har du för tips på lyckade arbetsplatskamper?
Sjuksköterskekampen tycker jag sammanförde brukare och arbetare på annat sätt och lyfte samarbetet till en ny nivå. Samtidigt som de lyckas sprida kamperna som finns på.

Vi som för en utomfacklig arbetsplatskonflikt, eller som brukare, får vi inte vara för rädda att sprida kamperna som utspelar sig i en gråzon. Facket sprider de som är legala, medan kollektiv uppsägning inom vården till exempel inte tas upp. Legalismen är också ett problem.

Det känns också som att sjuksyrrorna söker nya vägar. Sedan kan en se utanför Sverige också, kika på hur man kämpar och diskuterar i andra länder. I Sverige finns det ju en idé om att det inte går att strejka inom vården vilket inte är sant, det gör man i andra länder.

Henrik Johansson är aktiv i gruppen Kämpa tillsammans! och har skrivit romanen Av kött och blod (2013, Federativs förlag).
Samira Ariadad är redaktör för Tidningen Brand.

SALONG HÖGDALEN

ETT UNDERSÖKANDE AV BERÄTTANDE, ORD, MAKT, RÖST OCH MOTSTÅND.

Salong Högdalen är ett rum för samtal som inte annars får utrymme, där man kan samlas och utbyta erfarenheter. Här berättar de om den senaste säsongens samtal och vad de fokuserat på under vårens salonger.

Vi startade Salong högdalen 2012 för att skapa en plats där vi tillsammans kunde undersöka, ifrågasätta och hitta nya strategier för förändring. Inför varje termin väljer vi ett huvudtema som känns samhällsaktuellt och relevant för oss. Huvudtemat betar vi sen ner till ett antal underrubriker och därefter bjuder vi in talare från motståndskampernas alla hörn att hålla ett kort föredrag.

Vi försöker blanda både praktik och teori, aktivister och akademiker. Ofta skiljer sig de verklighetsbilderna åt, den akademiska infallsvinkeln har sin verklighetsbeskrivning. Aktivisternas, praktikernas, perspektiv visar ibland på en annan verklighet. Kombinationen ger en mer nyanserad bild där olika verkligheter träder fram, vilket för oss är väldigt viktigt. Att på så sätt presentera flera "sanningar".

Under hösten bjöd vi in nio personer för att diskutera. Vårt mål för höstens salonger var att undersöka styrkan i att göra sig själv till objekt och inte subjektet för någon annans röst eller berättande, samt att titta på ordets makt och språkets förskjutningar i en liberal verklighet. Höstens tema blev Ord & Motstånd, vi ville rikta in oss på ordets makt och möjligheten till motstånd. Hur används orden och vad gör det med den verklighet som konstrueras utifrån de orden? Vilka förändringar har skett under senare tid bland våra ord och vårt språk? Vad finns det för risker med att politiska frågor blir individualiserade och att strukturer hamnar ur fokus i den samtida trend kring identitetsberättandet?

Förskjutningar av orden

Bakgrunden till höstens tema var flera, vi såg att det fanns en tydlig makt i orden och i hur deras betydelse ständigt förskjuts. Inget ord har sin betydelse ristat i sten, det pågår en ständig kamp om rätten att tolka och makten att definiera. Som när Moderaterna erövrade ordet arbetarparti och gjorde det till en orange slogan, startades en kamp om ord och begrepp. Överallt ser vi bevis på ordens laddning och kraft, till en början beskrevs Sverigedemokraterna klart och tydligt som ett rasistiskt parti men sakta gled det över till invandrarkritiskt parti för att idag inte kunna bennämnas klart åt något håll. Vi såg på TV hur Özz Nujen först fick en tillrättavisning när han refererade till Norska Fremskritspartiet som ett rasistiskt parti i Skavlan (sänt 18/10/2013). Nu hör vi att medarbetare på SR måste hålla sig neutrala och inte uttrycka antipati för SD eller kalla dom för rasister. Vi kan följa utvecklingen från att debatten handlade om hur vi ska tala om rasistiska partier till att själva benämningen rasist, i sig självt, har blivit ifrågasatt och förbjuden i flera sammanhang.

Förändringarna av orden har brutit sig in i vår vardag och i hur debatten förs. Vårt språk har snabbt anpassat sig, journalister ser sig ängsligt över axeln innan de likear en text på sociala medier och de som går på journalist-högskolorna städar sina CV:n så att det ska se helt åsiktsfria ut.

Berättandets makt

Sedan länge har en grupp människor i samhället tagit sig ett tolkningsföreträde och berättar om sina perspektiv, samtidigt som de tolkat andras. De här rösterna har länge ansvarat för hela samtalet och tagit patent på verklighetsskildringen. I många fall har de även utsett någon som företrädare för en hel grupp, utan att den berörda gruppen valt denne. Vad händer då med samhällsklimatet när några få för allas talan, hur påverkar det gruppers självbild och utveckling? Ordet och berättelsen har i historien under kristider och förtryck varit det starkaste vapnet. Berättarna och skribenterna fängslas först, det har funnits större rädsla för böcker än för vapnen. I diktaturer växer nya metoder, former och språk fram i berättandet, det lärs ett sätt att skriva mellan raderna. En mening betyder något annat än orden som skapat den. Det ovana ögat ser torra ord och det vana ögat ser ett löfte om en annan värld, där sånger om kärlek och natur egentligen är sånger om drömmar, anfall och revolt.

Berättandet tar oss till oanade platser, till fablernas värld, till sagorna och till drömmarna. Berättelserna låter oss vila i en fantasi, ger oss styrka, igenkänning och en trygg plats, samtidigt som de berättar något om verklighetens essens, om möjligheter och om framtiden. Vi kan berätta för att läka, för att göra uppror och för att förändra.

Tolkningsföreträdet utmanas

Men det är inte bara orden som är i förändring, något håller på att hända. Nu utmanas de självutnämnda språkrören, nu är det svårare att utnämna sig till kung över samtalet eller ta tolkningsföreträdet utan ett visst antal likes, reetweets och delningar, och det håller på att vända upp och ner på hela ordningen. De allvetande rösterna har oerhört svårt för att släppa in andra röster och skildringar. De hånar, de förminskar och de känner att någon försöker ta ifrån dem deras rätt att uttrycka sig, att få tala, att finnas. De skriker om rätten att få uttrycka sig och använder begrepp som demokrati för dom vet att utrymmet inte rymmer alla, att det aldrig varit demokratiskt det har de själva sett till: nu utmanas de normativa rösterna, men ännu är inte makten rubbad, uppbyggda strukturer ser till att de får behålla titel som sanningssägare, för det krävs mer.

Men vi kan inte neka till att det pågår en social revolution där tillgången och förutsättningen för att nå ut med en röst har förändrats. Vi har tillgång till fler röster och kan på ett annat sätt ifrågasätta det vi hör. Vi kan snabbt få höra om en händelse från någon som upplevt den och behöver inte vända oss till någon som tolkat händelsen. Fler kan dra igång tvitterstormar, mobilisera folk till demonstrationer. Kampen blir större och så även möjligheterna.

I Husby och "förortsvåren" var bilbränder inte den enda metoden för att påkalla uppmärksamhet. Folk undrade vad som höll på att hända och nu kom inte svaret bara ifrån de etablerade medierna utan även av andra som skildrade sin egen verklighet. De gav händelsen alla de olika ansikten en verklighet kan ha. Den berättelsen kommer att stå som ett alternativ till den normativa maktens förklaringar av brinnande bilar och förortsrevolt, utifrånperspektivet kommer en dag att utmanas, och här förändras historieskrivningen.

Rösterna som utmanar rapporterar inte bara nyheter, de skildrar sin vardag och verklighet för igenkänning, eller öppnar upp sitt bröst för att skrika ut sina kreativa uttryck. Idag har kulturen inte många ansikten och publiken speglar de ansiktena som finns på scen. De som inte tillhör får anstränga sig för att försöka identifiera sig eller avstå från delaktighet i det offentliga kulturrummet.

Revolution Poetry startades just därför av en grupp ordkonstnärer i en lokal i Husby och på ett café på Södermalm i Stockholm, för att fylla ett tomrum inom kultursfären. Det behövdes en scen som var mer förortsförankrad, så att fler röster och berättelser fick ta plats inom media och konstvärlden. De skapade en spoken wordscen där orden står i centrum och där flera former av konst kan samverka och många fler gör detsamma.

Forskaren Yael Feiler lyfte fram berättelsens makt i sin forskning om antisemitism i samband med regissören Mats Eks hyllade uppsättningen av "Köpmannen i Venedig" hösten 2004. Med hjälp av enkäter undersökte hon teaterbesökarnas attityd gentemot judar före och efter föreställningen. Resultatet visade på att antisemitiska föreställningar ökade efter att ha sett pjäsen. Vi utgår ifrån att varken Mats Ek eller Dramaten hade för avsikt att sprida antisemitism, men resultatet förblir detsamma. Rasism har inte alltid med intention att göra, det kan sitta i strukturen mer än i medvetna övervägningar. Det handlar inte om det enskilda tyckandet utan om system och strukturer, som reproducerar en unken position, det är en reflektion på en världsbild där makten berättar. Pjäsen är ett talande exempel på en utifrån skildring som ständigt behöver utmanas.

Därför behövs nya röster och gestaltningar, och det behovet börjar besvaras. Det dyker upp

nya former av berättande och gestaltningar runt om i landet, som tilltalar fler och som utmanar de outmanade gestaltningarna. Möjligheten för att förstå något främmande genom att känna med nya historier ökar, sakta kommer en förändring. Samtidigt som klimatet hårdnar, hårdnar motståndet och orden. Berättelserna blir ammunition och ingen kan längre säga att det bara finns en verklighet och att den tillhör majoritets-samhället. Nu krävs det att Sverige visas som det ser ut och representeras utifrån det. Våra egna tidningar, radiokanaler och platser behövs mer än någonsin. Platser som bevarar radikala tankar och utvecklar intellektuella eller subversiva resonemang om samtiden. Radio linje19 tränar, i motsats till Sveriges Radio, aktivister i att utveckla sina tankar om världen. Lokalradion blir ett övningsrum för att direkt dokumentera politisk verklighet och för att utveckla motståndsstrategier mot gentrifierande och centralstyrd politik.

Sändarens maktposition och den tilltänkta lyssnaren

Även om nya röster utmanar och organiseringen i staden blir starkare så syns maktpositionerna och klyftorna i samhället allt tydligare.

När Albys Röster organiserade Albyborna och politiker mot att hyresrätterna i Alby skulle säljas ut så samlade Initiativet folket men politikerna gav inget gehör. Bostäderna på Albyhöjden såldes ut. Så det handlar inte bara om organisationsförmåga och medialt utrymme, utan även om avsändarens makt-position och samhällets strukturer. I december blev en fredlig demonstration attackerad av nazister i Kärrtorp. Nätverket Linje 17 mobiliserade veckan efter en av de största demonstrationerna på flera år. Medelklassen gick man ur huset, sida vid sida med vänster-aktivister för att delta. Flera partiledare var på plats för att visa sitt motstånd mot den växande rasismen och nazismen. Men vad var det som gjorde att just denna händelse väckte sympati? Visst påverkade de avskyvärda nazisterna och de explicita våldet, men också att det var lättare att utifrån en borgelig medelklass-position sympatisera med dessa offer, igenkän-ningen spelade roll. Att det var just "vanliga människor" som demonstrerade mot och vart attackerade av antidemokratiska nazister som genererade ett enormt gehör och solidaritet.

När poliser dödade en man i Husby uteblev upprördheten hos massan trots att de rasistiska strukturerna bakom det brottet var minst lika tydliga. Protesterna efteråt väcktes inte bara i Husby utan även i andra orter runt om i Stockholm där folket kände igen händelsen från sin vardag. Majorietetsamhället läste inte protesterna som ett motstånd, som en aktion mot ett strukturellt rasistiskt problem. Det var bilarna som först fick allmänheten att reagera och media att rapportera, det var frågan om det var okej med skadegörelse som väckte uppmärksamhet. Vissa avsändarpositioner blir möjliga att känna igen sig i och andra blir bara ordningsproblem eller rinner ut i glömska. Så även om utrymmet i praktiken kan tas av alla med en dator, värderas röster olika.

Formuleringen måste passa massan och det byggs upp många regler kring vad som får tyckas och tänkas och viktigast av allt, tyckaren eller den aktives maktposition. Betydelsen av vem avsändaren är kan tydlig ses i den rensningen som Sveriges Radio gjorde. Det började med Soran Ismails antirasism, den kunde städas bort utan att det skulle ses som censur (jämför med Tintin-frågan) Frågan väcktes, varför var Soran först? Och hur kommer det sig att antirasism går att kompromissa bort så lätt? Senare föll fler politiskt aktiva medarbetare bort, fast fler liberaler fick stanna kvar.

Frågor om etnicitet, klass, funktion, sexualitet och kön och utifrån dessa positioner tillåts de att ta plats och får gehör i det politiska samtalet.

Individualiseringstendenser bland orden

Under våren 2013 hade REVA dragit igång som ett nationellt projekt för gränspolisen. Polisen kollade ID i tunnelbanan och ute på gator och torg. Jonas Hassen Khemiri gav sig in i debatten genom att ta makten över historiebeskrivningen och utifrån sig själv och sina erfarenheter skriva ett brev till Beatrice Ask på Dagens Nyheters kultursidor, "Bästa Beatrice Ask" (DN 13/3-13). Det blev en av de mest delade artiklarna 2013. Samtidigt skrevs en annan antirasistisk text av en annan författare, Johannes Anyuru "För vita svenskar är rasisten alltid någon annan" (SVT Debatt 12/10-12). Kort därefter gör författaren Alejandro Leiva Vegner en analys av de båda texterna. I artikeln "Vad betyder bra" (Expressen 20/3-13) frågar han sig hur det kommer sig att Khemiris text så varmt tas emot då många andra texter berörande antirasism ofta inte gör det. Hans slutsats är att Khemiris text tilltalar majoritetsmedborgaren för att vi dras till människor som socialt liknar oss själva. Khemiri menar att han är vi, medan Anyurus text är konfrontativ, den utmanar "vi" med ett ni. Dessutom har den ett uttalat klassperspektiv, alltså utgör den ett hot.

Identitets politik

Efter att Khemiris text nått sån framgång vaknade en trend där olika skribenter och aktivister och alla möjliga gör det Khemiri gjorde, utgår från sig själva och sina känslor för att kommentera en större politisk debatt. Nu startar många texter med "Det är mig du pratar om" och det görs fler personporträtt för att beskriva en problematik. Det har blivit ett politiskt verktyg. Vad gör det då med den politiska frågan? När den hänger på att allmänheten ska stötta ett levnadsöde? Frågan plockas ner från strukturell nivå till individ-nivå, frågorna öppnas för bedömning och principerna öppnas upp till förhandling. På så sätt utgår man inte längre från en ideologi och mänskliga rättigheter utan utifrån individuella fall och utan att men vet ordet av så tas de politiska besluten på samma sätt. X fick allmänhetens sympati, hen får stanna i Sverige, istället för att lagen ändras. Vi lever i ett klimat som handlar mer och mer om individen och mindre och mindre om gruppen, alla dessa individ berättelser ökar på just det fenomenet även om de ibland kan hjälpa endel att bättre förstå, i och med att det politiska får ett ansikte. Konsekvensen blir ofta att en fråga lever upp och dör med en personberättelse. Men det finns situationer då detta används som en del av en större rörelse, som en liten del i en större metod. Som bloggen flyktingarna.se som publicerar "berättelser från en annan del av verkligheten". Tanken är att man ska klä det politiska i mänskliga öden och man ska göra det med berättelser. Varje vecka publiceras en berättelse som tillsammans bildar en synlig struktur över hur vårt asylmottagande ser ut. Berättelserna är tänkta att tillsammans belysa en struktur. De är mer än individuella öden, de utgör den faktiska konsekvensen av svensk migrationspolitik.

En annan fråga som vaknat är den om vem som äger rätten att uttala sig? Är det bara den som har upplevt en händelse som får berätta om den? Eller får vem som helst med intresse och engagemang uttala sig? Debatten har förts på många olika sätt. Det som skulle kunna vara givande och utvecklande i att flera perspektiv möts och berikar varandra har istället blivit en positionerings kamp. Det är som att ett hårdnat samhällsklimat med starkare extremistiska toner även gjort debattklimatet hårdare. Din åsikt är din identitet och det lämnar lite utrymme för reflektion och lärdom. Snabbt ska du vara för eller emot och din ståndpunkt ska avgöras av hur du vill forma din identitet. Det politiska samtalet förvandlas till ett individuellt tyckande. Din identitet handlar då inte om hur du gör saker eller vad du gör, utan hur du konstruerar den genom att positionera dig mot andra identiteter. Det skapar en orolighet kring att ta ståndpunkt och en orolighet i att utgå ifrån självklara mänskliga rättig-heter, vilket är en stor fara. Så mycket lämnas okommenterat samtidigt som en del saker orsakar stormar. Vi får ett ängsligare klimat och det utrymme som skulle delas tas fortfarande av de röster som kan uttrycka sig "rätt" och förlöjligar andra lika snabbt som de själva blir förlöjligade. Vi behöver befästa vilka ord vi använder och hur vi använder dom samtidig som vi inte förlorar fokus på att det finns stora strukturella problem som måste raseras, dom kommer inte att försvinna medan vi letar ord. Vi måste se till att motståndet inte försvagas istället för att bli ett hot mot makten och det gör vi genom att se strykan i olika former och sätt av motstånd.

I ett hårdare samhälle behövs fler former och vapen för förändring. Hur krossar vi före-ställningar och öppnar dörrarna för vår fantasi och förståelse, för sympati och solidaritet, för kunskap om mer gemensamt organiserad revolt. Här stannade höstens tema och våra, våra gästers sökande kring makten, ordet, rösten och berättandet. Nu går vi från berättande till handling. Till våren skiftar vi fokus och undersöker agerandet och strategierna kort sagt handlar våren om organisering. Feministisk kamp, antifascistisk motstånd och vänster-aktivism, med fokus på konflikt och strategier för att ta rörelserena framåt.

Salong högdalen består av
Talajeh Nasiri, Joanna Mellquist, Ellen Edlundh, Berit Viklund
Läs mer på http://salonghogdalen.tumblr.com/Salong

SÅHÄR HAR VI DET!
Berättelser från flyktingarna.se

Laziz Sharifov

Jag kom till Sverige när jag var tretton år gammal med min familj. Till alldeles nyss levde jag vanligt liv, kämpade för att ta student-examen, boxades, men nu sitter jag i förvaring och väntar på att utvisas.

I Kazakstan där var det massa problem för oss, kriminalitet, orättvisa, kazaker. En dag kom min bror hem slagen av kazaker och det var då vi bestämde oss för att fly. Vem vet vad de skulle gjort med oss. Två av mina kompisar har blivit mördade. En blev skjuten medan han spelade fotboll. En granne som jag lekte mycket med som liten, de mördade honom tillsammans med pappan.

I Sverige har jag skaffat många nya kompisar. Nästa termin hade jag varit färdig med gymnasiet. Jag började träna boxning, det gillade jag mycket. Efter en månads träning sa min tränare att jag borde tävla och redan efter ett år vann jag över en kille som hade vunnit Diplom-SM fyra år i rad och jag fick pokal som bästa boxare. I Senior-SM i våras kom jag tvåa. Jag har tränat med landslaget och min tränare sa att jag skulle kunna köra EM om jag hade papper men utan papper går det inte. Istället hoppas jag att situationen ska lösa sig så att jag kan tävla i OS 2016.

I fem år nu har vi haft stress, det är en känsla som du inte kan förstå om du själv inte gått igenom samma sak. Söka asyl, få avslag, överklaga. Vad ska hända? Får vi stanna eller inte? Är det någon idé att börja någonting? 2010 var det tack vare politiker som vi fick stanna så här länge. Fem år har vi hoppats och drömt om allt vi ska göra när vi får papper. Skaffa jobb, utbildning, fortsätta boxning och kanske resa någonstans för att vila lite.

Den 14 oktober fick vi brev från handläggaren att hon kallar oss till möte 15 oktober på en polisstation. Mamma var sjuk, problem med hjärtat och kunde inte följa med och min bror skulle till sjukhuset och min andra bror till skolan och därför var jag den enda som gick. Vi visste ingenting, vi trodde att handläggaren bara ville prata. På polisstationen frågade hon om jag skulle åka till Kazakstan om de gav mig en biljett och jag sa, nej, jag tror inte det. Handläggaren lämnade rummet för att diskutera med sin chef. När hon kom tillbaka sa hon, följ med mig till ett annat rum. Där sa hon, ”Eftersom du inte samarbetar måste vi ta dig i förvar tills du kan utvisas. Du ska till Märsta”. Jag förklarade att jag visst vill samarbete men hon svarade, ”Beslutet är redan taget”. De ringde till Märsta och det var fullt där och istället skickade de mig hit till Flen.

Många människor kämpar för mig nu. Klasskamrater, lärare, kändisar, männ-iskor från boxningsvärlden. Paolo Roberto har skrivit och sagt att de måste ändra sitt beslut. Jag är orolig att allt deras arbete inte ska leda någon vart.

Det finns inte mycket att göra här. Det är ett stort hus med många olyckliga människor och allting är låst. Som ett fängelse. Ibland spelar jag biljard, ibland tittar jag på tv. Om dagarna blir jag ofta intervjuad, det är alltid någon från en tidning och tv som frågar om mig. Ibland ringer mina vänner och lärare och min familj. Det värsta är att jag inte vet vad som ska hända, att inte kunna göra något och kanske kommer jag aldrig få träffa mina vänner igen.

Handläggaren har ringt mamma och sagt att jag och min storebror ska skickas först och att biljetterna kommer att vara klara inom två veckor.

Jag ska vara stark ända till slutet. Många människor kämpar för min skull, jag kommer inte visa mig svag i deras ögon, men jag vet inte hur vi ska klara oss. Vi har ingenstans att bo i Kazakstan, det finns ingenting där för oss. Vi har inga pass och vi har varit borta länge, polisen kommer att skapa problem för oss för att vi sökt asyl i Sverige. Jag är rädd att det kommer hända något dåligt.

Om det hade varit möjligt, jag tror inte att det är möjligt, men om, hade jag fixat en stor annons i tidningen och tackat alla som har hjälpt mig.

Majeed Niaz

Jag arbetade som butikschef i Tax Free-shopen på en afghansk flygplats. I min yrkesroll kunde jag röra mig fritt på flygplatsområdet utan att genomgå kontroller. Vid flygplatsen hade vi en ganska liten lokal därför hyrde vi också ett annat läger utanför flygplatsen i Wazir Akbar Khan.

Mellan lägret och flygplatsen reste jag med bil. Jag kunde också köra in på flygplatsområdet utan kontroller. Någon hade rapporterat detta till talibaner. Talibanerna kom till mig och krävde att jag skulle hjälpa dem ta sig in på flygplatsen utan kontroller eller leverera deras material till någon på flygplatsen. Under några dagar kom de varje dag till mig och varnade mig. De sa om du vill leva måste du smuggla in våra saker på flygplatsen. De förklarade att sakerna var sprängmedel avsett att döda islams fiender, alltså icke-muslimer.

En dag förstod jag att detta är min sista dag. Jag hade tre val, jag kunde välja döden, jag kunde välja att leverera talibanernas sprängmedel och bidra till andras död, eller så kunde jag fly. Jag valde att fly.

Efter att jag beslutat mig för att fly höll jag mig gömd i sex dagar tills min fasters son ordnat med en smugglare. Vi åkte från Afghanistan till Iran med hjälp av smugglare trots att min fru var gravid och jag hade en tvåårig dotter. Från Iran åkte vi till Turkiet och därifrån till Grekland. På väg till Grekland sjönk vår båt och min dotter också. Efter mycket svårigheter lyckades vi få upp henne ur vattnet, men hon hade svalt väldigt mycket smutsigt vatten och lera. Hon blev mycket sjuk och är fortfarande sjuk idag. Efter det gick vi till Grekland i många timmar. Polisen kom och tog oss till ett fängelse.

Efter Grekland åkte vi med gummibåt till Italien och efter Italien till Frankrike, Tyskland, Danmark och till slut Sverige.

I min asylutredning står saker som jag aldrig har sagt. När jag frågade min advokat hur det kunde komma sig så sa han att det blir så ibland och att det inte går att göra någonting åt. Migrationsverket kan göra som de vill, de kan skriva saker som inte är sant i sina papper utan att det kommer fram.

Nyligen har jag varit i kontakt med en släkting i Afghanistan, hon berättade för mig att min far är eftersökt och att de som letar efter honom hotar att döda honom. De har inte glömt vad jag har gjort och om jag skickas tillbaka så kommer de att hitta mig och döda mig.

Flyktingarna.se är en hemsida som publicerar berättelser av asylsökande och flyktingar. Berättelser som är ett resultat av den svenska flykting- och migrationspolitiken.

ALLMÄNNYTTANS DÖD

Skojare till ombildningskonsult
Sälj ut allt som säljas kan
Den fria marknaden för en fri individ
Allt ska vara privat med de liberalkonservativas politik

Linus Sjöberg

VEM

fann
under en planlös skogspromenad
en bortrövad kundvagn
som under lång tid torterats av sporsäcksvamp gråmossa & hagel
reklambladen i botten
var förtärda intill oigenkännlighet
de små gummihjulen
hade tuggats sönder
och gradvis svalts av vegetationen
men tiokronan
hade envetet tagit spjärn
och satt oåtkomlig kvar
i metallmynningen
och jag blev plötsligt osäker på
hur jag skulle tolka det hela
vem som var offret
vem som höll vem gisslan

BANHALLEN

efter uppmaningar & skäll
försökte hon slutligen att ta tag
i sitt liv
och efter veckor av slit
efter månader i gränslös tristess
förändrades allt
kulörerna blev mattare
konturer svalnade
och de trubbiga frågetecknen
hon ständigt burit på
virades in i tidningspapper
och stoppades undan
nej hon upptäckte aldrig hur koffertar & resväskor
lyfts upp på hennes underarm
hon såg inte sagogestalterna
som rastlöst stod och inväntade
kvällens ankommande expresståg

DOM

innanför staketet
smala krattade grusgångar
tätt anlagda mellan
blankpolerade granitblock
och på gatan utanför
reflekteras samma tidslösa trängsel
i dom större stenarna
dom av tonat spegelglas & armerad betong

Filip Lindberg

FÖRSTÅ. FÖR ATT BÄTTRE KUNNA SLÅ.

Okontrollerbar och orepresenterad. I början av förra århundradet dammade unga italienska arbetare av Marx böcker, skippade dogmatismen, kravallade mot fascismen och strejkade på fabrikerna. Teori och praktik förenades, och banade väg för det som kom att kallas militanta undersökningar.

Det börjar alltid med en kravall. Just i det ögonblicket då vänstern skulle dödförklaras dök den upp igen, som fågel Fenix ur askan. I den italienska hamnstaden Genua samlades sommaren 1960 unga arbetare på torgen i ilska mot att fascistpartiet MSI skulle hålla partikongress i staden. Många hade randiga tröjor, den stora modétrenden bland ungdomar. "De randiga tröjornas kravall", som händelsen därför kom att kallas i media, spred sig till alla industristäder på bara några dagar. Vilka var dessa ungdomar i randiga tröjor? Den unga generationen arbetare hade stämplats som opolitisk, individualistisk och likgiltig – till skillnad från deras föräldrageneration som kämpat mot fascismen och organiserat sig i arbetarrörelsens organisationer och partier.

Ilskan stannade inte vid antifascistiska kravaller. Den smittade av sig, in i fabrikerna, där den stora majoriteten unga jobbade skift vid de löpande banden. En våg vilda strejker bröt ut de kommande åren. En ung protest som inte tog hänsyn till partibok eller fackföreningsmedlemskap, okontrollerbar och orepresenterad. Kravallerna som utbröt i fabriksstaden Turin under avtalsrörelsen då de strejkande arbetarna tågade ut ur fabriken nådde en intensitet som Italien inte skådat sen partisanstriderna mot fascismen.

Det var en märklig situation. En nyvaknad arbetarkamp växte fram samtidigt som vänstern och fackföreningsrörelsen befann sig i en djup kris. Fabriksstaden Turin hade historiskt varit vänsterns starkaste fäste. Den röda fabriksstaden. Det var här det italienska fabriksrådsupproret bröt ut 1919–1920, "de två röda åren" innan fascismens ankomst. Och det var i den här staden som arbetarna inledde sin generalstrejk 1943. Då stoppade 100 000 arbetare produktionen, vilket blev början på fascismens fall. Men under hela 50-talet blödde fackföreningarna, de tappade stora delar av sina medlemmar. Sovjetunionens brutala krossande av rådsupproren i Ungern och Polen 1956, i kombination med att omfattningen av stalinismens fruktansvärda förbrytelser blev kända, hade lett till en flykt från kommunistpartierna i Europa – som allt mer började distansiera sig från Sovjet. Många vänsterintellektuella sökte nya vägar. Flera samlades kring det italienska socialistpartiet.

Det fanns en tillfällig öppning inom vänstern. Man behövde förstå den nya situationen, få kontakt med de unga arbetarna och hitta en väg ut ur vänsterns kris. Vissa började läsa Marx på nytt. Fast utan marxism-leninismens dogmatiska filter och förenklade scheman. Andra funderade på om sociologin kunde ge redskap för att förstå varför fackföreningarna tappade medlemmar. Tidskriften Quaderni Rossi (Röda häften) föddes ur mötet mellan dessa båda strömningar i sextiotalets början. Målsättningen var att kombinera industrisociologins metoder och plocka ner den marxistiska teorin från sitt elfenbenstorn för att gå ut i fabrikerna och göra enkäter om de "nya krafterna" inom arbetarklassen. Marx egna franska arbetarenkäter, "enquête ovrière", dammades av och togs som modell. Socialistpartiet ställde sina arbetsplatskontakter till tidningens förfogande.

Socialistisk sociologi

Den amerikanska industrisociologin utvecklades nära knuten till näringslivets och arbetsköparnas behov. De sociologiska undersökningarna gjordes för att identifiera problem i arbetsprocessen för att öka produktiviteten och effektivisera produktionen – en kunskap som arbetarna i fabrikerna fick vänd mot sig som ökad rationalisering, högre arbetstempo och hårdare arbetstakt. Kunde man istället använda sociologins redskap för arbetarrörelsens syften? Den frågeställningen delade snabbt redaktionen kring Quaderni Rossi. Gällde det bara att utveckla en "kritisk sociologi", som identifierade problemen och försökte förstå arbetarklassens situation, för att fackföreningsrörelsen och partierna återigen skulle kunna fånga upp deras intresse och knyta dem till sig? Eller kunde undersökningarna på fabriken vara till stöd för arbetarklassens självorganisering, intervenera i dem och hjälpa dem att hitta nya effektiva organisationsformer som de själva kontrollerade?

Frågan ställdes på sin spets med de unga fabriksarbetarnas vilda strejker och kravaller under avtalsrörelsen. Hur skulle man ställa sig till dessa kampformer? Quaderni Rossis undersökningar fick ett snabbt och snöpligt slut. Socialistpartiet drog in sitt stöd och anklagade tidningen till att ha uppviglat arbetarungdomarna snarare än att knyta dem till partiet. Partipiskan ven och Quaderni Rossi rättade sig i ledet. Istället bildade den interventionistiska falangen tidskriften Classe Operaia (Arbetarklassen) av Mario Tronti, Romano Alquati, Antonio Negri och Sergio Bologna. Syftet var att fortsätta arbetarplatsundersökningarna och ställa dem till den autonoma arbetarkampens förfogande. Strömningen kom att kallas "operaismo" (arbetarism).

Klassammansättning

Det banbrytande med tidningen Quaderni Rossi var deras analys av hur arbetarkamp och kapitalets organisering av produktionen dialektiskt påverkade varandra. För att effektivisera produktionen behövde kapitalisterna bryta upp arbetarklassens organisering och styrka. Vapnet var att planera produktionen, genom en ökad rationalisering, ökad arbetsdelning (socialisering) och automatisering, för att höja produktiviteten. Arbetarklassen mötte därför kapitalistens angrepp i form av kapitalets plan – en omfattande förändring av produktionen som inte gick att backa tillbaka från. Varje tidigare klassformation har behövt förstöras för att frigöra "råmaterial", de proletärer som kan bli nya arbetare med nya arbetsuppgifter. Omorganiseringen av produktionen försökte neutralisera antagonismen och splittra klassen. Quaderni Rossi menade att organiseringen av produktionen, rationaliseringarna och automatiseringen aldrig var en "neutral" process. Utan ett moment i klasskampen.

Men omorganisering i produktionen kunde inte radera arbetarkampen. Den förändrade bara kampens form. Omorganiseringen ändrade hur arbetarna relaterade till varandra, vilken kunskap de satt på, vilka uppgifter de utförde och vilka positioner de hade. Kort sagt förändrade den arbetarna som subjekt och hur proletariatet sammansattes som klass. Detta skedde inte vid en given tidpunkt i historien, utan var en pågående process.

Quaderni Rossi menade att det var här vi skulle förstå arbetarrörelsens sammanbrott på 50-talet. Omorganiseringar genom införandet av löpande bandet skapade en ny arbetartyp: unga oskolade och ickekvalificerade arbetare, ofta med migrantbakgrund från Syditalien. Deras kampformer och sätt att organisera sig skiljde sig från den gamla klassammansättningen av yrkesskolade och specialiserade fabriksarbetare, som i högre grad var fackligt organiserade. Tidningen plockade här upp Marx analys om sambandet mellan materiella villkor och subjektivitet, varande och medvetande, och Lenins diskussion om hur objektiva krafter skulle förvandlas till subjektiva krafter. Operaisternas undersökningar gick ut på att förstå dessa "nya krafter" inom produktionen – den unga arbetarklass vars behov och beteenden skiljde sig från de äldres. Unga arbetare som oftast utmålades som oorganiserade, spontana, odisciplinerade, "lösa hundar" eller "terrone" ("bonnläppar", rasistisk betäckning på syditalienare). Ungdomarna i de randiga tröjorna.

Militanta undersökningar

Syftet med undersökningarna var att studera vilka nya kamper och klassubjekt som uppkommit i produktionen. Men Quaderni Rossi och Classe Operaia tog dem ett steg längre. Målet var att bryta ner uppdelningen mellan undersökning och de som undersöktes. Att göra undersökningen till en deltagande undersökning ("conricerca"), en självundersökning. Dessa undersökningar kallades "militanta undersökningar", militanta i bemärkelsen aktivistiska eller aktiverande. Det är genom kampernas utveckling som undersökningarna får sin praktiska verifiering, som hypoteserna visar sin giltighet. Undersökningen blir ett delmoment av aktionen, som görs gemensamt mellan militanter utifrån och arbetarmilitanter inifrån.

Förgrundsgestalten i att utveckla metodologin med de militanta undersökningarna var Romano

Alquati (1935-2010), en av de drivande operaisterna. För Quaderni Rossi och Classe Operaia genomförde han deltagande undersökningar på två av Italiens största företag, FIAT och Olivetti, båda belägna i Turin. De båda fabrikerna hade gått från att vara vänsterns starkaste fästen till att bli förlorat land. Medan operaister som Mario Tronti och Antonio Negri formulerade teorierna, ramade in arbetarkamperna i en stor berättelse, studerade Romano Alquati snarare direkt på arbetsplatsgolvet kampernas alla möjligheter och komplikationer. Vad deras styrkor och svagheter var, utan att vare sig förenkla eller romantisera. Alquatis militanta undersökningar byggde på flera steg, och rörde sig från enkäter och diskussioner över till interventioner och politisk organisering.

Det första steget i Alquatis undersökningar var att ställa företagens myter mot arbetarnas egna erfarenheter. FIAT hade på 60-talet ett rykte om sig att vara ett socialt medvetet företag, där arbetarna hade högre löner, bättre skyddsnät och större karriärsmöjligheter. Alquatis intervjuer klädde av dessa myter om de priviligierade FIAT-arbetarna och visade på de låga lönerna, det hårda arbetet, missnöjet mot bristen på karriärstillfällen. Olika arbetstitlar användes för att skapa hierarkier och löneskillnader i arbetsstyrkan, trots att samma arbetsuppgifter utfördes. Mot företagsideologin ställdes arbetarperspektivet. Varje omorganisering, rationalisering eller hierarkisk indelning betraktades med arbetarnas synvinkel som utgångspunkt.

Mikrokonflikter

Istället för att stirra sig blind på de stora synliga strejkerna och manifestationerna utgick Alquatis undersökning från de vardagliga ”osynliga” mikrokonflikterna på arbetsplatsen. I dessa spontana kamper såg Alquati en embryoform till politisk organisering. Det var de osynliga nätverken i vardagskonflikterna som sedan låg till grund för de öppna och synliga protesterna. Mot den bakgrunden blev den vilda strejkvågen förståelig. Det var mikrokonfliktualiteten som var den kampterräng där klassmedvetenheten började ta form och de första stegen togs för att ”förvandla de objektiva krafterna till subjektiva krafter”.

Mikrokonflikterna tog sig ofta formen av en vägran. En form av ickesamarbete eller ovilja att genomdriva den plan kapitalisten hade för produktionen. Denna olydnad var inte rent negativ, utan byggde på en informell kunskap hos arbetarna att vända arbetsorganisationens medel mot dess planerade mål, till sin egen fördel.

De vardagliga individuella problemen behövde synliggöras som kollektiva problem, som bara gick att lösas kollektivt. Redan i det personliga missnöjet med sin situation på arbetet fanns en kärna som kunde vändas till ett samverkat ickesamarbete. En frustration som kunde få kollektivt utlopp. Varje form av personliga behov som krockar med företagets myter och löften, mikrokonflikter och olydnad som ställer sig mot kapitalistens plan är små pusselbitar som om de läggs samman – med den militanta undersökningens och militanta interventioners hjälp – bildar en ”motplan” (contropiano), med Alquatis terminologi.

Motplanen var den strategiska sammanställningen av den viktiga kunskap arbetarna individuellt satt på över produktionen som kunde kortsluta kapitalets plan. Ingen produktion är möjlig utan arbetarnas egna initiativ för att lösa alla de luckor och buggar som finns i den kapitalistiska planen. Som att fixa ihop de saker som inte klaffar i chefens order. Den kunskapen över produktionen kunde också bli en subversiv kunskap. Planen kunde förses med element som kapitalismen inte kunde svälja.

Från undersökning till motstånd

Den proletära osynliga organisationen var alltså inte bara en spegling av den kapitalistiska arbetsdelningen, utan snarare en reaktion på dess irrationalism och splittring. De militanta undersökningarna hjälpte till att gemensamt pussla ihop och cirkulera dessa erfarenheter, till exempel genom flygblad, fabrikstidningar, stormöten utanför fabriken eller samtal vid fabriksgrindarna. Här fyllde de externa militanterna, operaisternas aktivister, rollen som kampens budbärare. Målet var att utveckla kommunikationens former så att dessa motståndspraktiker kunde sprida sig igenom de enorma fabrikernas alla olika avdelningar och mellan de olika fabrikerna i samhället. På så sätt skulle kamperna generaliseras i samhället. Det var en central uppgift i byggandet av en revolutionär organisation utifrån arbetsplatserna. Eftersom företagens arbetsorganisering bygger på att hålla arbetarna uppsplittrade behövdes strukturerna byggas upp – med ena benet i de redan existerande osynliga nätverken, men också genom skapandet av yttre strukturer baserade på dessa. Militanta undersökningen fyllde en funktion att förbinda dessa nivåer.

Denna ”antagonistiska samverkan” kom inte ur ett vakuum, utan bar med sig politiska spår av arbetarklassens tidigare subjektiva struktur och utgjorde en förutsättning för de följande kamperna. Varje tidigare kampcykel hade lämnat en utkristaliserad politisk rest som bakades in i de nya kamperna.

Alquati betonade att om inte kamperna förbands eller generaliserades riskerades de att infångas inom systemet, ebba ut eller bara medieras av företags- eller fackföreningsbyråkratin. Att bara ha personliga erfarenheter av förtryck leder inte nödvändigtvis till en heltäckande analys eller kollektiv praktik. De osynliga kamperna i sig blev inte nödvändigtvis radikala eller per automatik antagonistiska mot kapitalet. Det gällde att organiskt vidarutveckla dem till politisk organisering. De som befanns sig i mikrokonflikterna kunde inte nödvändigtvis själva se helheten. De kunde inte greppa omfattningen av kapitalets plan – utan bara se sin del i arbetsprocessen, utan att förstå den värdeskapande process arbetet ingick i.

De individuella kampformerna av störningar, vägran och sabotage var inte tillräckliga. De behövde få en medveten och organiserad form – vilket de institutionaliserade fackföreningarna inte kunde ge. Det behövdes revolutionära organisationer, förankrade i fabrikerna, men som löpte utanför. Teorin och undersökningarna skapade i sig inte själva detta perspektiv, utan kunde bara understödja det och hjälpa till att artikulera det, som kampredskap som förvandlade teorin till en politisk organisation förmögen att socialisera sig själv. Utan att undersökningarna återkopplades i politiskt arbete riskerade de att bara bli reformistiska. Syftet var att ”förstå, för att bättre kunna slå” (”Capire. Per meglio colpire”), som Classe Operaia sammanfattade det.

Det var denna process som var klassens politiska sammansättning, ett gemensamt artikulerande av alla former av antagonistiskt ickesamarbete och arbetsvägran inom produktionen i en gemensam politisk process.

Från fabriken till samhället

Alquatis militanta undersökningar stannade inte vid fabriksgrindarna. I rapporterna i Classe Operaia betraktade han också var arbetarklassen möttes utanför fabrikerna, vilka former av arbetarkultur som existerade som kunskapsöverföring, hur de stora protestmanifestationerna på torgen uppstod och förbands i det tidiga 60-talets upploppsvågor. Kapitalets plan löpte ut ur fabriken över hela samhället, och så gjorde även motståndet. Relationen staden-fabriken blev en central del i analysen, för att se hur även kamperna sammansattes och generaliserades utanför fabriken. Även om Alquati i första hand undersökte en invandrad, ung och manlig arbetarklass så lämnades här en öppning i de militanta undersökningarna, som kom att explodera i mängder av projekt under 60- och 70-talet. Undersökningarna av lönearbetet överfördes på kvarteren, bröt sig in i kärnfamiljen och undersökte det oavlönade hemarbetet och arbetskraftens reproduktion (med andra vågens feminism), undersökte arbetslösheten, universiteten och prekariseringen (redan på 70-talet!). Undersökningarna som verktyg överfördes på hela samhällsterrängen. Som ett värdefullt redskap för politisk organisering underifrån. Arbetsplatsbladen och tidningarna fick sällskap med piratradiostationer och sociala center öppnades upp i arbetarkvarteren för att öka mötesplatserna. Kvinnohus, studiegrupper, tidningsprojekt multiplicerades och breddade rörelsen till samhällets alla områden.

Alquatis modell för militanta undersökningar är lika användbar för oss idag. Även en undersökning idag behöver gå igenom dessa steg. Vi behöver även idag skingra alla de myter och ideologiska propaganda som läggs som en våt filt över våra erfarenheter. Det kan vi göra genom att vi lyfter berättelser, sätter ord på våra erfarenheter och synliggör en materiell verklighet. Att vi utgår från mikrokonflikterna och de osynliga nätverk och gemenskaper där våra erfarenheter redan idag möter andras och blir gemensamma intressen och delade situationer. Att vi utifrån dessa mikrokamper ser hur vi kan forma organisationer, öppna kamper, cirkulera och generalisera dessa erfarenheter till ett helhetsperspektiv - en motplan med krav och målsättningar - och en kollektiv politisk process - ett politiskt sammansättande. Så går vägen från undersöka och synliggöra våra egna erfarenheter till att bli ett gemensamt politiskt projekt. Så blir det personliga politiskt.

Läs mera:

Steve Wright: Storming Heaven
Wildcat: The Renaissance of workerism
riff-raff nr 3-4: Tema militanta undersökningar
Evan Calder Williams: Invisible organization – Reading Romano Alquati

Mathias Wåg är ansvarig utgivare för Tidningen Brand.

Facklig verkstad

Det är skit på våra jobb. Vi måste organisera oss för att få det bättre. Norrköpings LS erbjuder fackliga verkstäder för sina medlemmar och berättar i denna text vad det hela går ut på.

Vad är facklig verkstad?

En metod för att kollektivt hjälpa medlemmar som har problem, frågor, vill organisera på sin arbetsplats. Vi ses, fikar och pratar under avslappnade former igenom läget på arbetsplatsen. Alla hjälper varandra, vi snackar ihop oss, kollar lagar och avtal och så vidare. Ibland kommer tre stycken, ibland kommer tio. Det viktiga är att de som kommer känner sig hjälpta och stärkta.

Vi har behandlat allt från sexuella trakasserier och alla typer av frågor om osäkra anställningar, till en medlem som ville ha sex timmars arbetsdag. Vanligtvis går vi från de mest akuta till de mer strategiska. Mycket handlar om att stötta och peppa, så att medlemmar orkar gå tillbaka, stå på sig och organisera. Vi har även skrivit solidaritetsbrev till kamrater som blivit av med jobbet.

Genom att visa vad syndikalism är, inbördes och ömsesidig självhjälp, fyller fackliga verkstäder en pedagogisk funktion. Ett ändrat fackligt fokus, från olika ”representanter” till alla medlemmarna själva. Vi blir mycket smartare och starkare tillsammans. Alla har alltid något att säga.

Norrköpings Lokala Samorganisation

...är en avdelning av SAC Syndikalisterna. Medlemmar får starkt skydd och verktyg att förbättra sin arbetsplats. Som fackligt aktiva skyddar vi varandra genom principen om solidaritet - en för alla, alla för en. Vår verksamhet bygger helt och hållet på medlemmarnas engagemang. Vi gör facket till en folkrörelse, ställer upp för varandra och kämpar för våra gemensamma intressen på jobbet. För det blir helt enkelt bättre så. Facket är du och jag!

Det här pappret delas ut till alla deltagare.

Norrköpings LS av SAC är en fri kämpande fackförening som organiserar alla arbetare i sitt närområde, oavsett bakgrund eller yrke.

FACKLIG VERKSTAD

Schema

1. Presentationsrunda: namn, sysselsättning
2. Arrangörerna informerar om upplägget
3. Runda: deltagarna presenterar ett problem eller en facklig fråga.
4. Deltagarna avgör tillsammans i vilken ordning ärendena ska avhandlas.
5. Avhandling av ärenden. Om deltagarna är så många att ärenden riskerar att inte hinnas med i helgrupp kan man dela upp verkstaden i smågrupper, som presenterar resultatet i en gemensam återsamling.
6. Utvärdering av facklig verkstad, nästa träff, övrig information.

Diskussionsfrågor/förslag

Hur mycket vet du om din arbetsplats?

- Är arbetarkollektivet uppdelat avseende yrken, utbildning, schemaläggning, lönesystem, nationalitet, kön, åldersgrupper, kompisgrupper, anställningsformer etc?
- Finns det allierade på arbetsplatsen?
- Vilken är stämningen på arbetsplatsen – kampberedskap, bittert uppgiven, nöjt samförstånd?
- Var är arbetsköparen känslig? T.ex. i media, patienter, kunder etc.

Vad skulle du kunna göra på arbetsplatsen?

- Personliga samtal med arbetskamrater, mellan fyra ögon? Ta upp frågan i personalrummet? På personalmöte?
- Göra ett flygblad och sprida till arbetskamrater om frågan? Sätta upp det på anslagstavla?
- Sätta upp en egen anslagstavla med facklig information? Göra en arbetsplatstidning, med LS hjälp?
- Kalla till möte på arbetsplatsen eller utanför?
- Informera arbetskamrater om vad som står i lag & avtal?
- Skapa en blogg eller grupp på internet - sprida information och diskussion till arbetskamrater?
- Värva arbetskamrater till LS? Starta en driftsektion på jobbet?

Vad kan LS hjälpa till med?

- Rådgivning/peppsnack?
- Kalla till MBL-förhandling för den/de LS-medlemmar som finns på arbetsplatsen?
- Ringa och utöva påtryckningar? Fackligt ombud som följer med till jobbet?
- Ordna en facklig grundkurs för dig och dina kollegor?
- Dela ut information utanför arbetsplatsen?
- Hjälpa till vid kartläggning av arbetsplatsen?
- Skaffa fram kollektivavtal?
- Stridsåtgärd i form av övertidsblockad, blockad mot arbetsuppgift eller liknande?

Ur Arkivet
Specialutgåva inför valet 94 Foto: Tomas Josefsson

LIKGILTIGHETEN ÄR INTE PÅ RIKTIGT

UTDRAG UR A TROUBLEMAKERS HANDBOOK

För många som är ovana vid organisering kan ett av de största hindren vara den skenbara likgiltigheten bland arbetskamraterna. Du undrar om någon annan ens bryr sig. Om det finns ett fack på din arbetsplats kanske du upprörs av att så få dyker upp på möten. Om du är en av de fackligt aktiva är du kanske arg över att *”det alltid är vi få som gör allt jobb”*.

Men detta leder ingenstans. Förutom att känna sig maktlös, överväldigad och arg på dina arbetskamrater. Försök istället ta ett steg tillbaka, bort från din frustration och ilska och betrakta situationen från ett organisatoriskt perspektiv. Målet är att förändra. Därför behöver du se saker på ett nytt sätt. Utan förtvivlan.

Ta en minut och tänk på vad du faktiskt ser. Här är några andra sätt att förstå vad som verkar som likgiltighet och hur du kan svara på det.

”Ingen verkar bry sig”. Alla bryr sig om något. Välj ut ett par personer på ditt jobb som du skulle vilja lära känna bättre. Prata med dem och ta reda på vad som händer för dem. Kanske arbetsplatsens problem inte är högsta prioritet eftersom situationen hemma är tuff. Visa respekt och förståelse. När de känner detta från dig, då är det mer troligt att även visar respekt för det du bryr dig om.

”Det är svårt att se hur saker skulle kunna förändras”. På samma sätt som det är sant att alla bryr sig om något, är det också sant att hopplöshet kan vara en vana som är svår att ta sig ur. Men det är lättare att bryta en vana om ni är fler. Att sammanföra personer som faktiskt vill förändra kan hjälpa individer att bli av med sitt missmod.

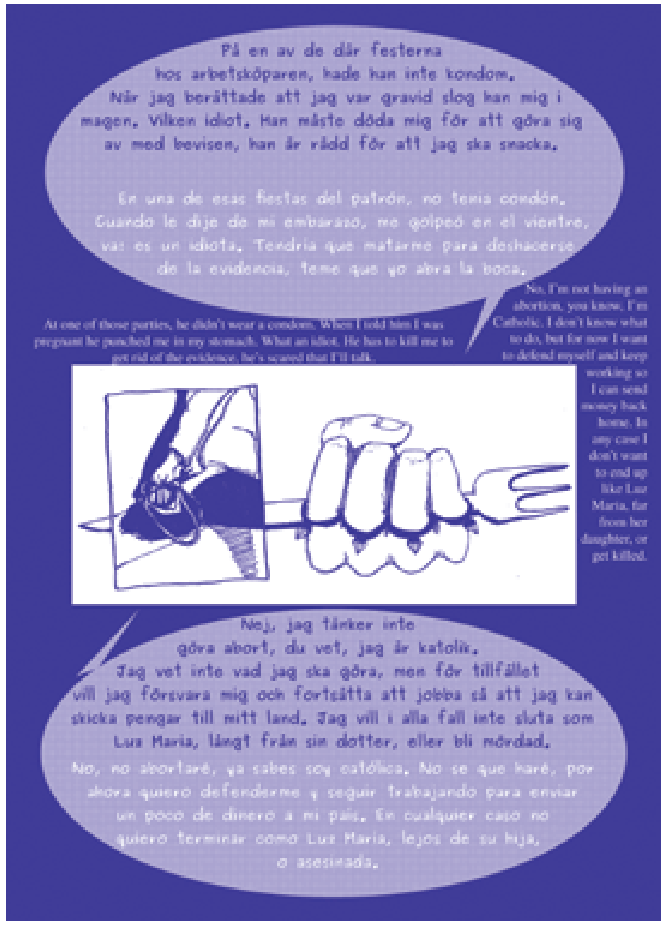
”Ingen vill göra någonting”. De flesta av oss är inte naturbegåvade organisatörer. Många av arbetskamraterna skulle inte initiera aktivitet, men skulle vara intresserade om de blev tillfrågade. Kom fram till några små och specifika krav och prata med kollegorna om det. Det kan vara så enkelt som att svara på några undersökande frågor, äta lunch med andra arbetskamrater och diskutera ett problem eller skriva ihop ett gruppbrev. Ha överseende med att personer kan ha ont om tid i sina liv och visa uppskattning när de kan delta och göra saker. Detta kommer göra dem mer sugna i framtiden.

”Ingen kommer till möten”. Tänk på hur folk får reda på att det är möte. En notis i ett e-mail eller en lapp på anslagstavlan är inte en bra metod. Personliga inbjudningar är det bästa. Dela upp er arbetsplats och hitta flera andra personer som hjälpa till med arbetet att bjuda in till möten. Var noga med att ha en tydlig agenda, en tidsram för mötet och en anledning att delta på själva mötet – till exempel en het fråga. Folk är ofta väldigt upptagna, det är viktigt att sprida information om mötet i god tid innan.

”De tycker att allting är bra”. Kanske det mesta bra för majoriteten av dina arbetskamrater. Kanske är de helt säkra på sina arbetsplatser, älskar sina överordnande, tjänar mycket pengar med utmärkta förmåner, har ingen oro för nedskärningar, står inte framför några hälso- eller säkerhetsrisker på jobbet, känner en trygghet inför pensionen. Om så är fallet... Sluta läsa denna text och skaffa en annan hobby. Men det är mer troligt att folk är rädda eller känner sig maktlösa och utan mål. De säger att allt är bra eftersom de inte tror att det kan förändras. Organisering är motsatsen till denna attityd.

Boken A Troublemaker's Handbook gavs gavs ut av Labor Notes som är ett amerikanskt media- och organiseringsprojekt för fackliga aktivister som funnits sedan 1979

Ellen David Friedman
(översättning Elliot Baron)

På en av de där festerna hos arbetsköparen, hade han inte kondom. När jag berättade att jag var gravid slog han mig i magen. Vilken idiot. Han måste döda mig för att göra sig av med bevisen, han är rädd för att jag ska snacka.
En una de esas fiestas del patrón, no tenía condón. Cuando le dije de mi embarazo, me golpeó en el vientre, vas es un idiota. Tendría que matarme para deshacerse de la evidencia, teme que yo abra la boca.
At one of those parties, he didn't wear a condom. When I told him I was pregnant he punched me in my stomach. What an idiot. He has to kill me to get rid of the evidence, he's scared that I'll talk.
No, I'm not having an abortion, you know, I'm Catholic. I don't know what to do, but for now I want to defend myself and keep working so I can send money back home. In any case I don't want to end up like Luz Maria, far from her daughter, or get killed.
Nej, jag tänker inte göra abort, du vet, jag är katolik. Jag vet inte vad jag ska göra, men för tillfället vill jag försvara mig och fortsätta att jobba så att jag kan skicka pengar till mitt land. Jag vill i alla fall inte sluta som Luz Maria, långt från sin dotter, eller bli mördad.
No, no abortaré, ya sabes soy católica. No se que haré, por ahora quiero defenderme y seguir trabajando para enviar un poco de dinero a mi país. En cualquier caso no quiero terminar como Luz Maria, lejos de su hija, o asesinada.

Förra månaden betalade jag den sista avbetalningen för resan hit till arbetsköparen. Det betyder att jag inte behöver acceptera att han rör mig eller gå på fester med hans sjuka kompisar. Äckliga parasiter med makt, pengar och utan jobb.
El mes pasado le pagué la ultima cuota de mi pasaje al patrón. Esto significa que no estoy obligada a dejar que me toque o ir a las fiestas de sus degenerados amigos. Asquerosos parásitos con poder, dinero y sin trabajo.
Last month I paid him the last part of my debt for the trip here. It means I don't have to accept him touching me and I don't have to go to his parties with his sick friends. Disgusting parasites with power, money and no jobs.

Before he pays us our salary, we have to go to his private home, with only very little clothes on and nice shoes. He shows us our passports that he's confiscated, and after he's abused us he leaves an envelope with a little money on the table next to the bed.
Innan han betalar lönen, måste vi gå till hans privata bostad, med bara lite kläder på och fina skor. Han visar våra pass som han beslagtagit och efter att han utnyttjat oss lämnar han ett kuvert med lite pengar i på bordet bredvid sängen.
Antes de pagarnos el sueldo, tenemos que ir a su departamento privado, con poca ropa y zapatos bonitos. El nos muestra el pasaporte que nos ha retenido y después de usarnos nos deja en un sobre algunas coronas en la mesita junto a la cama.

Kontrollerna då de letar efter papperslösa arbetare görs på de små betydelselösa restaurangerna.
Los controles en busca de trabajadores indocumentados se hacen en esos restaurantes insignificantes.
The controls when they're looking for undocumented workers are made in the small and insignificant restaurants.
Vi jobbar där miljoner och miljoner kronor omsätts, lyxrestaurangerna och -kabareterna.
We're working where millions and millions of crowns are circulated, luxury restaurants and cabarets.
Nosotros trabajamos en donde se mueven millones de coronas, los restaurantes, cabaret de lujo.

Jag behöver pengar för att betala mina grannar så att de håller tyst om att jag bor illegalt, betala för adressen dit min post kommer, . busskortet, hyran för rummet där jag bor, sängen som kostar extra,..
Necesito dinero para pagarle a mis vecinos el silencio de mi ilegalidad, pagar la dirección donde llega mi correo, la tarjeta del bus, el cuarto donde vivo, la cama tiene un precio aparte..
I need money to pay my neighbors for keeping quiet about me living there illegally, pay for the address where I get my mail, pay for bus card, rent for the room where I live, the bed that costs extra ...
And shit, I need money to send to my children!
och fan:, jag behöver pengar för att skicka till mina barn!
y no me jodas, tengo que tener dinero para enviar a mis hijos!.

Det svinet som hyr ut rummet väntar inte. Han kommer full på natten och kräver att vi ska ha sex, annars? Ut på gatan! Gatan på vintern är vit, tyst och ensam.
El desgraciado que me renta el cuarto, no espera. Va de madrugada, borracho y nos exige tener sexo, sino? A la calle! La calle en invierno es blanca silenciosa y solitaria.
The asshole renting me the room won't wait. He'll come home drunk, demanding sex, or else I'm out on the street! The street in winter is cold and lonely.
The girls trick my employer, saying it's their period, because this guy is very scrupulous and clean. Even the crockery must be spotless.
Tjejerna lurar min arbetsköpare och säger att de har mens, det är nämligen så att arbetsköparen är mycket skrupulös och ren. Till och med servisen som vi serverar honom på måste vara helt felfri!
Las chicas engañan a mi patrón, diciéndole que tienen menstruación, es que el patrón es muy escrupuloso y limpio. Incluso el servicio que le servimos debe estar impecable!

There, only the employers and mafia can touch us.
Don't look at me with compassion! I don't want your pity, I want you to help me destroy them. That's all I want from you, then you can forget me.
Där kan endast arbetsköparna och maffian röra oss.
Donde solo el patrón y la mafia poderosa nos toca.
Titta inte på mig med medlidande! Jag vill inte ha ditt medlidande, jag vill att du hjälper mig att krossa dem. Det är allt jag vill ha av dig, sen kan du glömma mig!
No me mires con esa cara de lastima! No quiero tu lastima quiero que me ayudes a destruirlos. Es todo lo que quiero de ti, después olvidame!

Vi är inte från samma värld.
No somos del mismo universo.
We're not from the same world.

KONSTEN ATT SKAPA FÖRÄNDRADE TILLSTÅND

Ruben Wätte, konstnär och aktivist, skriver om vad militanta undersökningar betyder för honom och hans konstnärliga praktik. Om förändring och förståelse i den inre så väl som i den yttre världen.

I samband med att pappan till en av mina närmsta barndomsvänner skulle flytta från sin lägenhet blev jag ombedd att hjälpa till att tömma den på gammalt bråte. Det var i den lägenheten som jag tillsammans med ett tiotal andra vänner hade vuxit upp som en familj under 90-talet, från tidig skolålder tills att vi blev myndiga och spreds över landet. Många andra barn byggde kojor eller hade dockhus för att genom lekar öva sig inför vuxenlivet, vi hade istället en hel lägenhet till vårt förfogande, utan föräldrar eller några begränsande regler. Undantaget var vardagsrummet som min väns pappa hade som sin fästning, det rummet var ointagligt för oss ungar men det var ett villkor vi gärna kunde acceptera i utbyte mot två rum och kök av fullständig frihet.

Vi hade klottrat på väggarna i det ena sovrummet, från golv till tak. När jag nu hjälpte till att tömma lägenheten fick jag en svag minnesbild av att vi ritat på samma väggar en gång tidigare, närmare bestämt -94 när vi var nio år gamla. När jag burit klart började jag försiktigt frilägga det underliggande tapetlagret och vad som fanns bevarat där blev startskottet på en årslång process av grävande i personliga och offentliga arkiv, intervjuande, upptäckande, experimenterande och framför allt självreflexivt skrivande. Det som började med en arkeologisk utgrävning i ett nedklottrat sovrum resulterade i boken Visit Norrtuna (2010).

Min avsikt då var att närma mig det sociala och kulturella sammanhang som jag och mina barndomsvänner villkorslöst delar med bostadsområdet vi växte upp i och orten som detta är beläget i. Jag ville skildra detta på ett sätt som visserligen utgick ifrån mina personliga upplevelser men som samtidigt var någonting större än en renodlad biografi och hade potential att skapa fördjupad förståelse och möjliggöra förändring. Därför visste jag redan från början att det inte skulle räcka med ett enda perspektiv eller en enda metod, istället var jag tvungen att transformera mig själv till en tvärdisciplinär nomad som obehindrat kunde röra mig över de föreställda gränser som separerar de politiska, vetenskapliga och konstnärliga kunskapsfälten från varandra.

I konstens namn kunde jag vandra fritt mellan dessa och längs vägen snappade jag upp teorier och empiriska metoder som tillsammans blev det arbetssätt som krävdes för det projekt jag hade för avsikt att genomföra. För att finansiera boktrycket arbetade jag 10-timmarspass på ett grönsakslager parallellt med min forskning och mina studier på Konstfack, resultatet blev en bok som till sin natur är svårplacerad. Stockholms stadsbibliotek har helgarderat sig och katalogiserat boken under 16 olika kategorier, bland annat biografi, stadssociologi, sociala strukturer och släktforskning (!). Vad jag inte visste när jag skrev boken var att de verktyg jag lärde mig

"DET SOM BÖRJADE MED EN ARKEOLOGISK UTGRÄVNING I ETT NEDKLOTTRAT SOVRUM RESULTERADE I BOKEN VISIT NORRTUNA"

att använda i processen skulle komma att sätta kurs för min fortsatta livsbana.

Fortsatt och fördjupad forskning

Den konstnärliga och aktivistiska forskning som jag till en början utförde för att bättre förstå hur vår direkta omgivning formar oss människor kom senare att rikta in sig på att utforska det inre landskapet. Mycket av de kulturgeografiska (relationell platsanalys) och socialantropologiska (deltagande observation) metoderna jag hade erövrat under arbetet med Visit Norrtuna kom jag att behålla, men utöver dessa var jag tvungen att lägga till en hel del kunskaper i bland annat psykologi och filosofi som jag tidigare saknat. Under två års tid genomförde jag en omfattande expedition till några av de mest avlägsna platserna i mitt eget medvetande, vilket resulterade i boken Farligt Land - Terra Pericolosa (2013).
Min avsikt var att både försöka förstå och förändra det som gör oss människor så lydiga och så förutsägbara. Forskningen kom att ta sikte på den underliggande världsbild som finns utom räckhåll för vår medvetna uppmärksamhet men som trots det ständigt informerar våra mer medvetna föreställningar, antaganden, tankar och känslor som i sin tur ligger till grund för vårt handlande. Utöver mina egna experiment och exkursioner genomförde jag ett antal intervjuer med etablerade forskare och filosofer som kom att göra djupa intryck på mig. Arbetet med Farligt Land tog inte slut i och med att boken publicerades, det fortsätter alltjämt i form av en kontinuerlig självreflektion och ett växande intresse för medvetandets begränsningar och möjligheter.

Det metaperspektiv som etablerades inom mig under arbetet med Farligt Land kommer jag att bära med mig så länge jag lever, inte bara för att det numera är en orubblig del av min kognitiva kapacitet utan också för att jag finner det oerhört användbart. Att tänka på hur jag tänker och vara medveten om mitt medvetande är en av de enskilt viktigaste metoderna jag har att tillgå, både som aktivist, konstnär och forskare. Det hjälper nämligen mitt medvetande att bygga upp sig självt inifrån, det vidgas gradvis på ett sätt som jag tidigare aldrig kunnat tro var möjligt. Metaperspektivet, den inre röst som kritiskt ser på en själv ”nästan som utifrån” och därför inte behöver vara fast i ett reaktivt tunnelseende, tycks ha själva förmågan att skapa medvetenhet.

Medvetandeproduktion

I ett större perspektiv är det just den medvetandegörande funktionen jag själv strävar efter att utgöra i samhället. Konst, aktivism och forskning är tre möjliga metoder för att skapa förståelse och förändring, det är därför jag försöker forma mig själv till en sorts autonom

och subversiv agent som kan kombinera dessa tre på ett effektivt sätt. Jag vill att allt jag gör ska bidra till att öppna upp, fördjupa, bredda och nyansera både mitt eget och andra människors medvetande, vilket säkert kan låta som en ganska flummig önskan i vissa människors öron men som trots det är fullt rimlig. Som barn ville jag rädda världen och som ung ville jag sätta valda delar av den i lågor, båda dessa uppriktiga inställningar till min omvärld bär jag fortfarande med mig som vuxen, men nu vill jag också förstå den. Förståelse och förändring hör alltid ihop, inte som någon kausal orsak-verkan-relation utan som två olika aspekter av en helhet, de går hand i hand. Tillsammans.

Den personligt upplevda inre världen och den delade yttre världen är så intimt förenade att den ena varken kan förstås eller förändras utan att någonting motsvarande samtidigt sker i den andra. Vår enda möjlighet att upptäcka och omforma dessa olika aspekter är genom medvetandet, såväl det subjektiva som det kollektiva. Ändå upplever jag att det finns en stor skepsis bland många aktivister till att ens betrakta det inre landskapet som intressant, som om kampen för förändring enbart gällde den materiella världens villkor. På samma sätt finns det en lika problematisk syn bland många psykonauter och andra som arbetar med att utforska och förändra sitt eget medvetande, som att det skulle vara tillräckligt att förändra den inre världen och att allt kan bli bra bara vi lär oss att tänka annorlunda. Terapi är lika ineffektivt mot sociala orättvisor som ett upplopp är mot ens omedvetna antaganden (normativa värderingar, vanemässiga livsmönster m.m.) Det är därför min övertygelse att kampen måste riktas åt två håll samtidigt, både inåt och utåt, för att kunna vara effektiv.

Förändrade tillstånd

Är det något jag lärt mig av de år jag har arbetat med den här typen av aktivistisk konstforskning så är det hur otroligt viktigt det är att ständigt sträva efter att odla och förädla medvetenhet både i sig själv och hos andra. Att jag nu väljer att rikta in mitt arbete på medvetandets begränsningar och möjligheter i min strävan efter att förändra både mig själv och min omvärld är därmed inte särskilt anmärkningsvärt, i mina ögon är det snarare märkligt hur provocerande ett sådant ”holistiskt” förhållningssätt till medvetandeproduktion tycks vara för många människor. Kanske är det en kraftigt förenklad bild av förändring självt som ställer till det? Vi vill alla förändra, vi må skilja oss åt både i teori, praktik och huvudsakligt fokus men gemensamt är vår vilja att skapa förändring. Med vi menar jag i detta avseende alla som aktivt strävar mot det klasslösa och jämlika samhället, mot fascism, sexism, kapitalism och homofobi. Är det inte helt uppenbart att den förändring som vi drömmer om, strävar efter och arbetar för är så omfattande att den inbegriper sociala, kulturella och ekonomiska aspekter såväl som psykologiska, filosofiska och närmast själsliga aspekter?

För mig gör den det. Allt hänger undantagslöst ihop och det är därför jag ständigt försöker nyansera mitt eget perspektiv och lägga till nya lager av förståelse för att allt mer effektivt kunna kämpa för förändring. Det är också därför jag hela tiden vill sprida mina kunskaper och göra min egen verktygslåda tillgänglig för så många som möjligt. Den rörelse jag tillhör och i denna text riktar mig till hade tidigare en oerhört stark ambition om att bedriva folkbildning, man ansåg att ignorans och okunnighet möjliggjorde förtrycket och att den enda vägen till frigörelse var genom fortsatt bildning. Slavarna i Nordamerika förde samma kamp när de under devisen ”Each one teach one” spred läskunnighet inom den egna befolkningen, en kunskap som de vita slavägarna strängt förbjudit dem att utveckla. Överföring av kunskap och erfarenheter mellan olika subjekt har en lång tradition inom alla revolutionära rörelser, därför går det också att finna användbara metoder för distribution av dessa immateriella tillgångar om man blickar bakåt i tiden eller utåt i världen.

Jag ser tydligt att den typ av aktivistisk och konstnärlig forskning som jag arbetar med ingår i en lång tradition av subversiv och autonom kunskapsproduktion, vi som ingår i den här rörelsen har mycket att lära av varandra. Joseph Beuys uttryckte detta förhållningssätt väl med orden: ”I det ögonblick när jag talar är jag en lärare. Och när jag lyssnar är jag för tillfället student, eller hur?”. Det finns väldigt mycket mer att säga kring den revolutionära potentialen i att kontinuerligt utveckla det egna och det delade medvetandet, men jag vill avsluta denna korta text med samma upp-manande citat som jag avslutade min bok Farligt Land:

”You should view the world as a conspiracy run by a very closely-knit group of nearly omnipotent people, and you should think of those people as yourself and your friends.”

- Robert Anton Wilson

Ruben Wätte

Ruben Wätte är aktivist och konstnär. 2010 kom hans första militanta undersökning ut som bok under namnet Visit Norrtuna. 2012 blev han även uppmärksammad för sitt verk Samhällsproblem.

Bild: Ruben Wätte

THE 84 GANG

SAMHÄLLSOMSTÖRTANDE KÄNSLOR

Det personliga är politiskt! Medvetandehöjande basgrupper var en av de viktigaste byggstenarna i den feministiska rörelsen på sjuttiotalet. Genom att ses och prata om sina erfarenheter, känslor och sin vardag skapade kvinnor en annan grogrund för kamp, en som bygger på situerad kunskap istället för neutrala blickar. En som förkastar uppdelningen mellan kropp och sinne.

Medvetandehöjande kvinnogrupper uppstod som ett verktyg inom den radikala feministrörelsen i slutet av sextiotalet i USA - även då det funnits många föregångare i kvinnorörelsens historia. Kathie Sarachild började 1967 i gruppen New York Radical Women använda beteckningen "medvetandehöjande" (counsciousness-raising) för den praktiska metoden att i grupp göra en kollektiv analys av förtryck utifrån att dela med sig av sina känslor och erfarenheter.

Kvinnogrupperna har ända sedan sin uppkomst haft som mål att göra kvinnor medvetna om det specifika förtryck de utsätts för och utifrån detta delade medvetande kunna politiskt omtolka sin egen livssituation och ge redskap för att förändra den. Med en radikalfeministisk terminologi hade de som mål att ”väcka det latenta medvetandet”. Förhoppningen var att kvinnor med medvetandehöjandet som redskap skulle bli sina egna experter och bygga en egen generell teori utifrån intima och personliga erfarenheter och inte utifrån redan existerande ideologier. Praktiken skulle synliggöra och kräva ett erkännande för de kollektiva röster och erfarenheter som systematiskt hade marginaliserats och undertryckts genom historien.

Slagordet ”det personliga är politiskt” föddes ur samma praktik. Det var genom denna formulering som de medvetandehöjande praktikerna krävde ett erkännande som en "vetenskaplig metod". Kathie Sarachild, en författare som spelade en stor roll i utvecklandet av praktiken, skriver i en av sina texter:

”Att betona våra egna känslor och erfarenheter som kvinnor, samt att jämföra alla generaliseringar och studier vi gjort med våra egna erfarenheter var en vetenskaplig undersökningsmetod. Vi upprepade därigenom i själva verket 1600-talets vetenskapliga utmaning av skolastiken, det vill säga att 'studera naturen, inte böcker'. Vi testade alla teorier i levande praktiker och handlingar. Det var också en radikal organiseringsmetod som använts i andra revolutioner. Vi vände oss till kvinnor och till oss själva som organisatörer av kvinnors befrielse genom att använda en metod som flera av oss kände till sen Medborgarrättsrörelsen under det tidiga 60-talet.”

Förespråkarna för de medvetandehöjande basgrupperna var säkra på att det enda sättet att bygga en radikal rörelse var att utgå från sig själv. Detta var ytterligare en devis som den dåtida feministrörelsen förde fram och populariserade. Sarachild fortsätter:

”Om vi visste hur våra egna liv hängde samman med kvinnors allmänna villkor så skulle det göra oss till bättre kämpar för alla kvinnors situation. Vi ansåg det nödvändigt att alla kvinnor såg kvinnokampen som en kamp för dem själva och inte för att hjälpa 'andra kvinnor'. Vi behövde se relevansen i våra egna erfarenheter, innan vi kunde bedriva radikal kamp för någon annans liv.”

Basgrupperna blev därigenom en metod för att producera sanning och samtidigt organisera, en metod för att utveckla både teori och radikal aktion. Medvetandehöjandet var alltså varken en förstudie avgränsat i tiden, ett analyserande som kom före praktiken eller ett mål i sig själv:

”Medvetandehöjandet sågs både som en metod för att komma fram till en sanning och ett medel för handling och organisering. Det var ett redskap så att organisatörer själva skulle kunna göra en analys av situationen och på samma gång något som användes av de personer som organiserades - och som i sin tur organiserade fler. Metoden sågs både som en utveckling av feminismen vilket eventuellt kunde leda till en handlingsfas och samtidigt som en essentiell del av en övergripande feministisk strategi.” (Kathie Sarachild)

Vid sin uppkomst väckte basgrupperna upprörda känslor och arga reaktioner, både inom och utanför kvinnorörelsen. De dömdes ut och stämplades nedsättande som ”fikamöten”, ”skvallerstunder” eller ”häxträffar”. Grupperna blev måltavla för en mängd anklagelser och beskylldes särskilt för att inte vara politiska, utan snarare terapeutiska och oförmögna att lämna en individuell nivå. Själva slagordet ”det personliga är politiskt” myntades som svar på kritiken. Ett svar som med sin affirmativa och trotsiga ton ville ifrågasätta hela grunden för vad som ditintills räknats som ”politiskt”.

Trots konflikter när metoden lanserades spred sig medvetandehöjandet fort som praktik. Kvinnogrupper och organisationer över hela världen (även de som till en början kritiserat de för att vara "opolitiska häxträffar") började använda metoden och anpassade den till sina egna behov. Detta gick så långt att metoden i viss mån institutionaliseras och formaliseras runt 1970. En formaliseringsprocess som naturligt gjorde praktiken med medvetandehöjande till en uppsättning abstrakta metodologiska regler som var frikopplade från de målsättningar och den konkreta rörelsekontext som den hade uppstått inom. Sarachild insisterade därför bestämt på att medvetandehöjandet inte utgjorde en ”metod”, utan ett kritiskt vapen, anpassningsbart till varje kamps mål. Hon menade att reglerna och metodologin - alltså ”Counsciousness Raising” (C-R) som ny dogm – hade skapat särintressen hos experter på metodologin, professionella (exempelvis psykiatriker) såsom amatörer. Det hade funnits ett antal formaliserade ”regler” eller ”riktlinjer” för medvetandehöjande som hade spridits till kvinnogrupper med ett visst auktoritärt skimmer, som om de representerade ett fastslaget program som måste följas. Styrkan och makten hos metoden låg dock i att skapa ny kunskap. Formulerade metoder skulle bara tjäna detta syfte och förändras då de inte gjorde det längre.

Sammanfattningsvis fanns det bara en enkel grundtanke med medvetandehöjandet (om än svår att realisera): ”Att analysera våra erfarenheter i våra personliga liv och i rörelsen, att läsa om erfarenheter från andra människors kamp samt att sammankoppla dessa med våra egna genom medvetandehöjandet, kommer hålla oss på rätt spår och leda oss i snabbast möjliga takt till kvinnornas befrielse”. (Kathie Sarachild)

Den överdrivna betoningen på att ett "rent medvetande" och idéen om ett "latent medvetande" som en del i deras förtryck som just kvinnor ledde dock till att vissa grupper började tro på ett "sant medvetande". Detta medvetande betraktades då som ett förexisterande objekt istället för någonting som ska växa fram och utvecklas. En del grupper som hade detta perspektiv fokuserade mer på hur förtrycket skulle tolkas, än på att vända sig till den rebelliskhet och vägran som kanske inte var så artikulerat eller ”sann” i dessa tider. Med allt det här i beaktning så var ändock medvetandehöjandet som praktik en av de viktigaste byggstenarna i den feministiska rörelsen på sjuttiotalet. Den var direkt kopplad till tusentals kvinnors erfarenheter; från det spektakulära BH-brännandet som New York Radical Women blev kända för till de underjordiska nätverk av familjeplanering och självhälsovård som uppstod i många europeiska länder och i USA. Dessutom gav många av de intuitioner som dessa "fikamöten" formulerade och praktiserade upphov till en hel feministisk epistemologi (kunskapsteori), som vidareutvecklats av intellektuella kvinnor från olika institutioner ända fram till idag.

Inom den feministiska epistemologin har det utvecklats en kritik mot vetenskapens positivistiska blick, forskningens "neutrala" blick ”som kan se allt” och som är placerad ”ingenstans”. Denna forskningsmyt är, enligt den feministiska kunskapsteorin, bara en mask för ett kunskapssubjekt som till största delen är vitt, heterosexuellt och medelklass. Som sådan innehar den en dominerande position och ett konkret egenintressen i att kontrollera och styra över kroppar, befolkningar samt naturliga, sociala och mekaniska verkligheter.

Att anta att det finns en neutral blick innebär ett dualistiskt paradigm som gör åtskillnad på kropp och sinne, där sinnet dominerar över de kroppsliga och känslomässiga ”avvikelserna”, som alltid kopplas till det feminina. I ett försök att spränga sönder detta stympade okroppsliga kunskapssubjektet (utan att hamna i relativistism) föreslår den feministiska epistemologin en föreställning om ett kunskapssubjekt som ingår, och är rotat i en konkret social struktur. Ett subjekt som är sexualiserat, radikaliserat och som producerar situerade - men inte mindre objektiva - kunskaper. Donna Haraway skriver: ”bara det partiska perspektivet utlovar en objektiv syn”. Detta partiska perspektiv kräver en lokaliseringens politik - vi talar, agerar och undersöker utifrån en viss konkret plats. Den feministiska epistemologin betonar vilka de verksamma maktrelationerna är i varje undersökning. Undersökningen måste alltså baseras på en social organisering byggd på reflexivitet, transparens och demokrati. Och framför allt att de underordnade gruppernas praktiker, relationer och berättelser uppvärderas som delar av en kunskapsproducerande och samhällsomvandlade process.

Marta Malo de Molina

ORDLISTA

BERÄTTANDE

Till läsaren! Min skildring är ej skriven för att briljera med lärdom och bokvett. Min skildring är gjord på ett ofullständigt och kanske ensidigt språk, men den är ej heller ämnad till grammatiskt exempel i någon skola. Blir kritiken över mitt förstlingsförsök på det litterära området enhälligt hård, böjer jag mig ödmjukt för omdömet. Ty jag har ej författat min bok Pigmamman för att få glänsande beröm. Jag har i ensamma stunder skrivit den som en hyllning till alla proletärmödrar, som i armod och kval leva sina liv, fördömda av all världens skenhelighet och glömda och förrådda av sina älskade. /.../
Jag har tecknat mina figurer, inte för att väcka medlidande eller i omstörtningsärenden utan för att visa fram de värden som möjligen ligger dolda i skikt, som med fog kan kallas samhällskartans vita fläckar.
(Moa Martinsson, vars debut *Pigmamman* först publicerades som följetång i Brand 1928-1929)

SJÄLVUNDERSÖKNING I

Vi är i Mellersta hamnen; bara ett stenkast ifrån Frihamnsviadukten. Jag tillbringar mer tid här än hemma. Det är här min berättelse finner sin form, det är först här som jag kan placera mig själv och det jag talar om i ett sammanhang. Jag är en människa. Jag har vunnit en del av världen. Jag tror inte längre på samtal. Jag tror på handling. Jag vet vad det kostar att förlora allt och sedan försöka bygga ihop det igen. [...] Om det inte vore så förmätet skulle jag säga att verkligheten kom och förändrade allt. Alla de jag skriver om lever och andas. Jag är inte ensam; det är möjligt att det är själva bevekelsegrunden för den historia som jag nedan tecknar: du är inte ensam. Vi har varandra.
(Kristian Lundberg, *Yarden*, 2010)

SJÄLVUNDERSÖKNING II

Jag är ganska snäll och håller på sanningen om den inte är för tråkig (min ålder har jag glömt). Måtte mina anspråkslösa anteckningar lända alla mumintroll och i synnerhet min son till fröjd och lärdom.
(Tove Jansson, *Muminpappans memoarer*, 1968)

MEDVETANDEHÖJANDE

Vi delade upp oss i basgrupper som arbetade med ”consciousness raising”, dvs medvetandegörandet av hur vi upplevde vårt kvinnoförtryck och hur vi såg på oss själva. För mig personligen kom ”Min” basgrupp att betyda väldigt mycket. Jag har alltid upplevt mig som stor, ful, fet och jag kompenserade mig med att vara duktig; ”bäst i klassen”. Flickor som var vackra, eller sexiga trodde jag var dumma och innerst inne misstänkte jag att jag själv var dum och obegåvad, att min begåvning bara var ”kompensation” för min fulhet /.../
Men i den trygghet gruppen så småningom gav, vågade vi ge ord åt våra hemliga rädslor, också jag. Jag måste arbeta om hela min självuppfattning. Det var både befriande och ångestväckande. Jag fick hjälp av gruppen att arbeta mig till en mer realistisk självbild. /.../
Framförallt gav mig gruppen en upplevelse av att alla människor inte var mina fiender. Att människor och kvinnor kan vara genuint solidariska och hjälpsamma. Det kändes som en oerhört lättnad och glädje. De andra i gruppen upplevde samma sak. Efter en inåtvänd period, när vi bara sysslade med oss själva, kände vi oss mogna att vända oss utåt och kämpa med kvinnokamp på ett mer samhälleligt plan.
(Margot Bengtsson, *Ord och Bild* nr 2-3 år 1977)

ARBETARUNDERSÖKNING

Vi ska försöka starta en sådan undersökning [... en undersökning om den kapitalistiska exploateringens fakta och brott] med de sparsamma resurser vi har till vårt förfogande. Vi hoppas att i detta arbete kommer vi få stöd från alla arbetare i staden och på landet som förstår att de ensamma inte kan beskriva den fulla kunskapen om de vedermödor som de drabbas av, och att bara de - inte några frälsare från Providence - kan energiskt tillämpa de helande botemedlen på allt de ont som de lider under. Vi räknar även med att alla olika inriktningar av socialister, som önskar sociala reformer, också vill ha en exakt och positiv kunskap om de villkor som arbetarklassen - den klass som framtiden tillhör - arbetar och rör sig i.
(Karl Marx, ***En arbetarundersökning***, 1880)

UNDERSÖKNING I

Om du inte har undersökt ett problem, kommer du att berövas rätten att yttra dig om det. Är inte detta alltför hårt? Inte alls. Om du inte har trängt in i ett problem, i dess nuvarande fakta och i dess föregående historia och inte vet något om det väsentliga i det, blir vad du än säger om det otvivelaktigt struntprat. Struntprat löser, som alla vet, inga problem, så varför skulle det vara orättvist att beröva dig rätten att yttra dig? En del kamrater blundar och pratar strunt, och för en kommunist är detta en skam. Hur kan en kommunist blunda och prata strunt?
Det duger inte!
Det duger inte!
Du måste undersöka!
Du får inte prata strunt!
(Mao Zedong, *Bekämpa bokdyrkan* 1930)

UNDERSÖKNING II

Har du ett problem som du inte kan lösa? Nåväl, gå ned och undersök nuvarande fakta i det och dess förhistoria. När du har undersökt problemet grundligt, kommer du att veta hur det ska lösas. Slutsatser nås alltid efter och inte före en undersökning. Endast en tjockskalle bryr sin hjärna alldeles ensam eller tillsammans med en grupp för att ”finna en lösning” eller ”få fram en idé” utan att först ha gjort en undersökning. Det måste understrykas att detta omöjligen kan leda till någon effektiv lösning eller nå gon god idé.
Med andra ord, han kommer oundvikligen fram till en felaktig lösning och en felaktig idé. /.../
Ganska många människor i ledande ställning, som stöter på svåra problem utan att kunna lösa dem, drar helt enkelt bara en suck. De förlorar tålamodet och ber att bli förflyttade med motiveringen ”att de inte har förmågan att och inte kan utföra arbetet”. Så talar en fegis. Rör istället på benen, gå runt till varje sektion, som står under din uppsikt och ”fråga om allt” som Confucius gjorde. Sedan kommer du att kunna lösa problemen, hur liten din förmåga än är; ty fastän ditt huvud kanske var tomt, innan du gick ut, kommer det inte längre att vara det, när du kommer tillbaka, utan fullt av allt det material, som behövs för att lösa problemen. Det är så problem löses. /.../
En undersökning kan liknas vid havandeskapets långa månader, och lösningen av ett problem vid födslodagen. Att undersöka ett problem är i sanning att lösa det.
(Mao Zedong, *Bekämpa bokdyrkan*)

UNDERSÖKNING III

Vårt huvudsyfte är att lära känna de olika klassernas politiska och ekonomiska läge. Resultatet av vår under-sökning bör ge en bild av det nuvarande läget för varje klass och upp- och nedgångar i dess utveckling. När vi till exempel undersöker bondebefolkningens sammansättning, måste vi inte bara känna till antalet självägande bönder, till hälften självägande bönder och arrendatorer, som skiljer sig i enlighet med arrendeförhållandena, utan vi måste alldeles särskilt känna till antalet rika bönder, mellanbönder och fattigbönder, som skiljer sig efter klass och skikt. När vi undersöker köpmännens sammansättning, måste vi inte bara känna till antalet inom varje bransch, såsom spannmål, konfektion, läkeörter osv uian vi måste särskilt känna till antalet små köpmän, mellanstora köpmän och stora köpmän. Vi bör inte endast undersöka läget inom varje bransch, utan alldeles särskilt klassförhållandena inom denna. Vi bör inte bara undersöka förhållandena mellan de olika branscherna utan alldeles särskilt mellan de olika klasserna/
Vår huvudsakliga undersökningsmetod måste vara att dissekera de olika samhällsklasserna, det slutliga syftet är att förstå förhållandena mellan dem, att uppnå en riktig värdering av Masskrafterna och sedan att formulera den riktiga taktiken för kampen, att precisera vilka klasser, som utgör huvudkraften i den revolutionära kampen, vilka klasser, som kan vinnas som bundsförvanter och vilka klasser, som ska störtas. Detta är vårt enda syfte.
(Mao Zedong, *Bekämpa bokdyrkan*)

BLICKEN

Jag träder långsamt in i världen, van vid att inte längre aspirera på något uppdykande. Jag kryper fram. Jag dissekeras redan av de vita blickarna, de enda sanna blickarna. De fixerar mig. Efter att ha justerat sina mikrotomer skär deobjektivt sett bort stora stycken av min verklighet. Jag skärskådas, förråds. Jag känner och ser i dessa vita blickar att det inte är en ny människa som anländer, utan en ny människotyp, ett nytt släkte. En neger! /.../
Jag kände knivbladet fällas upp i mitt inre. Jag beslöt att försvara mig. Jag föresatte mig att som slipad taktiker rationalisera världen, att visa den vite att han hade fel. /.../ Jag satte igång med liv och lust att kartlägga och sondera min omgivning. /.../ Jag satte ihop alla delar på nytt.
(Franz Fanon, *Svart hud, vita masker*, 1971)

BLICKEN II

Det finns ett våld i att leva i en värld där den vita blicken formulerar oss, bygger oss och bestämmer vårt värde. Vi lever på undantag, inom klausul, där vi hela tiden tvingas övertyga omvärlden och oss själva om vårt existensberättigande. Vi är parentesen på pappret som någon annan satt oss innanför.
Det är en självbevarelsedrift att inte följa den vita logiken. Den är inte vår, det är inte ifrån våra positioner världen formuleras. Våra villkor är under konstant undantagstillstånd. Det är inte utifrån våra erfarenheter beslut tas om rasifierade som massdeporteras, rasprofileras och kriminaliseras. /.../
Vi borde starta en brand, sätta eld på våra erfarenheter och ord. /.../
Vi talar i en tid då folk skriker censur, spelar sårade, och anklagar oss för att agera tystande när vi för en gångs skull får höras. Då vi hånas och förminskas när vi ifrågasätter någons tolkningsföreträde, när vi tar makt. När våra upplevelser av rasism väger lättare än en persons nostalgibegär, lösgodissmak.
Vi måste spela tama. Annars är vi förvildade. Vi måste spela nöjda, annars är vi aggressiva, otacksamma, giriga.
Vi måste vara tystade för annars tystar någon oss./.../
Det tär att alltid vara en villkorad del av det samhälleliga vi:et. Det är nedbrytande att alltid vara med på nåder. Det gör oss trötta och modlösa, men också aggressiva och misstänksamma. Det gör oss ängsliga. Därför bygger vi ett annat vi: genom att utestänga de vita kropparna. Vi vänder oss för första gången till varandra. /.../
(Manifest för www.rummets.se)

IDENTITET

Det finns därför en viss oundviklighet i den febriga entusiasm som präglar den industriella produktionen av personlighet på burk, engångsidentiteter och andra hysteriska produkter. I stället för att betänka sin centrala tomhet gör flertalet människor reträtt inför den yrsel som orsakats av en total avsaknad av egenskaper, av en radikal obestämdhet. Därmed gör de också reträtt inför den avgrund som är deras egen frihet. De föredrar fortfarande att uppslukas av den dåliga substantialiteten, mot vilken allting förvisso pressar dem. Därför bör det inte förvåna oss att de, efter omvägen via en halvt latent depression, upptäcker ett eller annat bortglömt ursprung, en eller annan spontan tillhörighet, en eller annan oförstörbar egenskap.
Svensk, utstött, kvinna, artist, homosexuell, skåning, medborgare, brandman, muslim, buddhist eller arbetslös - allt är bra som gör det möjligt att väsnas på ett eller annat sätt, med tindrande ögon inför det oändrliga, mirakulösa ”JAG ÄR...”
Vilken tom eller konsumerbar roll som helst duger; det handlar bara om att avvärja det egna Intet. Och då dessa färdigtuggade former saknar allt organiskt liv dröjer det aldrig länge innan de lugnt låter sig återföras till marknadens och den allmänna ekvivalensens system, detta system som återspeglar och styr dem. /.../
Det är meningslös att mitt inne i Skådespelet göra anspråk på substantialitet. När allt kommer omkring är ingenting mer autentiskt eller mer suspekt än just ”autencitet”. /.../ Genom att tvinga varje levande singularitet att betrakta sig själv som speciell - det vill säga att betrakta sig själv ur ett formellt perspektiv och ett utifrånperspektiv - river Skådespelet sönder oss inifrån och introducerar en ojämlikhet, en skillnad i varje singularitet. Det tvingar jaget att betrakta sig själv som objekt, att förtingliga sig själv, att uppfatta sig själv som en annan.
(Tiqqun, *Teorin om Bloom*, 2000)

OSYNLIG ORGANISATION

Kampen på Eldon-fabriken har utbildat några av de bästa ledarna i den svarta befrielsekampen. Man läser inte om dem i Newsweek och ser dem inte på TV. De är för farliga för systemet för att informationen ska få spridas över hela landet om deras verksamhet på Eldon. Det är nämligen ett krig som pågår i fabrikerna i USA. Det är en våldsam kamp. Ibland har den organisation och ledning. Oftast är den spontan och oorganiserad. Men i denna kamp har fler amerikanska arbetare dött än i alla de fyra stora krigen. Statistiken visar att fler gruvarbetare har dödats av sitt arbete under de senaste sextio åren än det dött soldater i Korea- och Vietnamkrigen sammanlagt. /.../ När arbetarna går i ”vilda” strejker eller angriper förmännen, då är det fråga om klasskrig. En gång hittades en förman död på en parkeringsplats med bokstäverna BP (Black Power) ristade på pannan. Det var inte något dåd av en galning som förlorat kontakt med verkligheten. Det var ett utryck för den oerhörda klasskamp som pågår på alla plan.
(*The League of Revolutionary Black Workers i Detroit, Kriget i fabrikerna, Ord och bild* 7-8, 1970)

AVSTÅND

Vad är arbetarrörelsens mål?
Att få in så många tama socialdemokrater i riksdagen som möjligt.
Huru sker detta?
Genom att ”respektera andras åsikter” och genom att ”taga avstånd”.
Vad är att respektera andras åsikter?
Det är att krypa för de samhällsbevarande och förfölja dem som hysa revolutionära åsikter.
Vad är att taga avstånd?
Det är att så mycket som möjligt närma sig de borgerliga.
Vad kallas detta?
Att följa med utvecklingen och visa prov på verkligt frisinne.
Vad vill det säga?
Det vill säga, att det är gammalmodigt att stå fast vid radikala åsikter, som äro några tiotal år gamla, men frisinnat att visa vördnad för tusenåriga fördomar?
(Gracchus, *Ur de riksdagshungrigas katekes*, Brands månadshäfte nr 4 1913)

ÅSA FRANCK

MAKT

BILDER TAGNA 1990–1992

HAMNGATAN/STOCKHOLM

FÖR EN MILITANT GLÄDJE!
- Reflektioner kring en vräkning

I februari 2011 vräktes Leibig 14, ett av Berlins äldsta ockuperade hus, som en del staden Berlin normaliseringprocess. En anonym föredetta boende samlar här sina reflektioner kring vad som hände.

”EN HÄNDELSE KAN VÄNDAS OM, TRÄNGAS BORT, STJÄLAS OCH SVIKAS, MEN DET FINNS FORTFARANDE NÅGOT I DET SOM INTE KAN BLI FÖRÅLDRAT. ENBART EN AVHOPPARE SKULLE SÄGA: DET ÄR FÖRÅLDRAT. MEN ÄVEN OM EN HÄNDELSE ÄR URÅLDRIG KAN DEN ALDRIG BLI FÖRLEGAD: DEN ÄR EN ÖPPNING TILL DET MÖJLIGA. DEN PASSERAR LIKA MYCKET IN I INDIVIDERS INNANDÖMEN SOM I SAMHÄLLETS DJUP.” -FRÅN GILLES DELEUZE TEXT ”MAJ 68 ÄGDE ALDRIG RUM”.

Kamp och Repression

Den andra februari 2011: ett ockuperat hus i Berlin blir stormat och vräkt av tusentals poliser. Denna händelse markerar paradoxalt nog både en höjdpunkt av kamp och en höjdpunkt av repression i staden Berlin. Tusentals tar sig ut på gatan för att demonstrera en kollektiv vägran: vi accepterar inte denna vräkning, eller någon vräkning överhuvudtaget, vare sig det gäller av stadens fria utrymmen eller folks hem, som ett resultat av stadens genomruttna politik vars enda strävan är ekonomisk vinning. Vägrar accepterar den makten stadens politiker, och deras nyliberala ”ja-sägare”, har över den urbana miljön. Vi kommer fortsätta slåss för att denna plats, staden vi lever i, ska fortsätta vara en kollektiv skapelse och inte ett objekt för finansspekulation.
Kampen mot vräkningen av Liebig 14 gjorde att vår rörelse flyttade fram sina positioner: nya kontakter knöts; solidariteten stärktes; vid tillfällen bröt vi oss loss från våra sub-kulturella identiteter och deras begränsningar. Vi fick återigen känna smaken av det kollektiva upprorets kraft: inte kring en enad vision eller kring ett konsensus hur vi skulle agera utan snarare som ett kollektiv av singulariteter; en multitud.

De som ägnade sig åt att bygga solidaritets-nätverk inom grannskapet log till åsynen av de bankomater andra slagit sönder. De som valde att slåss på gatan fick senare mat och någonting varmt att dricka i något av Berlins fria platser. Då fick vi också se potentialen i dessa platser, potentialen i mobiliseringen av våra radikala infrastrukturer i stunder urban oro...vi skådade in i framtiden! Då som nu är det i denna multitud, i denna kakofoni av perspektiv, röster och handlingar där vi kan hitta vår styrka och vårt övertag mot staten och kapitalets hierarkiska organisation.

Vi må ha förlorat ett hus och en plats för motstånd den andra februari 2011, men vi

behöll vår värdighet. Detta kan inte sägas om de hyresvärdar som enbart strävar efter att få ut så mycket vinst som möjligt från sin egendom, de politiker gav vräkningen sitt godkännande och de poliser, som som var så många fler än oss i antal att det går bortom det löjliga, beväpnande till tänderna med motorsågar och yxor när de stormade huset för att så var deras order.

2012 var ett år av imponerande och lyckade kamper mot förtryck. Vid två tillfällen bröts staden Berlins antiockupations linje av grupper som tillhör de mest marginaliserade och utestängda i samhället. I juni ockuperade en grupp pensionärer ett ålderdomshem som stängts ner på grund av besparingar i välfärden. I december ockuperades en övergiven skola i Kreuzberg av en grupp flyktingar som slåss för sin frihet och sin rörelsefrihet. Flera gånger under året har aktivister tillsammans med grannskapsnätverk lyckats förhindra vräkningar av folk boendes i Kreuzberg; en stadsdel som just upplever och genomgår de våldsamma konsekvenser som en nyliberal stadsplanering innebär.

Vid samma tidpunkt, i Europa och resten av världen växer sig den kapitalistiska-apparatens repression allt starkare, det brutala i dess kraft är ett mått på hur desperat de försöker upprätthålla ett vacklande system. I Grekland tar den sig formen av fullskalig attack på landets emancipatoriska rörelser från staten. Antifascistiska aktivister torteras i fängelser medan staten blundar för mord på emigranter, utförda av medlemmar från fascistpartier. I sitt agerande som militära förtryckare, är statens attacker också territoriella: under de senaste veckorna har ockuperade hus runt om i Grekland blivit utsatt för polisräder och vräkningar, som en del av en plan vräka 42 stycken emancipatoriska platser och rum. Våra kamper är förenade.

På jubileumsdagen av Liebig 14-vräkningen och sett i ljuset av den nuvarande cykeln av kamper och repression, av formeringen av nya frigörande rörelser såväl som en återupplivad fascism på sina håll, avser den här texten att erbjuda tankar kring hur det kapitalistiska samhällets nihilism kan motarbetas, innan den kväver oss.

Mot städernas nihilism

När vi säger att vi vill ha städer för människor inte för profit, så menar vi att inte vill ha nihilistiska städer. Städers nihilism är en stegrande process på så sätt att den ständiga motivationen till ökad ekonomisk vinning leder till en "kreativ förstörelse" av våra hem, i form av vräkningar, rivningar, renoveringar och en urholkning av den mening vi lägger i våra bostadsområden. Att göra dem till objekt i ett kapitalistiskt värdeskapande alienerar oss inte bara från staden utan från oss själva.

Då vi bor i städer som är nästan uteslutande organiserade av kapitalet måste vi vara varsamma att inte dela dess nihilistiska öde, att se till att kämpa emot risken att hamna paralyserande förtvivlan emedan vi försöker begripa en värld slukad av dystopi, där vår upplevelse av alienation blir en måttstock för vårt avstånd från kapitalistiska intressen. Kollektivt måste vi kämpa för att vårt krav och vilja "frihet åt alla" inte förvandlas till likgiltighet; med andra ord förvandlas till nihilism. Som Guerre au Paradis säger det:

Ibland är ilskan och frustrationen väldigt fin, väldigt bräcklig. Nihilismens avgrund väntar varje sann rebell som upphör med att vara kritisk, som slutar lyssna till sitt hjärta, som kväver sin dröm om mutal-aid och solidaritet, som säger att allt det inte spelar någon roll, eftersom alla ändå skiter i det numera.

Våra förmågor att handla förlamas när sorg och rädsla framgångsrikt tillämpas som del av statens förtryckarmatris. Att tänka och handla emot samtidens outhärdliga kärna innebär att inte ge sig hän negativiteten och att vägra låta senkapitalismens suicidala nihilsm bli vår egen.

"MILITANT GLÄDJE ÄR BASERAD PÅ EN TILLTRO TILL VÄRLDEN. DET ÄR EN KÄNSLA AV INTENSIV SAMHÖRIGHET OCH ANKNYTNING TILL VÄRLDEN SOM BRYTER KÄNSLAN ALIENATION"

Militant glädje

Som en motvikt mot denna nihilism kan vi fortsätta slåss mot alla former av förtryck, orättvisor och auktoriteter med militans som är glädjefull. Detta är inte samma sak som en oreflektiv positivism eller optimism, som ju lätt passar in i den liberala demokratins positivism och kapitalismens så kallade frihet. Saker kanske inte kommer att bli bra eller ens bättre.

Militant glädje är baserad på en tilltro till världen. Det är en känsla av intensiv samhörighet och anknytning till världen som bryter känslan alienation; alienationen från oss själva till varandra, alienationen till platserna vi bor på och alienationen till skapandet av våra kroppar. Något som kapitalismen fortsätter att isolera och bura in. Militant glädje söker efter kapitalismens negation genom affirmation.

Filososfen Spinoza förstår lycka som en benägenhet att vara öppen för samband som ökar vår förmåga att agera, emedan sorg framkallar avgränsning och krymper kroppens förmåga att påverka och bli drabbad. På så sätt hämtar den militanta glädjen sin kraft ifrån kärleks och vänskapsrelationer, och så som Colectivo Situaciones, en militär undersökningsgrupp baserade i Argentina, säger oss *"love and friendship tell us about the value of quantity over quality; the collective body composed of other bodies does not increase its power according to the mere quantity of its individual components, but in relation to the intensity of the tie that unites them."*

När vi agerar som skapare av värden, upplevelser och världar, raserar de förtryckande krafterna av sig självt. För de av oss som väljer att kämpa, hamnar kapitalismen i kölvattnet av vår frigörande kollektiva ilska.

När vi vägrar att bli en del av kapitalismens nihilism så vägrar vi att att bli varelser av ressentiment, hat och hämnd. Istället så absorberar vi de negativa känslorna av vräkningen och kapitalismens nihilism in i vårat kollektiva revolutionära görande, som en slukande eld till våran brinnande glädjefulla ilska.

Skrivet av en anonym tidigare boende i Leibig 14 Februari 2013.
Bild: Susanna Jablonski

DU BOR I AUDUN RIBES TRÄDGÅRD

*- en pjäs av och med *Jordbro Stadsteater*
Pjäsen är en återgivning av en medborgardialog som hölls i det som nu heter Jordbro Nya Kulturhus, hösten 2012.

***Jordbro Stadsteater startade som** en kartläggning av, och en aktion mot privatiseringspolitiken och hotet mot våra gemensamma platser. Gruppen - den inofficiella stadsteatern - var verksam sommaren 2012 i Jordbromalmsskolans lokaler. Skolan hade då ett år tidigare lagts ner till följd av det fria skolvalet. När det blev klart att lokalerna skulle börja kosta pengar för utvalda grupper och att byggnaden så småningom skulle rivas invigdes Jordbro Stadsteater som en aktion i syfte att synliggöra den pågående konflikten. Detta fortsatte den göra under hösten 2012 då teatern bland annat besökte en så kallad medborgardialog. På mötet fanns kommunalpolitiker, tjänstemän samt centrumägaren Audun Ribe - men väldigt få medborgare. Mötet spelades in och blev underlag för föreställningen: Du bor i Audun Ribes trädgård. (Titeln kommer av centrumägarens egna ord: "Det är vår mark! I din trädgård kan du göra vad du vill!"). Utdraget ovan är valda delar ur föreställningens manus/medborgardialogen. Alla repliker kommer ursprungligen från mötet.

Nuläget:

Så sent som i april i år stod ett planförslag klart som berättar att den gamla skolan (alltså det som nu går under namnet Jordbro Nya Kulturhus) inom kort ska rivas. Samrådstiden är endast 2,5 vecka vilket är anmärkningsvärt kort tid enligt både länsstyrelsen och planarkitekten. Protester och aktiviteter planeras nu i huset av bland andra Jordbro Världsorkester och Jordbro Stadsteater. Du bor i Audun Ribes Trädgård kommer, i protest mot rivningen att återuppföras under maj månad 2014.

Vill du läsa hela manuset, maila: jordbrostadsteater@gmail.com

DU BOR I AUDUN RIBES TRÄDGÅRD
============================

ROLLISTA:

MARTINA MOSSBERG: Haninge kommunstyrelses ordförande, moderat

PROJEKTLEDARE: för medborgardialogen i Jordbro

AUDUN RIBE: ägare av Jordbro centrum, VD för Comerciante AB

VIKTOR SVAHN: Auduns närmste man

TJÄNSTEMÄN

JS 1-5: Medarbetare i Jordbro Stadsteater

UTDRAG UR SCEN 1. OMÖJLIGGÖR DIALOG:

MARTINA MOSSBERG: Ja, hjärtligt välkomna till centrumgruppen, och eh näringsliv, det ska vi inte glömma… Jag tycker att det här med medborgardialogen är fantastiskt spännande och… eh brinner för…det. Jag är moderat, även om jag försöker va så mycket opolitisk som det bara går… eh, i de här sammanhangen.
flikar hastigt in:
Och jag bor inte i Jordbro kan jag säga!
skrattar uppsluppet
Då slår vi då upp sidan 3, och då ser vi förslagen, synpunkterna som har kommit in från Jordbrobor.

PROJEKTLEDAREN: Om det är ok för dig så säger jag dom?
tittar undrande på Martina
1. Kommunen borde kunna påverka centrumägaren.
2. Köpa tillbaka centrum.
3. Kommunägt centrum.
4. Varför inte köpa centrum? Kommunen har ju pengar.

MARTINA MOSSBERG något obekväm:
Mm! Då släpper jag ordet fritt…
flikar hastigt in:
Och då vill jag bara säga att från kommunens sida så är inte att köpa centrum ett alternativ. Och det är inte så att Audun har sagt att vi kan få köpa det heller, men eh..

JS 1: Varför är det inte ett alternativ?

MARTINA MOSSBERG: Ja men det är ingen kommunal uppgift att äga och driva centrum. Så ser vi på saken.

AUDUN avbryter: Vi köpte det av ett bolag, ett gäng med grabbar, och det är inte till salu förrän det är klart! Heh! Se det så!

JS 2: Vad kostar ett centrum?

AUDUN: Eh, ja nu köpte vi ju ett paket med Västerhaninge så följde detta här egentligen lite med på köpet. Men vad kostar ett centrum? 50-60 miljoner kanske. Men centrum är inte till salu om det var för det. Så den diskussionspunkten kan man egentligen bara lägga ner!
Det säljs inte och inte till kommunen. Mm! Så är det med det!

UTDRAG UR SCEN 4. GENTRIFIERINGSMASKINEN:

När vi kommer in i scenen har tjänstemannen redan pratat en längre stund, i samma entoniga röstläge, som om de pratade med sig själva.

TJÄNSTEMAN: … att få det här levande stråket och verksamhetsytor liksom. Men samtidigt så måste det vara ett underlag så man har någonting att få det på.

Och det är väl också för centrum…så finns det någon sorts kritisk massa där det här kan leva överhuvudtaget, du kan ha ett utbud som liksom möter det här behovet…fortsätter ohörbart

JS 3 bryter in: Vad menar du med underlag?

TJÄNSTEMAN: Ja, folk som bor här och handlar.

JS 3: Fast det är redan tiotusen personer som bor här i Jordbro, det är ju ganska många…

TJÄNSTEMAN: Det måste ha bärkraft. Dom måste handla i centrum annars blir det ju ett moment 22.

UTDRAG UR SCEN 5. FIKTIONEN:

AUDUN: Sen så är det ju också något som bekymrar mig lite, alltså kom ihåg att i centret tar vi in väldigt många och vi är ganska frispråkliga med vem vi tar in för vi tycker det är roligt när nya koncept kommer fram och får chansen på sig. Kommer kanske från arbetslöshet och vill testa nått nytt? Men folk som bor i Jordbro, dom vill inte handla här alltså. Dom stödjer inte sina. Och dom har inga åsikter, bara negativt, bara skit! Men dom vill inte starta nått själva, det vill dom inte! Dom vill ge kritik men dom vill inte ta vid bollen själva, vad vill man ha då?

JS 4: Får jag fråga?

MARTINA MOSSBERG: Nej, det finns en talarlista, jag har satt upp dig på den, men nu är det Audun.

AUDUN: Jag tycker det är lite fult om jag ska vara ärlig. Det är riktigt fult.

MARTINA MOSSBERG: Ja, och då var det du?

JS 4: Det är ju klart att det här riskkapitalbolaget som äger centrum vill tjäna pengar. Och det är någonting annat, är jag helt övertygad om, än att människor har en bra miljö där dom bor. Och det här Kultur- och Föreningshuset skulle ju kunna vara öppet till exempel, alltså som en mötesplats för människor, som ett kafé, det finns liksom saker...

MARTINA MOSSBERG: Men vet du, så här: jag tycker inte vi ska göra det här mer politiskt än vad det är. Det är tydligt att ni sitter och tycker att det inte får finnas några, alltså att privata aktörer, ja, ”riskkapitalbolag” säger du, vill tjäna pengar. Och det är klart dom vill!

JS 5: Ja?

JS 4: Det är klart dom vill!

JS 2: Det är ju politiskt att ni låter dom köpa upp…

MARTINA MOSSBERG avbryter: Det är redan gjort, det är som det är och det kommer inte att ge ett bättre klimat om ni sitter och har eh.. nej!

JS 2: Men det är ju en medborgardialog

MARTINA MOSSBERG: Ja?

UTDRAG UR SCEN 9. FASCISTPARTIET:

Viktor Svahn eldar upp sig i takt med att han pratar. När han blir upprörd pratar han snabbare och spottar och snubblar på orden.

VIKTOR SVAHN: Vi har ju ett stort problem, för vi har ju en aktör i centrumet som säljer blommor och hon har fått till uppdrag då av oss att smycka centrum… men det har varit OTROLIGA skadegörelser i år och det drabbar ju givetvis OSS som ägare! Det handlar om att jag liksom undrar VAR all den här skadegörelsen kommer ifrån?! För jag vet inte, jag vill inte VETA hur många pelargonier JAG har köpt i år, det handlar ju om TUSENTALS! Som alltså, varenda vecka antingen SJÄLS eller kastas upp på tak eller försvinner och
Tar en kort paus och fortsätter sedan med eftertryck:
Jag undrar också: vems ansvar är det? För det handlar ju lite om att SUNT FÖRNUFT. Jag förstår inte riktigt VARFÖR den grundtanken finns i Jordbro att man skall FÖRSTÖRA så fort någonting är snyggt?
Ökar upphetsat tempo igen:
För det inträffar ganska ofta … oftare här än i exempelvis Västerhaninge, där får man kanske byta en TIONDEL av vad vi göra här. Jag har alltså ibland kämpat tre månader för att få bort nerbrunna bilar. Men då är det på Haninge Bostäders mark å de e ju också ohållbart! För de e oerhört pinsamt och man kommer hit med hyresgäster och ska titta på lokaler och så står det nerbrunna bilar på (skrattar) parkeringsplatsen!

UTDRAG UR SCEN 14. DEMOKRATI; HUR FUNKAR DET?

Audun och Viktor har redan lämnat mötet. Martina och tjänstemännen vill avsluta diskussionen. Kommer in mitt i scenen.

JS 4: Jag kommer härifrån med information som är absolut nödvändig ur demokratisynpunkt.

MARTINA MOSSBERG: Det är din syn på det hela, ja….

JS 4: Ni stångas ju också med att DOM bestämmer, och då ÄR det inte demokratiskt utan då är det ju ett privat bolag som bestämmer.

MARTINA MOSSBERG: Det här är ju mycket större än så, någonstans så är det ju MARKNADEN som bestämmer! De vill säga, går Jordbroborna…

JS 4 avbryter: Så vi bor inte i en demokrati då eller, menar du?

MARTINA MOSSBERG: Jo! Men går Jordbroborna och HANDLAR i Jordbro centrum eller inte?
Martina pausar medan hon ser sig menande omkring. Triumferande:
Nä! Det gör dom inte! Så då ÄR dom inte nöjda och DET behöver Comerciante lyssna på! Kort tystnad och plötsligt säger hon aningen förvirrad:
… eh … men sen är demokrati FÖR MIG ett mycket VIDARE begrepp som inte alltid handlar eh om…

JS 4: Inflytande?

MARTINA MOSSBERG försöker hitta tråden: Jo! Det handlar om inflytande, men det e inte alltid så att man ALLTID har rätt att få just sin sak…

JS 4 abryter upprört: Nej, men det är frågan om VEM som bestämmer, det finns väl ingen RÖSTNINGSPROCESS kring ett sånt här bolag, eller hur?

MARTINA MOSSBERG irriterat: Men vi KAN inte sitta och diskutera DEN! För vi skiljer oss POLITISKT väldigt klart och vi kan ta det ENSKILT så slipper alla andra sitta ååå…

JS 4: Fast det är jättebra att folk får med sig att det är ett demokratiproblem.
Kort tystnad.
Alltså, dom ÄGER ju marken. Vem har tillåtit dom att göra det?

TJÄNSTEMAN häpen: Nämen, dom har ju KÖPT den!
Samtliga tittar på varandra förvirrat.

MARTINA MOSSBERG, uppenbart stressad, talar mer och mer osammanhängande under följande monolog:
Jaa vi har FÖRSÖKT här att hålla… alltså dom här IDEOLOGISKA skillnaderna… Absolut, det är demokrati och ni har rätt att hävd… men alltså VILL VI KOMMA FRAMÅT till något, så blir det inte bra om vi sitter och egentligen eh … BRÅKAR om ideologiska SKILLNADER… Och jag vill inte ha en ideologisk diskussion….och det är inte DET medborgardialogen handlar om…

TJÄNSTEMAN: Jag är säker på att någon annan gång så får ni gärna diskutera!

MARTINA MOSSBERG: …Jaaa precis och DÅ vill jag tacka för ett bra samtal eh…

Martina Mossberg stirrar ut i tomma intet med en förvirrad blick

BLACK

SLUT

FEEL-GOOD OCH MJUKA FILTAR

Förra våren gjorde vi en tidning där vi bland annat skrev om allmännyttan som försvinner, och Ikano-flaggorna som lyckligt vajar i vinden och narrar våra tragedier. En stad består till stor del av känslor, vilka är delade och säger något om våra relationer. Det är dessa känslor och erfarenheter vi vill samla för att förstå vad staden är och kan vara. För att försöka synliggöra det som osynliggörs.

Vi tänker på boendedialoger där individen förutsätts som den givna representanten, och där organiserade grupper och existerande gemenskaper blir särintressen. De som dyker upp ombeds att hastigt anteckna en möjlig förbättring på en papperslapp. Individuella önskemål staplas och resulterar i till exempel boulebanor som applåderas men står tomma. ”Vi vill ha konkreta exempel, som att den och den trappan är trasig”, säger projektledaren för Boendedialogen till oss i Högdalen. Istället för att prata om möjliga sätt att leva tillsammans, blir Boendedialogen en inrättning för felanmälan. Alltings futtighet kan få en att bryta ihop och gråta i dagar.

Vi tänker på bostadsbristen och bostadspriser som tvingar oss att bo med personer vi hatar, eller driver oss till att hata personer vi älskat. Vi tänker på kollektivtrafiken som vi sitter på i timmar för att komma till och från jobbet som ska betala vårt boende. Om vi har ett. Bussar och tunnelbanor som hursom gör oss ensamma och sliter oss ifrån varann istället för tvärtom, och arbetsförhållandena som gör att vi inte kan sova tillsammans en liten stund till.

Det som presenteras som en lösning, en lättnad, en förändring i positiv riktning, blir också en fördämning för den som vill peka på den större helheten. Idén om ’svar’ och ’lösningar’ följer en marknadsanpassad logik där resultat är det centrala. Försök att finnas till på andra sätt, långa och långsamma processer, förankring – kärlek! ömhet! omtanke! närhet! - är helt enkelt inte ekonomiskt lukrativt och spolas.

I dagens stadsbyggnad så föredras det synliga framför det osynliga. När en ny stadsdel ska bli till, eller en gammal göras om, så behövs tecken som pekar på förändring. Det är konkreta, synliga, mätbara handlingar och ingrepp, som manifesterar och materialiserar den goda viljan och framgången. Sådana ’satsningar’ och ’lösningar’ lägger sig som tjocka feel-good-filtar över gemenskaper och relationer. Vi vill gemensamt använda paranoian, misstänksamheten, spyfärdigheten, irritationen och ilskan, som verktyg för att lyfta på filtarna och hitta konfliktpunkter. Vad betyder ’levande’, ’ny’, ’New York’, ’lugnt’, ’tryggt’ och ’barnvänligt’? Vilka intressen gömmer sig bakom? Och vad händer med platserna som får dessa ord häftade på sig?

Söderorts Institut För Andra Visioner och Boendemonologen

”DÄR JAG JOBBAR ÄR DET ETT UNDER ATT DET ÖVERHUVUDTAGET FUNGERAR”

HEMTJÄNSTUPPRORET INTERVJUAR VÅRDBITRÄDEN.

VÅRDBITRÄDE 1

1. Hur fungerar hemtjänsten där du arbetar?
Ofta tänker jag att vi redan är så hårt pressade som vi kan vara. Att vi står med ryggen mot väggen och inte kan backa längre. Men så kommer nästa förändring som ytterligare förvärrar situationen. Det är min känsla. Förändring har blivit synonymt med försämring. Stress och underbemanning är vardag. Till exempel finns ingen beräknad tid för larmärenden. Och det finns nästan ingen tid alls för dokumentation. När vi en gång klagade på våra scheman sade vår chef att vi fick ta dubbelbemanningarna ensamma. Det är en ganska talande scen.

2. Vi klagar ofta tillsammans med våra arbetskamrater i fikarummet. Vad brukar du främst höra?
Det allra vanligaste gäller nog specifika schemaändringar som hela tiden görs över våra huvuden. Att de lägger om våra scheman utan att fråga oss. Sedan brukar det mycket handla om stressen. Eller konstiga saker som chefen har sagt.

3. Motstånd på arbetsplatser kan se väldigt olika ut. Hur ser det ut på ditt jobb?
Motstånd sker hela tiden på olika sätt. Ofta är det små saker som knappt märks. Som att vi till exempel hela tiden hjälper varandra med arbetsuppgifterna för att få det lugnare. Det händer att vi lyckas skapa egna små raster i smyg. Alla känner ett behov av att få sitta ner i några minuter, och om cheferna inte vill ge oss det så får vi försöka ordna det själva. Ibland stämplar vi ut varandra, så att någon som råkat bli klar tidigare kan få gå utan att förlora lön. Vi har även märkt att vi måste föra fram klagomål gällande scheman gemensamt, annars finns risken att cheferna bara flyttar stressen till det schemat där minst personer klagar. Vi har även börjat ses utanför jobbet och prata ihop oss innan arbetsplatsmöten. Det är en bra start.

VÅRDBITRÄDE 2

1. Hur fungerar hemtjänsten där du arbetar?
Att hemtjänsten där jag arbetar överhuvudtaget fungerar är ett under. Men med tanke på de knappa resurserna, den ständiga stressen och underbemanningen som vi vårdbiträden möter varje dag, är det ett under som vilar tungt på våra ryggar och psykiska hälsa. Undret är ett arbetsmiljö-problem. Nästan varje morgon får vi ett överbelastat schema som enligt ett datasystem, eller en chef, är rimligt. Kanske säger vi ifrån en gång, två eller tusen gånger, att så här kan vi inte ha det. Men siffror i en dator, eller på vårdföretagets vinstkonto, värderas alltid högre än våra röster, vare sig vi hinner ta lunch eller ej. Hemtjänsten där jag arbetar fortsätter fungera på vårdbiträdens och vårdtagares bekostnad. Gränsen till vanvård är farligt nära. Men det är också gränsen till revolution.

2. Vi klagar ofta tillsammans med våra arbetskamrater i fikarummet. Vad brukar du främst höra?
Det vanligaste samtalsämnet i lunchrummet är faktiskt olika stressiga arbetssituationer som händer, hänt eller antagligen kommer hända. Det skämtas om det för att det blir roligare att jobba då. Och det klagas och snackas skit om det. I sämsta fall riktas skitsnacket mot de egna arbetskamraterna, antagligen för att vi splittras genom att vi till exempel inte längre får någon tid till att tillsammans sitta ner och planera arbetet hos vårdtagarna. I bästa fall, och oftast, riktas det ”uppåt” mot schemaläggaren, chefen, företaget och politikerna, antagligen för att de alla bevarar våra dåliga arbetsvillkor, istället för att göra som vi och börja klaga och tänka kritiskt för att förändra dem.

3. Motstånd på arbetsplatser kan se väldigt olika ut. Hur ser det ut på ditt jobb?
Alla klagomål på lunchrasten upplever jag som en jätteviktig form av motstånd. Få andra jobb har jag haft där arbetskamraterna är så engagerade i sin arbetsmiljö och så måna om att förändra den. Alla på min arbetsplats vill uppnå förändring och förbättring! Flera är fackligt engagerade. Men för att förstå hur motståndet kan utvecklas är det viktigt att förstå vad vi har att kämpa mot. Bland annat: en hög arbetsbelastning och stressnivå som gör det svårt för många av oss att orka göra mer än att klaga, ett fack som inte ger stöd nog, och många som är rädda för att mista sitt jobb på grund av att de blivit skrämda av chefer eller jobbar under otrygga arbetsformer. Men klagandet och kampen fortsätter! Bland annat genom Hemtjänstupproret.

VÅRDBITRÄDE 3

1. Hur fungerar hemtjänsten där du arbetar?
Just nu jobbar jag extra som timmis och är därför inte jätteinsatt i hur det fungerar i det stora hela, har inte varit med på APT-möten och så vidare på länge. Jag tycker att det fungerar bra på vår arbetsplats för det mesta. Även om det såklart alltid är väldigt stressigt. Det är enklare att jobba dagtid en vardag än att jobba helg eller kväll då inga samordnare är där. När de är

där är det lättare att få hjälp om en märker att schemat inte går ihop på grund av för många ärenden. Det känns skönt att kunna ringa till kontoret då och säga ”Jag hinner inte, det här är för mycket”. Men det kan också kännas jobbigt, som om en ”inte klarar av” schemat. Inte är duktig. Det som känns tryggt med vår arbetsplats är att vi kollegor hjälper varandra både med att ta ärenden av varandra om en har fått en lucka och någon annan har för mycket och genom att en alltid kan fråga varandra om ”tips och råd” om du har en pensionär som du inte varit hos förut. De senaste gångerna jag jobbade kväll var det väldigt stressigt och alldeles för många ärenden. Eller snarare för kort tid hos varje pensionär. Och ingen tid för oss kollegor att samlas och prata/planera kvällen, innan vi gick ut. Så med andra ord: det som fungerar bra på vår arbetsplats är sammanhållningen, kommunikationen kollegor emellan. Jag är att rädd detta ska försvinna när tiderna pressas!

2. Vi klagar ofta tillsammans med våra arbetskamrater i fikarummet. Vad brukar du främst höra?
Klagomålen jag brukar höra i fikarummet handlar ofta om för stressiga scheman, att vi inte får ta in en vikarie på helgen om bara en person är sjuk, att vissa (de som är snabba) favoriseras av samordnare och chef, orättvisa löner. Den som bråkar och inte ger sig får en högre lön, den som är snäll och inte vågar får ingen löneförhöjning. Men om du är timmis är det bäst att inte vara för ”bråkig” och säga ifrån. Då kanske du kommer att ses som obekväm och inte bli uppbokad på så många pass. Sedan handlar mycket om att det till exempel inte finns tid att dokumentera. Ibland hinner vi inte inte äta lunch eller gå på toa. Klagomål blir inte tagna på allvar av chefen eller ses som gnäll. Det är för lite tid hos många pensionärer, att det som ses som viktigast alltid är praktiska saker, städ, dusch. Fast det många gånger är tid för att sitta ner och lyssna, fika, umgås som uppskattas av många ensamma pensionärer. Att det många gånger är vi anställda som måste förklara för pensionären och därmed ta ”all skit” då de tycker att vi är stressade och har för lite tid. Då vi i själva verket vill vara där längre, men att pensionären inte beviljats det. Värkande kroppar. Stress.

3. Motstånd på arbetsplatser kan se väldigt olika ut. Hur ser det ut på ditt jobb?
På mitt jobb är det många som är med i facket, både kommunal och SAC. De som är med i SAC känns väldigt engagerade och känns starka som grupp då de har SAC bakom sig. De organiserar sig ofta på jobbet kring olika saker som inte fungerar och ser till att få igenom förändringar på jobbet. Annat motstånd kan vara att inte dokumentera i protest, då det många gånger inte har funnits tid till det och en inte ska behöva jobba över. Mycket motstånd sker i det tysta, som aldrig når chefer/samordnare. Vi liksom fixar det själva, genom att hjälpa varandra. Tyvärr tror jag att många varken vågar eller orkar protestera på allvar, sätta ner foten och kräva förändring, för alla. Det är sällan som klagomål och ifrågasättande tas som någonting konstruktivt och bra av chefen. Ofta känner en sig som jobbig och ifrågasatt.

VÅRDBITRÄDE 4

1.Hur fungerar hemtjänsten där du arbetar?
Stor förvirring och oro råder bland personalen. Vi har haft en ovanligt välfungerande hemtjänst fram till det nya tidsersättningsssystemet. Nu är hela personalen utmattad, saker missas och missförstånd uppstår enormt mycket oftare än innan. Konflikter sker dagligen. Flera har sagt upp sig. Vi har större antal timmisar, som inte fått någon som helst introduktion. Men vi har så stor brist på personal att vi i princip måste ta in alla som söker, och detta är akut. Någon utbildning eller introduktion finns det inte tid för.

2. Vi klagar ofta tillsammans med våra arbetskamrater i fikarummet. Vad brukar du främst höra?
Främst klagas det på det nya tidsersättningssystemet. Vi får ingen ro att arbeta när vi måste jaga minuter hela tiden. Alla är stressade och trötta. Hela tiden. Ofta finns det ingen tid till rast heller, vilket betyder att vi hinner inte prata med varandra lika mycket.

3. Motstånd på arbetsplatser kan se väldigt olika ut. Hur ser det ut på ditt jobb?
Motståndet består till största del av att vissa skriker högt ochlågt, men till ingen nytta, det finns ändå ingen som lyssnar. Men till störst del finns inget motstånd. Alla är uppgivna och försöker bara ta sig igenom varje arbetspass. Däremot, som nämnts, har flera sagt upp sig, och i princip alla andra letar nytt jobb.

VÅRDBITRÄDE 5

1.Hur fungerar hemtjänsten där du arbetar?
Arbetstagarna har näst intill inget att säga till om när det kommer till arbetsmiljön. De flesta, hemtjänstarbetare, mellanchefer, samordnare är pressade ”uppifrån”. Kraftig försämring när det kommer till tiden.

2. Vi klagar ofta tillsammans med våra arbetskamrater i fikarummet. Vad brukar du främst höra?
Det är lätt att förminska fikarumsdiskussionen till en klagosång. I så fall sjunger vi om minskad tid hos de äldre, minskade möjligheter att själva styra vårt arbete och kortare raster. I refrängen frågar vi oss själva, hur lyckas vi med det omöjliga varje dag? Från min synvinkel är klagandet ett sätt att uttrycka vår sorg. Sorg över att schemat är för fullproppat, lönen inte går att leva på, otillräckligheten vi känner efter arbetsdagen, sorg över chefer som inte verkar lita på eller respektera oss och orimliga biståndsbeslut. Hemtjänstarbetet handlar om omvårdnad. Vi klagar när vi inte får möjlighet att utföra vårt arbete.

3. Motstånd på arbetsplatser kan se väldigt olika ut. Hur ser det ut på ditt jobb?
Motstånd kan ske i organiserade former eller i enskilda små handlingar. Några i personalstyrkan är engagerade i SAC. De flesta andra i Kommunal. Att få sällskap i löneförhandlingar, att du får dina rättigheter förklarade för dig eller att någon har din rygg när du protesterar är resultat av det. Att organisera sig kräver tid tillsammans med dina arbetskamrater och det försvåras av den högre arbetsbelastningen vi har, när arbetsdagen knappt räcker åt våra arbetsuppgifter, när ska vi hinna protestera? Det enskilda motståndet kan vara en uppsatt artikel på anslagstavlan i personalrummet eller att gå in till samordnarna och säga ”det här går inte längre”. Motståndet kan vara att låta ett ärende hos en vårdtagare ta längre tid än vad det står i biståndsbeslutet, skriva på en namninsamling eller att berätta för en anhörig om hur din arbetssituation faktiskt ser ut. Jag upplever båda de här formerna på min arbetsplats.

Hemtjänstupproret är ett nystartat nätverk som består av hemtjänstarbetare som kämpar för att förbättra villkoren inom hemtjänsten.

Wannabe

Av Ludde Nordenskjöld

”Vad ska vi spela för slags musik då?” sa jag.

”Grunge”, sa Robin.

”Grunge?”

”Ja. Eller vad tänkte du?”

”Jag vet inte... mer typ... punk.”

Robin tog en klunk på sin öl. ”Äh, det här får vi diskutera alltså. Jag hade ju tänkt att vi skulle låta typ som Nirvana.”

”Men deras första skiva... vad heter den nu igen?”

”Bleach.”

”Just det, Bleach. Det är ju typ punk. Alla band spelar punk i början. Sen senare, på vår andra skiva eller så, då kan vi börja köra mer grunge om du vill. Vad säger du?”

”Det är i och för sig sant”, sa Robin.

Jag tog en nöjd klunk på min öl och

lutade mig tillbaka i soffan.

Vi hade varsitt sexpack som vi varit nere och köpt på Konsum några timmar tidigare. Varken Robin eller jag hade någon som helst erfarenhet av låtskrivande - vilket var vad vi hade tänkt ägna oss åt den här kvällen – och alkoholen skulle förhoppningsvis hjälpa oss att komma i rätt sinnesstämning.

”Får jag rulla en cigg av dig?” sa jag.

”Go ahead.”

När jag hade rullat en rullade Robin också en. Sen satt vi bara där och rökte utan att säga något på ett tag. Det kändes skönt att kunna röka inomhus för omväxling skull. Robins farsa var bortrest någonstans och skulle inte komma tillbaks förrän om en vecka, med andra ord hade vi god tid på oss att vädra.

”Vilken jävla fejk”, sa Robin och nickade mot TV-n som stod på utan volym. Det var någon kille med läppstift och Robert Smith-frisyr på skärmen. ”Vem tror han att han är?”

”Jävla depprockare”, sa jag. ”Jag hatar såna där, dom tror att dom är så jävla coola.”

”Som han i vår skola. Man får ju lust att slå ner han varje gång man ser honom. Vad är det han heter nu igen?”

”Jag vet inte. Andreas kanske... Äh men va fan, ska vi inte snacka om bandet nu?”

”Visst, visst. Jag ska bara gå och hämta en öl till. Ska jag ta en till dig också?”

”Visst.”

Medan Robin försvann ut i köket plinkade jag lite på gitarren. Det var en sån där billig akustisk som jag hade vunnit på Gröna Lund genom att kasta bollar i hål. Det var för över två år sen, men jag kunde fortfarande inte ta ett enda ackord. Men vad skulle man med ackord till? De två översta strängarna räckte gott och väl om man ville spela den sortens musik som jag ville spela. För övrigt var det bara musiknördar som höll på med ackord.

Robin kom tillbaka med två iskalla Pripps Blå som han ställde ner på bordet. ”Okej, ska vi sätta igång då.”

”Först och främst måste vi bestämma vilka som ska få vara med”, sa jag och ställde ifrån mig gitarren.

”Nä, först måste vi ha ett bandnamn.”

”Men va fan, vi kan ju inte ha ett bandnamn innan vi har ett band.”

”Klart vi kan. Det är ju vi som är bandet. Dom andra kommer bara vara typ bakgrundsmusiker. Dom är utbytbara, men det är vi som är själva bandet. Hajar du?”

”Jaha, okej då...”

”Jag har ett förslag.”

”Förslag på vadå?”

”På vad vi ska heta, pucko.”

”Vadå?”

Robin var tyst i några sekunder, som för att försäkra sig om att all min uppmärksamhet var där. ”The Releasers”, sa han till sist.

”The vadå?”

”The Releasers.”

Jag började asgarva. Jag garvade så mycket att jag tappade cigaretten i soffan, men som tur var lyckades jag få upp den innan det hunnit bli ett brännhål. ”Det kan vi ju för fan inte heta!” tjöt jag mellan skrattsalvorna.

Robin verkade inte alls road. ”Och va fan är det för fel på det då?” sa han.

”Men hör bara hur det låter. The Releasers. Det låter ju helt... pretentiöst.”

”Har du några bättre förslag själv då kanske?”

”Eh...”

”Vänta! Jag har en idé!”

Han sprang ut ur rummet och var borta i några minuter. Under tiden satt jag och klurade på olika saker vi kunde heta. Namn som ”The Fuck Ups”, ”The Alcoholics” och ”The Braindeads” åkte igenom skallen på mig, men inget kändes som det riktigt klaffade.

När Robin kom tillbaks hade han ett engelsk-svenskt lexikon med sig. Han verkade uppspelt. ”Okej, så här gör vi. Vi öppnar bara en sida och pekar utan att titta, och om det låter bra så tar vi det. Okej?”

Han öppnade en sida och jag pekade utan att titta. Ordet mitt finger hamnade på var ”Hemisphere”.

”Va fan betyder det?” sa jag.

”Halvklot, står det.”

”Halvklot?”

”The Hemispheres”, prövade Robin. ”Hur låter det? The Hemispheres.”

”Jo, i och för sig. Men va fan... halvklot.”

”Okej, vi testar en gång till då.”

Vi upprepade samma procedur med lexikonet. Den här gången blev ordet ”Dumbfound”.

”Där har vi det!” utbrast Robin.

”Vad betyder det då?”

”Göra mållös, står det här. Men fattar du? The Dumbfunds. Det blir som att vi gör publiken mållös.”

För ett ögonblick flashade en bild av tusentals människor förbi i huvudet på mig. Längst där fram på en stor scen stod jag med en elgitarr i högsta hugg och Robin vid min sida.

”Men om vi heter The Dumbfounds”, sa jag, ”blir inte det mer som att det är vi som är dom mållösa då?”

”Nej. Det fattar väl vem som helst att det inte är vi. Det är dom, publiken. Det är ju ett skitbra namn ju.”

”Okej, okej, vi tar det”, sa jag, mest så att vi kunde gå vidare till nästa punkt. Om det visade sig att folk uppfattade The Dumbfounds fel så kunde vi ju alltid byta namn senare, resonerade jag.

Nästa punkt var alltså att snacka medlemmar.

”Ska Felix få vara med tycker du?” undrade jag.

”Kan han spela nåt?”

”Jag tror inte det. Inte vad jag vet i alla fall.”

”Det är tveksamt alltså. Frågan är om han har den rätta attityden för det här bandet.”

”Han kan väl få spela bas i alla fall.”

”Jo, kanske. Om han inte passar så skulle vi kunna hyra in nån snubbe i publiken som skjuter honom på scen. Fattar du hur kända vi skulle bli på det, om han blev skjuten live.”

Jag garvade och gick upp för att hämta varsin öl till. När jag kom tillbaka höll Robin på att rulla en ny cigg. Han satte den i ena mungipan och tände.

Jag sträckte mig efter tobaken. ”Känner vi nån som spelar trummor?” sa jag.

”Den enda jag kan tänka på är Krille.”

”Just det, han. Fan... han är ju inte direkt... men han kan spela i alla fall.”

”Precis. Det spelar ju egentligen ingen roll vilka vi har med, vi kan ju alltid dumpa dom senare när det börjar gå bra. Men du, ska vi inte börja skriva en låt nu?”

”Okej. Har du några idéer?”

”Ja, faktiskt”, sa Robin och såg allvarlig ut. ”Jag tänkte att vi kunde skriva en låt om alla jävlar som tror att dom är så jävla coola.”

”Hur menar du?”

”Nämen som han vi såg på TV förut. Folk som tror att dom är nåt som dom inte är.”

”Som typ halva vår skola då.”

”Exakt. Folk som bara... liksom... som var morsans lilla pojke alldeles nyss, och så bara skaffar dom dreads eller nåt och tror att dom är så jävla balla helt plötsligt. Dom liksom låtsas att dom är värsta coola typerna, men under ytan är dom fortfarande samma jävla nördar. Är du med?”

”Jo. Jag tänkte bara... ska vi skriva på svenska eller engelska?”

”Engelska såklart! Hur skulle det låta om vi sjöng på svenska sen när vi slår internationellt? För övrigt låter det mycket bättre på engelska. Svenska är ett fattigt språk.”

”Okej, jag ville bara kolla”, sa jag. Jag hade tagit upp kollegieblocket och pennan som vi lagt på bordet för det här ändamålet. ”Har du någon idé på nån första rad?”

Robin tog en stor klunk på sin öl. ”You think you are a cool guy, but... but... but... Äh, fan. Kan du komma på nåt som rimmar med guy?”

”Fly... High... Sky... Lie...”

”Jag har det! You think you are a cool guy, but you’re just a goddamn lie.”

”Skitbra!”

”Ge mig den där!” sa Robin och tog blocket från mitt knä. Han satt och studerade det jag hade skrivit ner en lång stund. ”Nu får du komma på nåt”, sa han till sist.

Faktum var att jag redan hade en ny rad i huvudet. ”I hate your fucking guts and I wish you would die”, sa jag.

Robin sa ingenting.

”Vadå, gillade du det inte?”

”Jo, det är bra. Men... vi måste hålla oss till ämnet.”

”Vadå, jag håller mig väl till ämnet?”

”Nä, men det blir liksom... det passar inte. Det ska vara nåt mer liksom...”

Han tystnade. Vi satt där båda tysta ett långt tag. Min blick fastnade på TV-n. Det var något slags reportage om två killar med downs syndrom på en lekplats nu. En kvinna sa något till kameran, sen fick den ena killen prata.

”Jag önskar vi hade haft mer öl”, sa Robin. ”Vi är alldeles för nyktra för att skriva.”

”Har inte din farsa nåt då?”

”Nej, tyvärr. Jag har kollat igenom hela lägenheten... inte en droppe.”

”Fan”, sa jag.

”Eller förresten!” utbrast Robin. Han reste sig upp och sprang iväg mot badrummet. Jag följde efter honom. När jag kom dit hade han redan hunnit slita upp badrumsskåpet och stod och rotade runt bland en massa pillerburkar.

”Vad håller du på med?”

”Jag kom just på en grej. Min farsa hade skitont i ryggen för några månader sen och åt några slags piller. Det måste finnas några kvar.”

”Vad hette dom?”

”Minns inte riktigt.”

”Men hur ska vi kunna veta vilka...”

”Det är bara att kolla efter en röd triangel. Det betyder att man blir väck om man blandar det med alkohol. Här! Här är dom!”

Han höll fram en liten burk med en röd triangel på. Pillerna hette Distalgesic och var till för smärta av lätt till måttlig intensitet. Man skulle ta 1-2 högst fyra gånger per dygn, stod det.

Vi sprang ut i köket och tog varsina öl ur kylskåpet, de två sista. Sen satte vi oss till rätta i soffan i vardagsrummet igen. ”Hur många ska vi ta?” sa Robin.

”Jag har ingen aning.”

”Fyra. Vad säger du, vi börjar med fyra och sen om det inte är tillräckligt så är det bara att ta fler?”

”Okej.”

Han la upp åtta små vita piller på bordet, delade dem i två högar. Sen öppnade vi ölburkarna och svalde pillerna, ett efter ett. ”Det här kommer att göra susen”, sa Robin. ”Jag kan försäkra dig. Det kommer lossna så fort dom börjar verka, vi kommer kunna skriva så jävla bra texter.”

Vi rullade varsin cigg och väntade på att de skulle börja verka. Det tog inte särskilt lång tid.

”Fan asså...” sa Robin med utdragna ord. ”Hur känner du dig?”

”Jag känner mig... fan, såna här borde man alltid käka.”

”Du, ska vi fortsätta?”

”Fortsätta?”

”Med texten alltså. Och sen måste vi ju göra musik till den också.”

”Just det, just det. Var var vi nu då?”

Robin tog upp blocket och läste. ”You think you are a cool guy, but you’re just a goddamn lie.”

”Jävligt bra början”, sa jag.

”Jag tror jag vet vad låten ska heta.”

”Vadå?”

”Wannabe”, sa Robin.

”Wannabe”, upprepade jag, men tankarna var redan på annat håll. Min blick hade fastnat på TV-n igen. Killarna med downs syndrom var borta och en man med blonderat hår höll på med något slags spel eller ordlek, han tittade rakt in i kameran som om han tittade rakt på mig och hans mun gick i ett. Men jag hörde givetvis inte ett ord av vad han sa eftersom volymen fortfarande var nedskruvad. Men prata kunde han. Jag tittade på hans mun och den rörde sig konstant, ryckigt och snabbt, den såg nästan ut som något slags konstigt litet djur som levde ett eget liv, som om den inte var en del av resten av ansiktet.

Jag vände mig för att påpeka detta för Robin, men platsen i soffan där han hade suttit var tom.

”Robin!” ropade jag. ”Hallå! Var är du?”

Det kom inget svar.

När jag reste mig upp för att gå och leta efter honom råkade jag ha ner gitarren som stod lutad mot soffkanten. Jag försökte ställa upp den igen, men den åkte bara ner i golvet hela tiden. Efter ett tag tröttnade jag på att hålla på och tog den helt enkelt med mig.

Jag hittade Robin ute i badrummet. Han stod framför spegeln och tycktes inte märka att jag kom in i rummet. Jag ställde mig bredvid honom. Han hade några hårtestar hängande över ansiktet och blicken fäst på sina egna ögon.

”Vad gör du för nåt?” undrade jag.

”Tycker inte du att jag liknar Kurt?” sa Robin utan släppa sig själv med blicken.

”Kurt?”

”Kurt Cobain alltså.”

”Jaha, han. Jo visst... lite kanske.”

Jag stod ett långt tag och försökte se likheterna mellan Robin och Kurt Cobain.

Sen plötsligt kom jag på att jag ju fortfarande hade gitarren i händerna. Jag backade ett par steg och höll upp den framför magen, så att den kom med i spegeln. Jag ställde mig med benen isär, precis som gitarrister brukade stå på scen. ”Ett! Två! Tre! Fyr!” skrek jag.

Robin höll handen knuten framför munnen, som en mick. ”You think you are a cool guy...” sjöng han medan jag bankade på översta strängen för allt jag var värd, ”but you’re just a goddamn lie!”

TJEJEN LURADE HONOM ATT KRAVALLA–ELLER VADÅ

Recension av ”Göra rätt, kravallerna” av Simon Felix Adler

Jag känner en förväntan när jag första gången öppnar Göra rätt, kravallerna av Simon Felix Adler. En debutant som öppnar med en bok om Göteborgskravallerna och deras rättsliga efterverkningar, ett ämne som det rätt en närmast total tystnad kring i mer än tio år efter att dessa händelser ägde rum. Den tystnaden har samtidigt inneburit en närvaro, allt det som förblivit outtalat.

Adler väljer sin huvudperson klokt och genomtänkt. Han beskriver hur en ganska vanlig kille, utan tidigare politisk bakgrund, dras med av det stora händelseförloppet under Göteborgsdagarna, blir medagerande i upploppet på Avenyn och därefter döms till ett längre fängelsestraff.

En sådan huvudperson är givetvis intressant att skriva för den författare som vill fördjupa sig i fenomenet radikalisering, och beskriva den omedelbara radikaliseringspotential som ligger i att hamna mitt i en gatukonfrontation med polisen.

Dessutom är huvudpersonen representativ för en verklighet. Eftersom jag var inblandad i solidaritetsarbetet kring och efter göteborgshändelserna 2001 fick jag inblick i att flera av de som greps och dömdes till långa straff också i verkligheten var den här killen. De var inte alltid ärrade autonoma aktivister utan lika ofta människor helt utan politisk bakgrund som av olika orsaker dragits med. Lättare att gripa och döma än de politiska aktivisterna, ofta framställda i rätten på det mest groteska vis som anförare och ledare.

Det är i efterhand en oerhört viktig historia för det autonoma sammanhanget att se tillbaka på och lära sig av. Togs det tillräckligt ansvar för dessa människor som drogs med i stunden men fick betala dyrt? Vilken information fick de? Vilken solidaritet?

Adlers huvudperson tecknas som den generiska vanliga killen, med två undantag, hans starka mammabundenhet och hans intresse för våld i fotbollssammanhanget. Min insyn i supporterkulturen är nästan noll, men Adler lyckas inte riktigt övertyga mig när här. Huvudpersonens chock och förvåning över polisens agerande vid Hvitfeldska rimmar dåligt med hans bakgrund i någon sorts utkant av huligankulturen, där polisen ofta övar sin gatutaktik.

Men det är i inte våldet som lockar honom till Göteborg, det kan han inte förutse, utan kärleken till en brevbärare som också visar sig vara vänsteraktivist. Hon tecknas som en spännande och bitvis sympatisk person, som trollbinder huvudpersonen genom att vara annorlunda än andra tjejer han träffat. Hon visar ömhet men är också på alla sätt tydlig med att hon inte sätter honom som man främst, utan visar lika mycket intresse för sin politiska miljö.

Hon blir den som sammanför huvudpersonen med Göteborg och händelserna där. Men därefter blir hennes roll främst svikarens, den onda kvinnan som lockade och förförde, men sen inte är där när det gäller. Kanske är hon en metafor för de vänsterradikalas ytliga intresse för den vanliga människan, den vanlige killen, som de sen inte förmår vara där för när det faktiskt gäller? Men texten får mig mer att känna att hon är modellerad på någon eller några personer ur författarens eget liv.

Hon är mer komplex än andra karaktärer i boken, samtidigt som hennes val och handlingar till slut framstår som obegripliga. Då landar hon ändå som en väldigt ytlig klassisk bild av den mystiska obegripliga kvinnan som inte är att lita på.

Adler har skrivit en lättläst, flytande text utan experiment eller utsvävningar, en text där berättelsen är i centrum. Riktigt liv får texten när den beskriver kravallscenerna huvudpersonen deltar i på Avenyn. Man rycks med, det känns som att man är där på Avenyn. Det märks att författaren har tyckt om att skriva den här scenen.

Men huvuddelen av romanen utspelar sig i efterverkningarna av ögonblickets ingivelse på Avenyn. Gripandet, skandaliseringen i medierna, domstolsprocessen och det långa fängelsestraffet. Nu ska någon brännas på bål, och Adlers huvudperson känner med full kraft att det är han som gjorts till häxan.

Diverse äventyr innanför fängelsets murar beskrivs, hur huvudpersonen pressas mellan olika intressen och tvingas att i viss mån gå kriminellas ärenden för att överleva fängelsets logik. Han försöker hålla sig undan men blir indragen i intriger som inte är hans.

Han blir hotad av en nazist och med uppbackning av sina nya vänner på fängelset sätter han stopp för trakasserierna med våld. Men det finns ingen triumf i det, han mår ännu sämre efter misshandeln och känner sig alienerad.

Hela fängelsetiden är betydligt mer färglöst skildrad än relationen till den autonoma tjejen eller händelserna i Göteborg, som läsare längtar man efter mer berättarnärvaro i fängelsenuet.

Bokens slut är inte särskilt verkningsfullt. Huvudpersonen byter liv, ljuger för sin mamma och bryter med henne helt, far till Malmö och flyttar in i ett kollektiv med någon sorts crustare, Därefter börjar han kravallturista på heltid.

Skilldringen av det crustiga vänsterkollektivet med dess medleklassperspektiv är ganska dråplig. Det är lätt att se hur denna vegeterande tillvaro måste framstå för huvudpersonen som kommer från helt andra förhållanden. Men trots det flyttar han in just i detta kollektiv, godtar den tunna politiska fernissa han erbjuds (läs Emma Goldman!) fast han själv inte riktigt tror på den och bryter totalt med det liv han tidigare levt.

Kanske har Adler här velat säga något om radikalisering, att vägarna tillbaka stängdes för de som dömdes efter göteborgskravallerna och att våld förändrar. Men tyvärr lyckas han mest måla en moraliserande bild av ett för läsaren omotiverat val av våldet, hur huvudpersonen egentligen inte själv tror på sitt nya val i livet och hur han måste bryta med sin egen mor för att kunna välja så.

Jag som läsare köper inte att någon som Adlers huvudperson skulle välja eller finna sig till rätta i ett crustarkollektiv av kravallturister. Snarare tänker jag på hur RF (revolutionära fronten) var en organisation som bildades av unga människor som upplevt göteborgskravallerna och deras efterspel. En organisation som i sin egen självbild distanserade sig från vad man tyckte var en medelklassvänster.

Sammantaget kan jag inte tycka om Adlers bok, fast jag hade trott och hoppats göra det från början. Hans slutsatser är både intetsägande och klyschiga.

Kvinnor är mystiska, farliga och opålitliga. Våld radikaliserar men det handlar inte om en politisk radikalisering utan om våldets lockelse i sig. När samhället stänger sina dörrar så hårt som efter göteborgskravallerna så finns det ingen väg tillbaka för den som uteslutits,

De verkliga motiv som driver alla dessa människor i en politisk rörelse förblir oförklarliga och mystifierande för läsaren och personerna i historien förblir som skissade typer snarare än levande människor.

Salka Sandén

Är du mesigare än dom?

Guatemalanska facket vann över Coca cola

I januari 1985 vann arbetarna vid Coca Cola fabriken i Guatemala City en avgörande seger. Efter att ha fört en lång och hård facklig kamp kulminerade det med en tre månader lång ockupation av fabriken som då hotades av nedläggning. För motståndet stod en av världens mäktigaste koncerner. Även om det var en seger som ständigt måste återerövras så saknar striden historiskt motstycke när det gäller global facklig solidaritet med stöd från demokrati- och människorättsrörelser över hela världen. Från fackföreningens bildande 1975 fram till år 1985 utsattes arbetarna och deras familjer för bland annat mordförsök, mord, hot, våld, trakasserier, och kidnappningar från arbetsledning, polis, militär och paramilitära dödspatruller. Coca Cola försökte under hela perioden slippa ta ansvar för det som hände genom att hävda att det måste respektera och förhålla sig till lagar och förhållanden som gäller i de länder där de bedriver verksamhet, i detta fall diktaturen Guatemala. En annan strategi var att påtala att fabriken i sig inte ägdes av koncernen utan tillverkade drycken på licens och att man då inte ville göra onödiga intrång i deras inre angelägenheter. Det var först efter den stora globala fackliga solidaritetsaktionen som koncernen tvingades till förhandlingsbordet.

På mina arbetsplatser inom socialt arbete och i vården har jag många gånger stött på människor som är negativt inställda till facket. Kritiken handlar ofta om att det är för dyrt och att ”de gör ju ändå ingenting” eller till och med att facket försvårar för individen på arbetsmarknaden. Det är som om vi har glömt bort vår historia, eller i alla fall köpt en något suddig version av den. Som om vi går runt och tror att saker som åtta timmars arbetsdag, allmän rösträtt, kollektivavtal, vettiga anställningsvillkor, diskrimineringslagar, arbetsmiljölagstiftning, förbud mot barnarbete, och förenings- och organisationsfrihet är saker som vi fått i present av generösa arbetsgivare och ägare av produktionsmedlen.

Det är med dessa möten i minnet som jag läser boken ”Ett annat ord för mord” av författaren Bror Perjus, om den fackliga kampen i Guatemala. Om arbetarnas mod och tålamod i sin strid för rätten att organisera sig. Hur omvärlden slöt upp och organiserade stödaktioner, blockader, strejker och bojkotter i kampen för dessa arbetares mänskliga fri- och rättigheter. Vi bör ständigt påminna oss om denna och andra konflikter för att dra lärdom och hämta kraft ur historien. Att ta tillbaka och sprida den verkliga innebörden av facklig kamp.

Den negativa synen på facket som utrycks av vissa är dels ett misslyckande från fackets egen sida att berätta och hålla historien levande, dels en konsekvens av en medveten politik, främst förd av nyliberaler, där målet varit att minska fackets styrka till förmån för marknadens krafter. Helst vill de ha oss isolerade som individer, upptagna med att bara se om vårt eget hus i ständig strid med varandra om smulorna på en arbetsmarknad där de har ensamrätt på att sätta villkoren. I en tid när 50 av världens 100 största ekonomiska enheter är koncerner, de har alltså en större ekonomi än en stor del av världens nationalstater, så är vikten av en fungerande och aktiv global facklig organisation mycket angelägen. Genom att påminna oss om och bli effektivare i att berätta fackets historia och betydelse för många av de rättigheter som vi idag tar för givet, så tror jag att vi kan förändra den negativa bild som en del har av facket och samtidigt bidra till att fler i den fackliga rörelsen idag lyfter blicken och ser vilka stora möjligheter som finns. Den fackliga kampen ger oss en plattform att arbeta från för en bättre värld, att organisera oss där vi är i vardagen. Vi har en hel arsenal av stridsåtgärder till vårt förfogande som kan användas för att skapa verklig förändring. Om vi använder oss av dem rätt så kan vi skapa svallvågor av solidaritet och kamp över världens alla hörn. Det är mer som står på spel än hur många kronor mer vi får i vårt lönekuvert. Det är mycket större än så.

Andreas Söderberg

När antifascism blir intressant

Det är strax före jul. Den senaste veckan har media rapporterat om förra helgens demonstration i Kärrtorp, då ett par hundra fredliga demonstranter attackerades av Svenska Motståndsrörelsen. Nu är det dagen efter stödmanifestationen som följde, då nästan 20000 människor tågade till Kärrtorps IP. Alla var där. Jag var där. Det var fint att se så många olika sorters människor som gick ihop och demonstrerade för människors lika värde och mot högerextremt våld. Jag träffade kompisar, lyssnade på talen och viftade lite med ett plakat. Stämningen var lugn och munter.

När jag åkte hem kändes det bara bra att ha varit en del av Kärrtorp 22/12, men efteråt är det något som skaver. Något med den där lugna, muntra trevligheten. Inte från demonstranterna eller arrangörerna, utan från politikerna. Hur de framhäver sig själva i TV-intervjuer. Det är något med hur de politiska partierna som kommit för att visa sitt stöd plötsligt säger: ”Vi är jätteemot nazism. Kolla, vi är i Kärrtorp.”

För vem driver det som en fråga, på riktigt? Vem med mandat i regering och riksdag har någonsin lyft ett finger för att bekämpa nazism och främlingsfientlighet? Och med det menar jag innan man kunde gå och vinka till medborgare och kändisar i Kärrtorp, med nazisterna på tryggt avstånd och utom synhåll, och med 100 poliser och två helikoptrar till sitt beskydd?

Besvikelsen sköljer över mig när jag fattar. Fram till den 22 december var antifascism inte politiskt intressant. Men när folket ett halvår före valet plötsligt visar att man inte vill ha nazister på sina gator, då blir antifascismen en potentiell kampanj. Man har inget emot att försöka sno ett folkligt upprop och förvandla det till sitt eget jippo. Jag vill spy. Här har jag helt okritiskt gått och instagrammat till höger och vänster. Jag känner mig naiv. Jag surar över det i ett par dagar. Någon vecka senare har jag nästan glömt bort det, men det ligger liksom kvar, och jag tänker att det påverkar hur jag ser på samhället och dess makthavare.

Tre månader senare. Det är, till ingens förvåning, inte någon som pratar särskilt mycket om Kärrtorp längre. Men det är internationella kvinnodagen. Jag går till Möllan i Malmö klockan 22. Vi har en bil med högtalare. Vi är tvåhundra kvinnor och transpersoner och vi ska ta natten tillbaka.

Jag är trött på att vara rädd när jag går hem själv. Trött på att krama nycklarna hårt i fickan. Jag är trött på så himla mycket. Hur mansdominansen sipprar genom varje skikt av vardagen som om den vore frätande syra. Hur det gör mig underlägsen. Så nu är det kvinnoseparatistisk fest. Högtalarbilen kör igång Who run the world och vi dansar efter den. Det är på riktigt, tänker jag. Inga blickar får mig att se mig själv som utifrån och tänka: ”Här är jag, en gullig tjej som demonstrerar litegrann.”

Några förbipasserande män försöker bryskt att bryta sig in i demonstrationen, men de blir utknuffade. Det här är vårt tåg, vårt rum som vi skapar och vi har rätt att kräva att få vara med om det ensamma. Det är en känsla av upprymdhet och glädje som slår oss, det känns faktiskt som om vi tar natten tillbaka. Samtidigt går allt lugnt till. Vi dansar hela vägen till korsningen Amiralsgatan/ Föreningsgatan och där stannar vi i tio minuter och har fest. Vi tänder bengaler med stroboskopljus. Vi ropar våra ramsor. Sen fortsätter vi framåt.

När vi kommer tillbaka till Möllan och demonstrationen är slut går några av oss åt ena hållet, andra går åt ett annat håll. Några möter upp sina manliga kamrater och fortsätter mot en fest. Jag går till en annan fest och är gladare än någonsin. Utan att veta det går jag parallella gator med dem, genom natten som vi trodde att vi hade tagit. Men de andra möter ett gäng nazister. De blir misshandlade och knivskurna. Nazisterna lät oss ha natten i 20 minuter, sen tog de den ifrån oss.

Och det är i känslan när jag vaknar ovetande nästa dag och sms trillar in där folk undrar om jag lever. Det är då jag fattar att jag lika gärna kunde legat på Lunds Universitetssjukhus med skallskador och skärsår av den enkla anledningen att jag provocerar nazister genom att vara aktiv feminist. Det är i den känslan jag blir radikal. Tidigare har jag levt mitt eget liv, tutat omkring i mina studier och slentriangått på demonstrationer som den i Kärrtorp. Men nu är det på riktigt. När jag står på stödmanifestationen på Möllan nästa dag, kramar gråtande kompisar som står som utslängda fågelungar på det där sketna torget som vi trodde vi hade rätt till, det är då jag fattar att ingen av oss går säker längre, och att makten inte är på vår sida.

För efter Ta natten tillbaka går det inte till riktigt som i Kärrtorp. Det är ju Malmö vi talar om. Eftersom jag bor i staden med Sveriges sämsta rykte, och eftersom vår demo var uttalat vänster, är det inte många politiker som vill stå och vinka i tv nu. Stora delar av media hänger på. De misstänkliggör misshandelsoffren genom att spekulera i påståenden om att det hela rörde sig om ett bråk mellan extremister. Som om det var en slump att beväpnade nazister stod och väntade 100 meter från en feministisk demonstration.

En brun våg välver sig över Europa, och Sverige är inget undantag. Vi har ett främlingsfientligt parti i riksdagen, våra andra riksdagspartier uttrycker sig endast antifascistiskt när det känns rätt i tiden, och stora delar av media hackar på antifascister samt förminskar nazisters hot om våld och utövade av våld till pojkstreck.

De som har drivit en tydlig antifascistisk kamp under de senaste tio åren kan sammanfattas i två grupper. Dessa inkluderar inte polisen, SÄPO och riksdagspartierna. Den första gruppen är journalister och andra offentliga röster som vågar ge sig in i debatt mot högerextremism. Dessa blir tystare och färre, för vem vill sitta ensam och skriva för att sedan ta emot hot om död och våldtäkt varje dag? Den andra gruppen är den autonoma vänstern. Jag är stolt över att det finns människor som vågar organisera sig mot nazism på riktigt.

Genom att organisera sig blir man mindre rädd eftersom man inte är ensam. Kärrtorp uppmuntrade förhoppningsvis fler till att gå ihop, aktivera sig, prata, skriva och demonstrera mot nazism. När jag skriver är det ett par dagar efter händelserna i Malmö, så det är för tidigt att säga något om det. Men tydligt är att en antifascistisk organisering måste växa på bred front ur gräsrötterna. Politikerna kan få vara med om de vill, men engagemanget och motståndet måste komma underifrån och ha sin bas där. Vi måste erkänna att det finns fascistiska rörelser även i Sverige, och vi måste aktivera oss för att få bukt med dem. Om det inte var tydligt innan så blev det tydligt i Kärrtorp och Malmö.

Linnea Christiansson

TÅG OCH SJÄLVMORD

Jag växte upp i en mindre by med en av Sveriges mest trafikerade järnvägar. Tågen rullade förbi enligt schemalagda tidtabeller och varje år bestämde sig någon för att pricka in X2000-tåget som passerade sent på eftermiddagen för full maskin på väg mot större orter. Byn var bara en genomfartsled. Höghastighetstågen kunde dåna igenom området på några sekunder och lika snabbt ta med sig olyckliga nyheter. Det kanske inte ska benämnas som nyheter, tidningarna väljer vanligtvis att låta pennan ligga. Därför fick vi som lokalbefolkning fortsätta vandra vidare med obehagliga hemligheter i bagaget.

Det ska nämnas, att självmorden har minskat betydligt sedan 80-talet och att psykvården är mer utbredd idag än för 30 år sedan. Omkring 1000 personer väljer emellertid fortfarande att ta sina liv årligen, 1000 personer mer än Sveriges uttalade nollvision mot självmord. Problematiken ligger framförallt i att antalet inte minskar bland unga män och kvinnor vilket får ses som extra allvarligt då det är just den gruppen som kommer att utgöra Sveriges framtid. En ny rapport som är en del av en pågående socialförsäkringsutredning visar på att antalet unga med aktivitetsersättning har ökat väsentligt mellan 1995 och 2010. Självmordsförsöken inom gruppen steg ännu snabbare - från 115 till 460. De fullbordade självmorden i gruppen steg från 10 till 45.

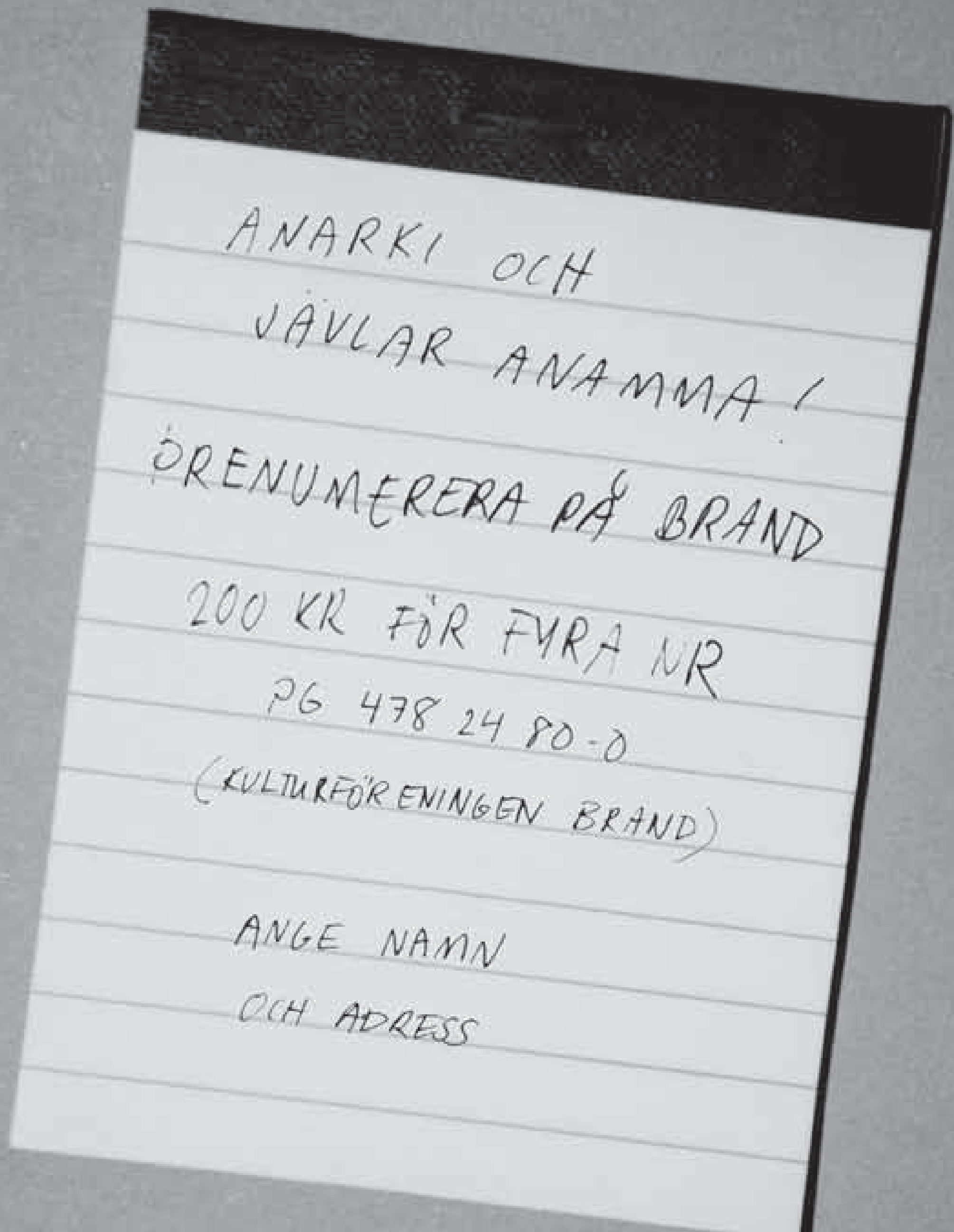
Kanske att vårt alltmer individualiserade samhälle med egenkonstruerade drömmar att förverkliga går i clinch med verkligheten när dagens unga märker hur samhället egentligen ser ut. Att det är ont om jobb, att betygen kanske inte räcker till för att studera vidare, att pengar inte växer på träd utan är nedgrävda i permafrost. Våra föräldrar uppmuntrade oss, klappade oss på huvudet och berättade att det är annorlunda nu: vi lever i en tid där allting är upp till dig själv och the sky is the limit. Ni skulle också berättat historien om arbetslösheten, om de som fick nöja sig och det hårda arbetet som ligger bakom framgång. Den sysslolösa vardagen som många unga ställs inför idag borde ringa som en varningsklocka, framtiden mår dåligt och man kan fråga sig vad som är hönan och ägget i historien. Mår vi dåligt av att vi är sysslolösa, eller blir vi sysslolösa p.g.a en dålig psykisk hälsa?

Jag minns hur vi körde på din sko precis vid övergångsstället några enstaka minuter efter händelsen. Vi tänker inte så långt då. Vi förstår först dagen efter att skon bara några minuter tidigare suttit på din fot som en gång var ansluten till ditt ben. Nu är hela din kropp separerad ifrån sig själv - i världen smutsigaste skilsmässa. Den andra joggingsskon flöt omkring i dammen som ligger precis vid spåret och räddningspersonalen ansträngningar med att röja upp efter din kropp lyckades inte fullt ut. I flera månader flyter din sko omkring och tampas med både vår och sommar tills den en dag följer sin kapten till djupet och gör vattenytan spegelblank igen.

Du var förmodligen en ung man. Ni är överrepresenterade i jämförelse med unga kvinnor. Ändå är det just unga kvinnor som statistiskt sätt mår sämst och socialstyrelsen uttrycker en oro över den negativa trenden vad gäller flickors välbefinnande. Den psykiska ohälsan bland unga kvinnor är större, ängslan och oron är mer påtaglig, självskadebeteenden är mer vanligt förekommande och självmordsförsöken är fler. Men det är de unga männen som främst kastar sig framför tåget och går en säker död tillmötes. När unga kvinnor indirekt ropar på hjälp genom mer synliga självskadebeteenden och självmordsförsök, tiger de unga männen tills dess att bägaren rinner över och de är i stånd till att ställa sig på spåret. När blev det så? Är det gamla sociala konstruktioner om krav på att mannen ska vara självständig och inte förbarma sig över sitt psykiska välmående som infinner sig? Är det bilden av den gråtande mannen som vi räds så att förmedla? Kanske en rädsla som mynnar ut i att man inte vågar söka hjälp. Eller är det hjälpen som sviker genom att inte finnas tillhands i tillräckligt stor utsträckning? Den rådande genusdebatten om att kvinnor oftare lider av kvalitetsbrister i vården, får vänta längre på operationer och har mindre tillgång till nyare och dyrare läkemedel verkar inte ha satt sin prägel på unga män som mår psykiskt dåligt i samma utsträckning. Även om inte unga idag aktivt söker hjälp finns det många varningssignaler som indikerar på när någon befinner sig i riskzonen. Det finns en skyldighet att hjälpa dessa och den hjälpen borde inte enbart inrikta sig på vem det är som skriker högst.

Det var bara vi som visste, vi som bodde här, att människor ställde sig vid spårets kant och hoppade ut till någonting annat som var okänt för oss. Det ser ut som ett rött regn av droppar, som splitter. Blodet flyger upp i luften tillsammans med kroppens delar för att slutligen landa utspritt, ibland ett hundratal meter ifrån platsen där beslutet ägde rum. Det är just ett beslut. Någonting som man aldrig kommer kunna återkalla, ångra, eller reflektera över i efterhand. Villorna med höga häckar av syrener och vintergröna liguster fick varje år en tråkig nyhet om en människa som valt att göra slut på sitt lidande. Vi kan inte fånga alla. Men vi måste inse att röstlösa också har någonting att berätta.

Sven Holmberg
bild: Lisa Lundström

ANARKI OCH
JÄVLAR ANAMMA!
PRENUMERERA PÅ BRAND
200 KR FÖR FYRA NR
PG 478 24 80-0
(KULTURFÖRENINGEN BRAND)
ANGE NAMN
OCH ADRESS

BOKBÅL: KÄRLEK OCH HAT INOM ANARKISMEN

Minns någon Det stundande upproret? Ett manifest som Brand publicerade ett utdrag ur i nr 1 2010. Ett stridbart, poetiskt och flammande manifest skrivet av Osynliga Kommittén, med kopplingar till Tarnac, den grupp som terroriststämplades av franska staten för att ha utfört sabotage mot tåg. Texten fick spridning över hela världen då den konservative Fox News-debattören Glenn Beck kallade den en farlig skrift som skulle tända bilbränder över hela världen. (Han hade inte läst manifestet än, men var redan arg på det, och tänkte förstöra semestern för sin familj genom att ta med det på resan, trots att hans familj bad honom: Käre Glenn, måste du alltid läsa sånt som gör dig upprörd?)

Det stundande upproret manade oss till att ta till vapen, befria territorier från polisockupation. Men den hade också ett tydligt antisocialt drag, då den uppmanade oss också att undvika sociala miljöer, att inte engagera oss i folk-rörelser. ”Till medborgarna i Imperiet har vi ingenting att säga. Det skulle betyda att vi hade något gemensamt.... Valet är tydligt: desertera och kom med oss, eller stanna där du är och behandlas med fientlighet....”

Denna text blev något av en kult, den sattes upp som pjäs och lästes i studiecirklar. Till mig kom den för sent. Jag kan inte längre läsa texter som är strösslade med ord som ”Alla”, ”Ingenting”, ”Endast” och ”Varenda.” De biter inte på mig, de imponerar inte, jag ser bara ett språk som görs för drastiskt för att komma undan bördan att tänka. Det är som när folk avslutar texter med ”... och enda lösningen är att krossa kapitalismen.” Jag kan inte längre bli upphetsad av detta, jag tänker bara: ja, ja, alla vet att den som skriver så har kört fast och trasslat in sig, och drar till med något högtravande för att få folk att inte märka det.

När jag läste Det stundande upproret påminde det mig om ett fanzine som spreds på italienska och spanska några år tidigare: ”Ai ferri corti: Romper con esta realidad, sus defensores y sus falsos críticos.” (Att bryta med denna verklighet, dess försvarare och dess falska kritiker.) Texten inleddes med ett konstaterande att hela verkligheten var en enda tristess, att jobba, titta på tv, till och med fritid var döden. Samma kompromisslöshet, samma ”alla” och ”intet”. När jag läste den då tänkte jag ”Wow! Det är sant! Vi lever i en lögn!” Så går man runt i någon vecka uppfylld av detta och ser falskhet och bojor överallt, till och med i motståndet. Men sen sitter man där med ”När ens barn blir sjukt eller skadar sig” i handen och funderar på om det är vattkoppor eller röda hund, och bara: Jaha, och vad gör jag av min nya insikt nu?

En ny anarkistisk antologi har kommit ut på engelska, ”The Anarchist Turn” publicerad av Pluto Press. Den innehåller nya anarkistiska texter av bland annat Den Osynliga Kommittén, Judith Butler och Jacob Blumenfeld. Men också en text av Mitchell Cowen Verter där Den osynliga kommittén får svidande kritik. Hon ser deras manifest som ett mans-manifest och inget annat. ”Där hittar man det klassiska maskulinistiska talet om hur vi ’kastreras’ av samhället och ett fientligt avvisande av figuren ’den unga flickan’ som representerar den ytliga bruden som faller offer för konsumismen. Värre är de ständiga uppmaningarna till att använda våld.” Cowen Verter menar att anarkismen istället bör vara en omvårdnadens politik, och att feminismen är den egentliga anarkismen, eftersom allt det anarkismen predikar är vad feminismen redan gör.

I denna diskussion syns en urgammal motsättning inom anarkismen, nämligen den mellan gemenskap och isolering, människokärlek och misantropi, Kropotkin och Stirner, ett brett samhälls-engagemang och att skapa egna platser.

I antologin finns också några mycket akademiska texter om ”anarkismens geografi som icke-plats” och så en utvärdering av Occupy Wall Street. Det är på det hela taget en läsvärd bok, särskilt om man är anarkist. Själv är jag inte anarkist längre, i alla fall inte på det sättet. Jag tror inte att vi kan motstå den internationella kapitalismen utan att använda oss av staten som verktyg. Kapitalisterna är för starka och koordinerade för att kunna besegras av enstaka ockuperade hus och temporära torgprotester. Däremot tror jag att anarkistiska strömningar alltid behövs. För att motverka hierarkiska tendenser, för att genomföra direkt aktion, för att någon alltid måste vara den som säger ”Fuck you” till ledare. Ett samhälle mår bättre om anarkismen mår bra.

Nu till något annat. Visste ni att krig egentligen är olagliga? Det bestämde FN 1945. Denna FN:stadga kom till för att ”rädda kommande släktled undan krigets gissel” och där står uttryckligen att våld bara får användas i självförsvar. Om detta kan man läsa i boken ”Lagen mot krig”, en antologi som kommit ut på Celanders förlag. Där skriver advokater och jurister om hur lagen tillämpas, eller snarare inte tillämpas. De skriver om NATO, Irak, Syrien och Mali. Det är en bok som borde bli absurd teater.

Avslutningsvis. En grekisk antifascist som emigrerat till Sverige på grund av hot, Niko Ago, har skrivit en bok om Gyllene Gryning som finns på svenska. Den heter ”Nynazismen i Grekland” och ger en lite djupare bakgrund till vilka Gyllene Gryning egentligen är än vad vi fått i svenska medier. Läs den! Glöm inte Grekland. Och glöm inte heller Spanien. Våra härskande klasser säger till oss att krisen är över, men igår ringde min sons pappa till mig från Spanien och berättade att de har inga pengar, och styvpappan kommer med mat till dem. Och deras härskande klasser svarar med att förbjuda abort... De lurar oss med affirmationer och de avleder dem med moralism. Det som kan lösa upp dessa knutar stavas solidaritet... det ord som vänsterpartiet vill ersätta med omtanke. Vi behöver vänsterpartier, men vi behöver också anarkister - som inte skäms för de högtravande orden...

Kajsa Ekis Ekman

DEN SPANSKA TEKNOPOLITIKEN

Twitter och Facebook beskrivs oftast som centraliserade verktyg som används för kartläggning och övervakning av användarna. Men i Spanien har Twitter varit ett nätpolitiskt verktyg för att massmobilisera befolkningen mot vräkningarna som kom i krisens fotspår i samband. Nätet användes och fortsätter användas för att förstärka protesterna på gatan mot arbetslöshet, hemlöshet och för verklig demokrati.

Det är snart tre år sedan massiva protester utbröt i det krisdrabbade Spanien i maj 2011. Som mest samlades hundratusentals personer på Puerta del Sol, torget i Madrids centrum, som under två månader ockuperades för ett massivt protestläger.

Rörelsen, som sedermera döpts till 15M, övergav snabbt torgen och organiserade sig istället under parollen ”Toma los barrios” (ta grannskapen). Den centripetala kraften på Puerta del Sol blev centrifugal: kollektiv skapades kring grannskap samt olika sakfrågor såsom boende, hälsovård, energi och vattenförsörjning. Den här rörelsen finns fortfarande kvar.

Söker man på Twitter på hashtagen #StopDesajucios (#StoppaVräkningar) får man fram flera meddelanden som uppmanar till protester mot vräkningshotade hem. Den 5 mars skriver till exempel signaturen lulm att ”De vill vräka Luis, Suleyra och deras son på 12 år”. I twiitten bifogas adressen till det vräkningshotade hemmet i Madrid. Syftet är att samla folk till motstånd mot vräkningen och i bästa fall stoppa den helt.

Rörelsen mot vräkningar är ett av de mest framgångsrika projekten som följt ur 15M och den fortsätter att mobilisera stora mängder människor runtom i Spanien varje dag. År 2007 ägde 87 procent av spanjorerna sina hem, de flesta med privata bostadslån. När krisen bröt ut var konsekvenserna för vanliga spanjorer katastrofala. Enligt aktivister från rörelsen PAH - Plataforma por los Afectados de la Hipoteca (plattform för dem som berörts av bostadslånen) har 400 000 personer vräkts från sina hem sedan 2007. Tusentals vräkningar har ändå stoppats under årens lopp och Twitter verkar ha spelat en betydande roll i mobiliseringarna.

Det ”teknopolitiska” kollektivet DatAnalysis15M har försökt begripa vilken roll sociala medier spelat för den spanska krisrörelsen. Den Barcelona-baserade gruppen publicerade förra sommaren en omfattande studie (176 sidor) om den spanska ”teknopolitiska multituden” (en sammanfattning och en Power Point-presentation finns tillgänglig på engelska).

Strategin med hashtags mot vräkningar är bara ett exempel på den ”teknopolitik” som den spanska rörelsen bedrivit i gränssnittet mellan online- och offlineaktivism. När protesterna på Puerta del Sol började den 15 maj 2011 var massmedia helt frånvarande. Istället skapade rörelsen sitt eget narrativ genom att visa videor från torget och sprida bilder och text via sociala medier. Spridningen blev enorm. Mellan mitten och slutet av maj 2011 ökade datatrafiken i Spanien med 20 procent jämfört med samma tidsperiod året innan. Mellan april och maj ökade antalet timmar som spanjorerna var uppkopplade med 17 procent. Vanligtvis skapas det några hundra nya Twitter-konton i Spanien per dag, men under 15M-protestens första dagar skapades tusentals.

I sin studie förlitade sig DatAnalysis15M främst på data från Twitter, vars relativt öppna källkod bjuder fler möjligheter till studier än till exempel Facebook. DatAnalysis15M granskade hur Twitter-användare migrerade från hashtags kopplade till tidigare protester till hashtags kopplade till 15M. De granskade språkbruket i olika tweets för att se hur rörelsen skapade egna begrepp. Samtidigt märkte de att de viktigaste ”stämningarna” i Twitter-meddelandena var ”empowerment” och indignation. De granskade höjdpunkter i aktivitet för att se vilken betydelse Twitter-mobiliseringar hade för att låta rörelsen reagera på attacker mot torgprotesterna. När till exempel torglägret på Plaça de Catlaunya i Barcelona vräktes den 27 maj 2011, så lyckades demonstranter snabbt mobilisera stöd bland annat genom Twitter. DatAnalysis15M använde en tillämpning av Googles PageRank för att utreda hurdana konton som var viktiga vid olika faser av protesterna. Kollektivet lyckades också kartlägga vilka Twitter-konton som lyckats skapa den kritiska kombinationen av spontan reaktionsförmåga och kontinuitet för rörelsens mobiliseringar.

Stundvis är rapporten så entusiastisk att det skulle vara frestande att kalla 15M för en ”Twitter-revolution”. Det vilseledande begreppet myntades för protesterna i Moldavien 2010 och tillämpades sedan lika okritiskt på upproren i Iran 2009-2010, Tunisien 2010, Egypten 2011 och nu även i Ukraina 2014. Liksom forskaren och journalisten Evgeny Morozov skrev redan kring 2010, så är konceptet tyvärr helt värdelöst. Bara för att Twitter eller andra motsvarande medier använts så vet vi inte vilken deras relation till övrig aktivism är eller vilket verkligt omfång de haft som kanal för mobilisering.

Men just här ligger en av styrkorna i studien av DatAnalysis15M. Kollektivet har verkligen försökt utreda vilken roll Twitter spelade i rörelsens dagliga praktik. Medan Twitter under de flesta ”Twitter-revolutionerna” var ett redskap för en liten skara medievana medelklassanvändare, så är tjänsten förhållandevis populär i Spanien – som förövrigt är ett mycket ”uppkopplat” land.

Enligt siffror från Googles undersökning ”Our Mobile Planet” använde 55,4 procent av spanjorerna smarttelefoner i början av 2013, två år efter att 15M föddes. Därmed rankades Spanien på femtonde plats bland de länder som är mest uppkopplad med smarttelefoner. I undersökningen låg Sverige på sjunde plats med 62,9 procent. DatAnalysis15M visar att av de 6–8,5 miljoner människor som på ett eller annat sätt uppskattas ha deltagit i de spanska protesterna gjorde 96 procent det genom Facebook, 66 procent genom torgmöten och -läger, 45 procent genom Twitter och 34 procent genom grannskapsmöten.

I Spanien var de nätpolitiska verktygen alltså inte något elitistiska, utan snarare populistiska. Den spanska nätpolitiken förlitade sig på verktyg som gav stor spridning och som var lätta att använda. Målet var massmobilisering genom utbredda plattformer såsom Twitter och Facebook med låga standarder för integritet och anonymitet för deras användare.

Därför väcker det spanska exemplet också många nätpolitiska frågor i en värld efter Edward Snowdens avslöjanden. Är massmobiliseringar som inte bjuder in till kartläggningar av regeringar och företag möjliga? Hur kan en aktsam ”nätvaro” som beaktar användarnas anonymitet och integritet kombineras med breda mobiliseringar? Å andra sidan visar DatAnalysis15M hur samma data som används för att kartlägga oss även kan brukas av sociala rörelser för att öka deras självförståelse. Man kan alltså säga att DatAnalysis15M utnyttjade den enorma mängden data som protesten lämnade i sitt spår för den typen av militanta undersökningar vars syfte är, för att citera den italienska kommunisten Mario Tronti, ”att låta arbetarklassen förstå sig själv som politisk kraft”.

Det var inte heller bara verktygen som var populistiska, utan också kraven – speciellt under de första demonstrationerna. Enligt opinionsmätningar fick 15M rörelsens krav under sommaren 2011 stöd av 34 miljoner spanjorer och under sommaren 2012 av 30 miljoner dito. Det betyder att mellan 64 och 72 procent av befolkningen stödde rörelsens krav på ”verklig demokrati”, bortom tvåpartisystemet där socialistpartiet och konservativa Partido Popular omväxlande har makten.

Den spanska nätpopulismen lyckades alltså med att amplifiera vreden hos hemlösa och arbetslösa spanjorer. Politiska kollektiv lyckades genom slagord som ”Juventud sin Futuro” (unga utan framtid), och Democracía real ya (verklig demokrati nu) skapa ett radikalt politiskt subjekt som spred sig som en löpeld genom samhället. Spanien är alltså ett gott exempel på ett land där mötet mellan digitala kulturer och vardagen kan skapa en explosiv ”postdigital” kamp. En massarbetslöshet och kollapsad bostadsmarknad kombinerad med färdigheten att bruka sociala medier skapade ett monster som lyckats hålla igång protesterna i flera år nu.

Till skillnad från tomma paroller om ”Twitter-revolutioner” så ger analysen av DatAnalysis15M alltså mycket konkreta insikter i hur sociala medier kunde användas för att förstärka protesterna på gatan.

Mikael Brunila
är en av redaktörerna för boken Verkko suljettu som utkommer i vår. (Texten är en omarbetad version av en artikel som publicerades i Ny Tid 27 mars 2014)

BORGERLIG SKYMNING

Jag går till dig genom borgerlig skymning
förbi obetald arbetstid och underbemannad vårdplats
förbi ensamma födslar och onödiga dödsfall
förbi offer för REVA, för Dublin och dubbelmoral
förbi oförsäkrade arbetsskador och utsålda allmänningar
förbi avvecklad landsbygd och missriktad vrede
förbi osäkra anställningar och utpressningsvillkor
förbi trippelarbete, försämrad A-kassa och pension
förbi utförsäkrad förnedring och Fas 3
förbi inlåst sorg och utkastad misär
genom borgerlig skymning får jag gå till dig

Hej vänsterpolitiska parti
Kommer ni ihåg er ideologi?
Vad det skulle betyda att vara människa
i folkets demokrati?
Idéerna att sätta mot växande faschisteri
och populistiskt frieri?
Mot egoism och översitteri?
Innan ni köpte kapitalets tillväxtekonomi?
Det gör inte vi

Sanna Ulfsparre

ARBETARKLASSEN HAR FÅTT NOG

Det var lättare sagt än förnedrat

Tänk om man är näck när man dör,
vad händer då?
Antagligen inte ett skit.
Precis som vanligt.
Nån jävel får väl mindre betalt,
nästan som att gå och supa på Hard Rock Café,
man har skittråkigt, sen dör man.
Som sexualdebuten ungefär,
det händer inte ett jävla skit
och en jävla massa usla ståuppare tjänar pengar på en.

Jag borde haft ett bredare arsle,
så du känner hur närgången jag är.
Jag tycker verkligen inte om att resa,
jag skulle vilja att göra mig av med alla människor.
Tänk om det äntligen blev lugn och ro
på det här stället,
allt håller käft.

Det var lättare sagt än förnedrat
Ingen är väl dum nog att ha ett eget liv?
Se vad man kan göra med stora mängder skitsnack.

Hela skiten kommer att gå under.
Det är den enda tröst jag har.
Det är synd att syfilis går att bota numer,
”det naturliga urvalet” hade kunnat göra ett bättre jobb.
Jag gillar inte folk. Det bara är så.
Så fort nån pratar med mig får jag bara lust att gå och skita.
Det behövs en affischkampanj för att be folk dra åt helvete.

Det är nåt med vädret,
det bara ligger där och ser dumt ut,
som om folks ansikten och trynen
låg utsmetade över hela himlen.
Jag får bara lust att peta ut mina ögon.
Allas glappande jävla käftar får alla att
se ut som om de vore på tandläkarbesök,
vidöppna, stinkande, förruttnande,
tomma jävla munhålor.

Det är svårt att komma ihåg vad man heter
när man hela tiden måste tänka på allting,
hjärnskakning och hemorrojder.
Man försöker komma på sitt namn
och minns inte ens märket på sitt kylskåp
och försäkringspengar tror jag inte på.

Och stora bröst överallt,
jag får höjdskräck av mindre.
Plastikkirurger är ena pappskallar hela bunten.
Allting känns lika meningslöst
som att läsa Strindberg,
en kille som hade fel hela tiden,
problem med sitt ego och för liten kuk.
Det är så trist när alla måste skylla på frugan
istället för att dra up byxorna ordentligt.
Det är svårt hålla reda på hängslena antar jag.
Folk är lättlurade,
går på vad som helst numera.
Privat sjukvård och tandvårdsförsäkri
till exempel.

Det är svårt att stå still
när folk viskar sitt namn hela tiden.
och försöker synas överallt.
Som menlösa barns dag jämt och ständigt
fast med webbkamera uppkörd i häcken,
kallas visst ”ärlighet” och ”visa vem du är”.
Jag vill inte ha din ”ärlighet” och ”livslögner”
uppkörda i nyllet som nåt slags ”aurafoto”,
”lättyoga” eller ”mindfullness”.
Fånigheter finns det gott om,
som frånvaron av pengar på mitt bankkonto
till exempel.
Eller avsaknad av intelligens hos medelklassen.
Dummare jävlar är det svårt att hitta.
Jag kommer aldrig skaffa barn uppåt i klasshierarkin.
Det är en sak som är säker. Djävlar i helvete!

Johan Nordgren

DET GÄLLER ATT INTE BARA FIKA

Att lära sig från den hårda skolan, där staten är egentligen bara en symbol av repression har visat mig att vi människor har en styrka och ett behov av gemenskap. Jag flyttade tillbaka till Chile en gång. Detta av fri vilja då jag hade varit där innan och kände att oavsett att man inte har de bekvämligheter som finns i Sverige livet är mycket mer spännandeoch den materiella bekvämligheten ersätts avden mänskliga, den mest självklara.

Redan inne i den chilenska skolan blev jag engagerad i sociala frågor. Många av mina klasskompisar kom från fattiga familjer där till och med skoluniformen var otänkbar. Det var naturligt att göra aktiviteter för att samla in pengar och hjälpa de mest utsatta. Jag lärde mig snabbt. Men de politiska frågorna dök inte upp direkt, det var vardagen som lärde mig behovet att agera. När jag började gymnasiet blev situationen annorlunda. Vi ville bli hörda, vi ville ha hållbara lösningar. Så vi ockuperade. Det var en lokal som hade blivit tagen av grannsamverkan, där kommunen var inblandade och detta gjorde att vi som unga blev begränsade på grund av massa fördomar. Det blev till och med en dokumentärfilm av vårt arbete. Vi klagade, gick till politiker, gjorde festivaler för att engagera våra grannar. Hela ockupationsrörelsen blev skolan för att förstå att vi kunde bättre änindoktrinerade lärdomar. Vi kunde lära av varandra. Den hårda skolan som jag kallar det för!

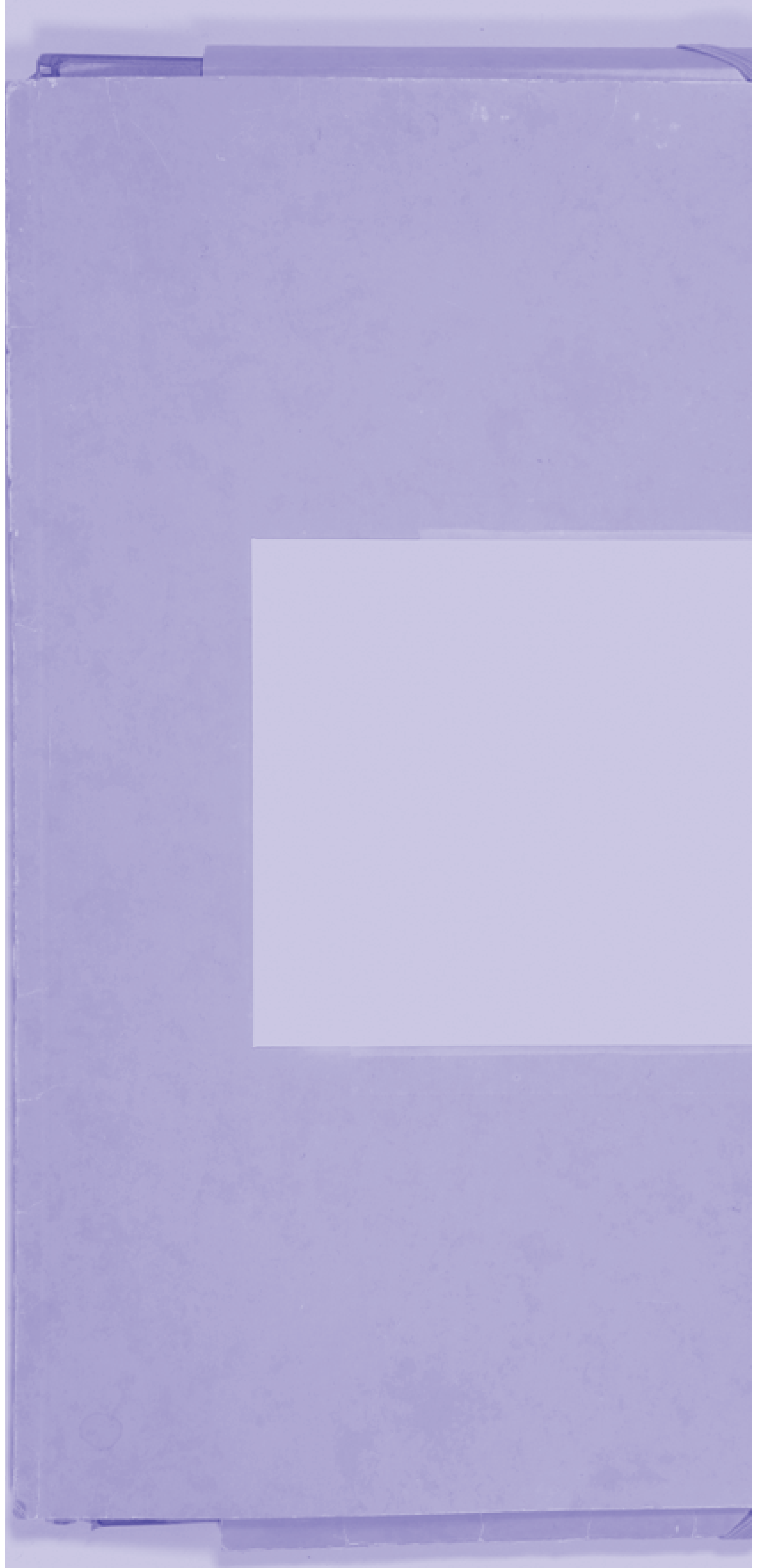
Hela den processen hjälpte mig att förstå behovet av förankning. Jobba tillsammans med olika generationer där alla respekterar varandra. Där diskussionen förenklas inte av vem som har rätt eller fel. Eller vilka metoder är gynnsamma för ett lyckat arbete. Alla var en del och inga åsikter vägde mindre. Vi tog över en plats som representerade vårt engagemang. Värdet i detta var absolut inte att vinna utan att inse hur viktigt det är att få tillbaka det som är vårt. Och lägga en bit av oss i det vi byggde.

Att komma tillbaka till Sverige var inte det enklaste beslutet. Hitta värde i att leva i ett samhälle där mycket tas för givet, där utrymme för skapande är begränsat, var svårt. En kompis föreslog en dag att ta över taket på ett parkeringshus, göra som i The Navarinou Park in Exarcheia, Athens. Bygga en egen park. I början var detta något jag kände igen och som jag absolut kunde engagera mig i. Men jag tvekade. Frågan om behovet dök upp. Vi har massa parker redan. Detta gör att modellen vi lever i Sverige begränsar vår kreativitet. Allt är inramati olika normer som försvårar vår engagemang. Min granne sa det med få ord: Det är för tråkigt, det finns för många regler, allt är redan gjort - så det gäller bara att fika. Allt som står utanför är exotiskt.

Vi blir vana att klaga för att kräva tillbaka. Vi blir vana att peka med fingret. Missförstå inte mig nu. Självklart finns det massa orättvisor som måste uppmärksammas men mycket måste också arbetas direkt. Vi har styrkan att ta över. Och behovet finns, vi måste känna igen oss bland våra grannar. Stötta lokala föreningar och samarbeta. Vi måste våga umgås mera, ge tid att lyssna och lära känna varandra. Vår mänsklighet kan inte försvinna bland alla betongväggar. Att skapa blir då bara en till steg av gemenskap.

Min slutsats är att vi måste sluta förvänta oss saker. Att vi måste ta över dem platser som altid har tillhört oss. Det är då vi kommer lägga ett högre värde i vårt arbete. Nu är jag nästan 30 år. Huset som vi okuperade i Chile då blev till slut ettkulturhus, den bedrivs nu av den nya generationen unga. Det är deras hus nu, inte mitt, inte vårat. Men jag vet att jag lämnade en del av mitt hjärta där.

Macarena de la Cerda

Brand

Anarkistisk tidning sedan 1898

Redaktör: Samira Ariadad

Redaktion: Elliot Baron, Kajsa Ekis Ekman, Sarah Degerhammar, Samira Ariadad, Mathias Wåg, Johan Hellis

Medarbetare: Henrik Johansson, Linne Christiansson, Jordbro Statsteater, Emil Boss, Filip Lindberg, Linus Sjöberg, Amelia Alvarez, Ruben Wätte, Marta Malo de Molina, Söderorts Institut För Andra Visioner och Boendemonologen, Hemtjänstupproret, Ludde Nordenskjöld, Andreas Söderberg, Sven Holmberg, Mikael Brunila, Sanna Ulfsparre, Johan Nordgren, Salka Sandén, Macarena de la Cerda, Lucas Lima, Kämpa Tillsammans!, Tusen serier, Tomas josefsson, Susanna Jablonski, Lisa Lundström, Åsa Franck

Illustrationer: Bildred om inget annat anges

Stort tack till alla som hjälpt till med korrektur.

Grafisk form: Matilda Ruta, Ayman Osman

Bildredaktion: Anja-Lisa Rudka, Emma Tryti, Linn Ahlgren

Layout: Siri Hagerfors

Repro: Siri Hagerfors

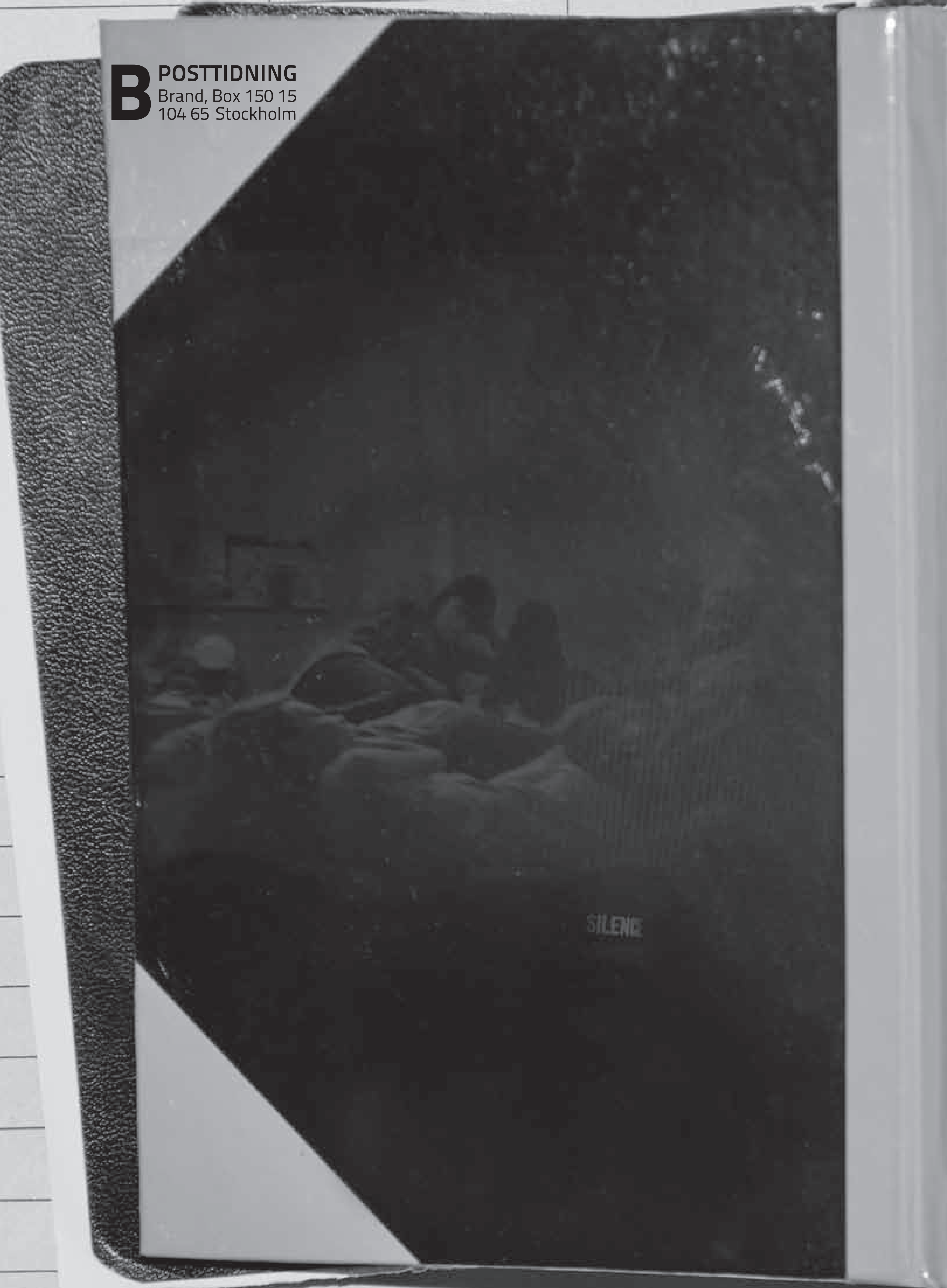
Omslag: Anja-Lisa Rudka Linn Ahlgren

Webb: www.tidningenbrand.se
E-post: info@tidningenbrand.se
Tryck: Trydells, Laholm 2014.
Ansvarig utgivare: Mathias Wåg

Prenumeration:
200 kr för 4 nummer.

Box 150 15, 104 65 Stockholm
Plusgiro 478 24 80-0,
Kulturföreningen Brand
ISSN: 0284-9526

B **POSTTIDNING**
Brand, Box 150 15
104 65 Stockholm

Brand #2 2014 Anarki och jävlar anamma.